המבוקש משה שטרן נעצר בצרפת

מאת ארנון יפה, כתבנו בצרפת — וכתב עתו"ם

מנהל סניף בנק צפון־אמריקה בירושלים, משה שטרן, החשוד במעילה, נעצר אמש בצרפת, בתום מעקב ממושך.

שטרן חשוד בשורת מעשי מירמה חמורים ומעילה בכספי הבנק אותו ניהל בסכום המוערך בכ־3 מיליון דולר.

הוא נעצר אתמול, סמוך לשעה 7 בערב, על־ידי משטרת צרפת בדירה שבה בילה את סוף השבוע. חוגים רשמיים בפאריס מסרו, שנציגו של שטרן הלך והודו והתקבל הרושם שאיבד את שפיות־דעתו.

בעת לכידתו נכח גם נציג של משטרת ישראל. דובר המשטרה מסר אמש, כי מעצרו של שטרן התאפשר לאחר פעולת מודיעין מתוחכמת של המשטרה, שהתנהלה בארצות שונות, בשיתוף עם מספר משטרות.

יום ב', י' בשבט תשמ"ו, 20 בינואר 1986 / שנה מ"ג מס' 12942 / המחיר 63 אגורות כולל מע"מ

משבר ה"אחיות מאיים לשתק מחר בבוקר את מערכת הבריאות

האחיות מאיימות לנטוש בתי־החולים למרות צו־המניעה שיוצא היום נגדן

היום ידון בית־הדין לעבודה בבקשת פרקליטות המדינה להוציא צו־מניעה ● השר גור בממשלה: יש לבוא לקראתן ● למרות שיו"ר הסתדרות האחיות הצהירה שתכבד צו־מניעה, איימו אחרות לא לעשות זאת ● פרופ' דורון, יו"ר קופ"ח, "מוכן להאזין לאחיות"

מאת יוסף שמי, כתב "על המשמר"

היום ידון בית־הדין לעבודה בבקשת פרקליטות המדינה להוציא צו־מניעה נגד האחיות האמורות לנטוש ממחר את כל מקומות עבודתן — בתי־חולים, מרפאות בקהילה, תחנות לאם ולילד ועוד.

יש לציין, שקופ"ח וההסתדרות, אינם שותפים לפנייה לבית־הדין לעבודה בעניין צו־המניעה.

אתמול בשעות הבוקר התנהלו שיחות בין נציגי האחיות, מנכ"ל משרד הבריאות, יו"ר מרכז קופ"ח, (המשך בעמוד 14)

דוד לוי עבר מ"מחנה" שרון ל"מחנה" שמיר — ועידת "חרות" תידחה ● עמוד 3

בנק־דיסקונט ננזף חמורות ע"י ועדת בייסקי ● עמוד 2

התרופות המיועדות לחולי קופ"ח תקועות בנמל ● עמוד 20

שלושה ראשי ממשלה בצוותא: פיליפה גונזאלס (שמאל), שמעון פרס, ומארח ההולנדי רוד לוברס. (צילום: יעקב סער)

מארפי ידלג בין האג ללונדון בתיווך נוסף בין פרס לחוסיין

מאת שליחנו המיוחד להולנד. כתבנו בארה"ב וסוכנויות הידיעות

האג. — ארה"ב החליטה להאיץ את תהליך השלום במזה"ת, במגמה להביא להידברות בין ישראל וירדן — מסרו אמש מקורות ישראליים ואמריקניים בהאג, בעקבות פגישתו של רה"מ פרס עם עוזר שר־החוץ של ארה"ב, ריצ'רד מארפי.

מארפי ינצל את ביקורם של המלך חוסיין בלונדון ושל פרס באירופה — לניסוי דיאלוגים ביניהם.

אמ"ש נועד מארפי עם פרס ודיווח על שיחותיו אתמול ושלשום עם המלך חוסיין בלונדון. נראה, כי צפוי לפחות עוד סיבוב אחד של שיחות בלונדון ובהאג. (סוף בעמוד 2)

הנשיא עלי נאסר מוחמד הודח — הוקמה „הנהגה קולקטיבית" בעדן

ג'יבוטי. — נשיא דרום־תימן, עלי נאסר מוחמד, הודח מהשלטון — הודיע אתמול רדיו עדן.

בהודעה נאמר, כי עלי נאסר ניסה ליטול לידו את השלטון, אך הוא נכשל ובעדן הוקמה הנהגה קולקטיבית של המפלגה הסוציאליסטית התימנית.

בהודעה של המפלגה הסוציאליסטית השלטת נאמר, כי נאסר מוחמד, תומכיו ו"גורמים שכירים" ניסו "לחסל פיזית את חברי הלשכה הפוליטית, כדי להיפטר מההנהגה הקולקטיבית ולכונן במקומה דיקטטורה".

הטלוויזיה האתיופית ציינה אתמול, כי נשיא דרום־תימן יצא לאתיופיה בדרכו חזרה לעדן. הוא קיים באדיס־אבבה שיחות עם המנהיג האתיופי, מנגיסטו היילה מאריים, ציינה הטלוויזיה. (סוף בעמוד 2)

תור הזהב השני ביחסי ישראל־ספרד

מאת שליחנו המיוחד להולנד

האג. – ישראל וספרד יחליפו שגרירים תוך חודשיים – סיכמו אתמול ראש־הממשלה שמעון פרס וראש־ממשלת ספרד, פיליפה גונזאלס, שבא במיוחד להאג להיוועד עמו.

בפגישה שנמשכה שעתיים ורבע, שוחחו שני האישים ביחידות בשפה הצרפתית. פרס הודיע, כי מועמד ישראל לתפקיד השגריר במאדריד הוא שמואל חדס, המשמש נציג משרד־החוץ במאדריד, ליד ארגון התיירות הבין־לאומי, ומוכר אישית לראש־הממשלה גונזאלס. פרס הזמין את גונזאלס לבקר בישראל.

השיחה הוגדרה כ"ידידותית וטובה מאוד". לאחר מכן קיימו שני ראשי הממשלות מסיבת עיתונאים שריתקה נציגים רבים של כלי־התקשורת בעולם, בחסות סידורי ביטחון המוגדרים בהולנד כ"חסרי־תקדים".

במהלך מסיבת העיתונאים קרא פרס הודעה מהכתב, שבה שיבח את גונזאלס על אומץ־לבו. הוא אמר: "החלטת ספרד לכונן יחסים עימנו נושאת משמעות היסטורית. לא רק דיפלומטית".

רה"מ הזכיר את תור־הזהב של היהודים בספרד והשפעה הגדולה שהושפעו מתרבות ספרד ומספרותה. גונזאלס ציין גם הוא את הקשר ההיסטורי בין העם היהודי לספרד "אחת המדינות היחידות בעולם, שיש לה נסיון היסטורי של דו־קיום בשלום בין 3 הדתות".

רה"מ ספרד הביע תקווה, שחידוש היחסים הדיפלומטיים יביא להידוק קשרי התרבות בין שתי המדינות. ואילו פרס ציין את תקוותו, שיתגברו קשרי החקלאות, המסחר והחלפת הידע בטכנולוגיה־מתקדמת בין שתי המדינות.

לאחר מסיבת העיתונאים, נועדו שני האישים לשיחת־נימוסין עם המארח, ראש־ממשלת הולנד, רוד לוברס, והודו לו על קבלת־הפנים ועל נכונותו להעמיד את שירותיה הטובים של ארצו לרשותם.

גונזאלס שב אמש למדריד ופרס יתחיל היום בפגישותיו המדיניות עם רה"מ ועם שר־החוץ של הולנד. כן ייפגש עם אחות המלכה, הנסיכה מרגרט. המלכה ביאטריס אינה נמצאת בהולנד. פרס יוצא מחר בערב לתחנה השנייה במסעו – בריטניה.

מסע פרס באירופה

למסעו של ראש־הממשלה, שמעון פרס, בכמה ארצות אירופה, שהחל אתמול, אין מטרה מוגדרת. המסע יוקדש בחלקו לבירור היחסים הבילטראליים בין ישראל לבין אותן הארצות, ובחלקו ישמש במה להסברת עמדותיה של ישראל בשאלות המזרח־התיכון. אך ייתכנו גם פגישות בלתי־צפויות הקשורות בסוגייה האחרונה.

מבחינתו של פרס, זהו עיתוי נוח לביקורו בארצות אירופה. דווקא על רקע כינון היחסים הדיפלומטיים עם ספרד, המחזקים את מעמדה של ישראל. גם התעוררות הצורך במאבק נגד נגע הטרור, בעקבות הפיגועים ברומא ובוינה, תקל על ראש־הממשלה למצוא שפה משותפת בנושא זה.

עם זאת, ראש־הממשלה מודע לעובדה, כי ארצות אירופה לא שינו את עמדתן העקרונית לגבי דרכי הפתרון של הסכסוך המזרח־תיכוני. בארצות אלה תומכים בקיום ועידה בין־לאומית במסגרת המשא־ומתן בין ישראל לבין ירדן והפלשתינים, וחלקן תומכות במפורש בשיתוף אש"ף בשיחות השלום. ראש־הממשלה יוכל להסתמך על נאומו בעצרת האו"ם, אשר זכה אז להדים חיוביים, ועל אישור הנאום הזה בכנסת (לאחר כמעט־משבר עם הליכוד) וכן על ההכרעה האחרונה בקבינט בדבר בוררות בפרשת טאבה.

אבל בני־שיחו באירופה יבקשו לשמוע מפרס מה ההמשך לצעדים אלה. כיצד תחודש היוזמה המדינית, בטרם יפנה פרס את מקומו לשמיר. גם באירופה מודעים ללוח־הזמנים הישראלי הדוחק למהלכים מדיניים מזורזים. בימי ביקורו של פרס באירופה יימצאו שם המלך חוסיין, הנשיא מובארק ואף השליח האמריקני לענייני המזרח־התיכון, ריצ'ארד מארפי. אילו כל אלה היו נפגשים בצוותא עם פרס, אפשר היה לצפות אולי לחדשות מרעישות. אך אפשרות כזאת היא בלתי־סבירה.

משמעות מיוחדת נועדה לביקורו של פרס בגרמניה. הוא אינו פנים חדשות בארץ זו. אך זהו ביקורו הראשון כראש־ממשלת ישראל. שמעון פרס יבקר בשני מקומות בגרמניה בעלי משמעות פוליטית. הביקור בברלין מהווה ללא ספק מחווה כלפי ממשלת בון, המעוניינת בכל הפגנה בין־לאומית המחזקת את קשריה עם ברלין (זכור מבחינה זו ביקורו של הנשיא קנדי המנוח). המקום השני הוא מחנה ברגן־בלזן, שביקור בו, יאפשר לראש־ממשלת ישראל להזכיר את אחריותה של גרמניה לשואה ולמיליוני הקורבנות היהודים, ואת מחוייבותה ההיסטורית המיוחדת כלפי מדינת־ישראל. יש לצפות מראש־הממשלה, שלא ישכח להתריע גם נגד הביטויים של הניאו־נאציזם, וגילויי־אנטישמיות בקרב חוגים גרמניים לאומניים. זוהי חובה המוטלת על ראש־ממשלת ישראל, גם כאשר היחסים בין שתי המדינות עברו תהליך של נורמאליזציה. דווקא בימים שבהם מופיעים בגלוי מכחישי־השואה, התובעים מאתנו בחוצפתם "להוכיח", כי היהודים הושמדו על־ידי הנאצים. חובה על ראש־הממשלה לחזור על הסיסמה "זכור ולא נשכח" את אשר עשו לעמנו בני העם הגרמני.

ח"כי המערך מתנגדים אך מודעי יגיש תקציב

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

שר־האוצר, יצחק מודעי, עומד להגיש היום לכנסת את תקציב המדינה לשנת הכספים 87/86, למרות איומים מצד ח"כים מהמערך שלא יתמכו בהצעת התקציב.

יחד עם התקציב עומדים משרד־האוצר, בנק־ישראל, והרשות לתכנון כלכלי במשרד־הכלכלה, להציג את התקציב הלאומי — מסמך המפרט את התחזיות של הממשלה והבנק המרכזי לגבי תוצר רמת־חיים ומאזן התשלומים ל־1986.

היעדרות מחלה

אתמול לא היה ברור אם הצעת התקציב תוגש לכנסת, שכן שר־האוצר חלה ולא השתתף בישיבת הממשלה. במשרד־האוצר אמרו, שמודעי יעשה מאמצים להיות נוכח בכנסת היום ולהציג את התקציב בפני הבית.

הצעת התקציב שיגיש האוצר, תכלול את החלטות הממשלה על (סוף בעמוד 2)

קו פתוח בנושא
"הסכם ממון כתוספת לכתובה"

לאור שאלות שהופנו אלינו בימים האחרונים בנושא הסכמי ממון בין בני זוג, הציבור מוזמן להפנות את שאלותיו בנושא היום ה־20.1.86 בין השעות 16.00-19.00 אל: מאשה לובלסקי - מזכ"ל נעמת טל' 03-262362, משפטנית חביבה אבי־גיא - יו"ר האגף למעמד האשה טל' 03-431473, משפטנית סימונה חיים טל' 03-431550, משפטנית דפנה בוסתן טל' 03-218104

נעמת

פוצץ המו"מ בין הנהלת רשות השידור והטכנאים

בעקבות דרישת הטכנאים שלא לערער על ביטול השעייתו של קוקה

מאת אתי רונאל, כתבת "על המשמר"

המו"מ בין הנהלת רשות השידור והטכנאים פוצץ ביום ה' בערב, בעקבות דרישת הטכנאים מהרשות, שלא תערער על ביטול השעייתו של חזי קוקה לפני פתיחת המו"מ על סכסוך העבודה.

נציג הטכנאים בהסתדרות, זלמן שנקמן, טען, כי הגשת התביעה נגד חזי קוקה לבית־הדין המשמעתי נוגדת את פסיקת בית־הדין לעבודה, שחייב את שני הצדדים לקיים מו"מ בעניינו של קוקה.

ביום שישי ביקש מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, להיפגש עם ראשי האיגוד המקצועי בהסתדרות, והפגישה נקבעה למוצאי שבת. אלא שבינתיים נודע לפורת, לדברי הנהלת רשות השידור, שהטכנאים נוקטים עיצומים המתבטאים בצמצום מספר העובדים בשבת מ־50 ל־26. (כזכור, עובדים הטכנאים מכח צו־המניעה של בית־הדין לעבודה). כתוצאה מכך לא צולמו אתמול משחקי השבת בכדורגל וראיון עם הנרי קיסינג'ר, השוהה בימים אלה בארץ, ואשר היה אמור להיות משודר ב"מבט לחדשות" אתמול.

בעקבות זאת החליט פורת לבטל את הפגישה שנועדה למוצאי שבת באומרו, כי לא מתקבל על הדעת, שההנהלה תדון עם ראשי ההסתדרות בשעה שהטכנאים נוקטים בעיצומים. עוד אמר פורת, כי אם הטכנאים עובדים לפי החוק, יפעל גם הוא לפי החוק, ולפיכך יוגש ביום שני הערעור על החלטת בית־הדין לעבודה, המבטלת את השעייתו של קוקה.

הטכנאים טענו אתמול, כי האישור של שר־העבודה, המתיר עבודה בשבת, מתייחס לעבודתם של 26 טכנאים בלבד, והנהלת הרשות ביקשה להכפיל המספר בגלל הצורך לשדר את המיסה הארמנית מבית־לחם אתמול.

נציג הטכנאים בהסתדרות, זלמן שנקמן, הגיב אתמול באומרו, כי ביטול הפגישה אמש הוא תרגיל נוסף של הנהלת רשות השידור. "אנחנו מוכנים לקיים מו"מ כפי שנקבע בפסק־הדין" — אמר.

הועידה ה־14 של הקיבוץ הארצי
השומר הצעיר
כפר מנחם
23־25.1.86

אל רכזי החוגים: מעטפה עם חומר והנחיות נשלחה אליכם. נקיים התייעצות ביום חמישי 23.1 בחדר המורים של מוסד צפית בשעה 8.45.

אל מזכירי הקיבוצים: אתם מתבקשים להעביר ביום ראשון 19.1 את שמות הצירים וחברי הועד הפועל היוצא המשתתפים בועידה והתחלקותם לפי נושאי החוגים:
1. ערבות הדדית ושותפות כלכלתית
2. שותפות רעיונית פוליטית
3. התחדשות תנועתית

מקומות לינה בכפר מנחם ובמוסד צפית: עקב מגבלה במקומות לינה נוכל להבטיח מקומות לצירים וחברי הועד הפועל בלבד. על כן, לא נוכל להבטיח מקומות לינה למשקיפים ומוזמנים שלא תואמו מראש. נא להתקשר למרים טל. 435207.

דגלי הקיבוצים: קיבוצים שעדיין לא שלחו את דגליהם, נא לדאוג שיגיעו עד יום שלישי לבית הקיבוץ הארצי.

מקראה לועידה: נשלחה לכל הקיבוצים. נא לחלקה בין חברים המעוניינים.

החבר
הקיבוץ
התנועה
המאבק
על
ישראל
דמוקרטית

19.1.86

לשחקן היו כאבים בחזה והרופא עסק ב"בידור"

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

"שכבתי במשך כחצי שעה בחדר המיון. הרגשתי רע מאד והיו לי כאבים בחזה. לא מזמן קיבלתי דום לב על הבימה בשעת הצגה, וחששתי ששוב מדובר בלב. איש לא נגש אלי. שמעתי את הרופא והאחיות צוחקים בחדר השני. החלטתי לקום וללכת".

כך סיפר אתמול שחקן תיאטרון באר־שבע מרק חסמן, על הקורות אותו לפני שבועיים בחדר המיון של בית החולים "שערי צדק" בירושלים. לפני חודשים אחדים, באמצע הצגת היחיד של חסמן "מותו של פקיד", התמוטט השחקן על הבמה ולקה בדום לב. בקהל נכחו שני רופאים שהצליחו להחיותו.

לפני שבועיים הגיע חסמן לביקור בבית בתו בירושלים. לפני שובו לבאר־שבע חש כאבים בחזה, והגיע לחדר המיון של "שערי צדק". "בחדר המיון לא היה אפילו חולה אחד", סיפר חסמן. "התעקשתי להמתין לרופא. היו לי כאבים חזקים והרופא הגיע אחרי רבע שעה. היה לו מגש אוכל ביד. הוא הכניס אותי לחדר אחר. שם חיכיתי רבע שעה נוספת. הוא כנראה אכל בחוץ. לא עשו לי א.ק.ג. אשתי אמרה לצוות שאני לא מרגיש טוב ושהיה לי דום לב. הם אמרו לה: "עוד מעט". שמעתי את הרופא צוחק בחוץ עם האחיות".

"החלטתי לצאת. ביציאה – המזכירה אמרה לי: "אתה חייב לחתום שאתה יוצא על אחריותך". הבטתי בטופס וראיתי שזוהי התחייבות לתשלום על טיפול בחדר מיון. לא חתמתי. נסענו להדסה. שם אישפזו אותי מיד לשלושה ימים והטיפול היה מצויין. התברר שהיו לי בעיות בכבד. אתמול הגיע אלי טופס דרישה לתשלום מ"שערי צדק"". מבית החולים "שערי צדק" נמסר בתגובה: קשה לבדוק תלונה כזו על רגל אחת. מבדיקה ראשונה עולה, כי אמנם נכון הדבר שמרק חסמן לא קיבל טיפול במשך 19 דקות עד שעזב את המקום. כמובן שהדבר יבדק באופן יסודי עם הצוות שעבד באותה משמרת".

סערה בקרב עובדי המספנות בשל פיצויים מוגדלים לחבר ועד

חבר הוועד, בן שושן, קיבל פיצויים בגובה 300 אחוז במקום 150

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

כונס הנכסים שמונה למספנות ישראל, עורך הדין עמרם בלום, התבקש ביום ששי על ידי היועץ המשפטי של מועצת פועלי חיפה, יוסי בין, לבדוק את חוקיות תשלום הפיצויים המוגדלים לחבר ועד פועלי מספנות ישראל אהרון בן שושן.

כזכור נטען ביום חמישי על־ידי מועצת פועלי חיפה והעובדים, כי נתגלה שלחבר הוועד אהרון בן שושן, שלא היה ברשימת המפוטרים של המספנה, הועברו סכומי כסף בגין פיצויי פיטורין בגובה 300 אחוזים, וכי הדבר נעשה על רקע פנייתו של בן שושן להנהלה. בעקבות סערת הרוחות שקמה נעשה נסיון מצד פועלים במספנות לפגוע בבן שושן. ביום ו' התארגנה במספנה הסוערת ישיבת המחאה שבה הופנו קריאות נזעמות לעבר חברי ועד הפועלים ולעבר הנהלת המספנה. עורך דין יוסי כץ ביקש מכונס הנכסים, בשם עובדי המספנה לעכב את התשלום לבן שושן, אם הדבר עדיין אפשרי.

70 פרשו

לדעת העובדים, פרשו במרוצת החודשיים האחרונים כ־70 עובדים שקיבלו 150 אחוז פיצויי פרישה, לעומת 300 האחוזים שקיבל בן שושן. הנהלת המספנה גורסת כי בן שושן קיבל פיצויים בערך של 255 אחוז בלבד. לכתבנו נודע, כי בסוד העיסקה עם בן שושן היו גם מיקי כהן מנכ"ל המספנה ובני אלון מזכיר המספנה, וכי סוכם עם אהרון בן שושן, כי יפרוש במועד הנוח לו. על רקע הפרשה התפטר ביום ששי חבר ועד העובדים בני זויברמן. בד בבד עם התפטרותו רווחו שמועות בקרב פועלי המספנה כי בפרשת בן שושן מעורבים שני חברי ועד נוספים. מנכ"ל המספנה מיקי כהן הבטיח לעובדים, כי הבוקר תפרסם הנהלת המספנה הסבר לאשר התרחש.

מחירי המכוניות החדשות יועלו השבוע ב־15 אחוז

מאת אייל שגב, כתבנו הכלכלי בתל־אביב

מחירי מכוניות חדשות יועלו ככל הנראה כבר השבוע בשיעור של כ־15 אחוז.

העלאה זו היא תוצאה של הסדר שהושג בסוף השבוע בין הרשות לקניות גומלין במשרד־התעשייה והמסחר לבין יבואני הרכב.

על־פי הסכם זה יתחייבו יצרני הרכב לרכוש בארץ כבר בשנת 1986 מוצרים מתוצרת הארץ בשווי של כ־10 אחוזים מהיקף יבוא הרכב לישראל בשנה זו, ובשנה הבאה יגדלו הרכישות בארץ לכדי 15 אחוז מכלל היבוא.

יצרני הרכב, אשר יבקשו למכור מכוניות בישראל, יצטרכו למנות תוך חצי שנה קניינים בישראל אשר יסיירו כאן במפעלים ויבצעו את עיסקות קניות הגומלין.

במקביל הסכימו היבואנים לצמצם את היבוא של מכוניות לארץ בשיעור של כ־10 אחוזים, על בסיס היבוא שהיה בשנת 1984, כלומר תהיה ירידה של כ־5000 מכוניות מיובאות.

מפלגת הפועלים המאוחדת / המרכז

ביום רביעי, 29.1.86 בשעה 14.00, תתקיים
ישיבת מרכז מפ"ם
באולם הקונגרסים בשדרות רוקח בגני התערוכה בת"א

על סדר היום:
● דיון מדיני
● בחירת מזכירות המפלגה

לתשומת לבכם:
● התצבעות תתקיימנה בראשית הישיבה. החברים מתבקשים להבטיח השתתפותם
● הישיבה תימשך עד לשעה 22.00

החברים הזקוקים להסעה, מתבקשים להתקשר לשייקה גורן במרכז מפ"ם

סדרי תחבורה ציבורית: ● מהתחנה המרכזית: קו 28 ● מרח' דיזנגוף: קו 21 ● מרח' אבן־גבירול: קו 48

אולם „בנייני האומה" לא יושכר ל„כך"

מאת אתי רונאל ומוטי בסוק, כתבי „על המשמר"

יו"ר ההנהלה הציונית, מר אריה דולצ'ין, הודיע ביום ו', כי אולם „בנייני האומה", בבעלות הסוכנות היהודית, לא יושכר לוועידה של תנועת „כך".

„לא ייתכן שאולם השייך לתנועה הציונית יושכר לתנועה גזענית ואנטי־ציונית" — הודיע יו"ר ההנהלה והורה להנהלת בנייני האומה לבטל את הסכם ההשכרה.

ח"כ יאיר צבן וחבר הנהלת הסוכנות מטעם מפ"ם אברהם שנקר, בירכו את יו"ר הנהלת הסוכנות אריה דולצ'ין על החלטתו. צבן ושנקר היו אלה שפנו לדולצ'ין וביקשו לבטל את השכרת האולם, בידי ההסתדרות הציונית.

חצי מיליון קוראים לחוקק חוק נגד גזענות

מאת חנה קים, כתבת „על המשמר" בתל־אביב

300 אלף איש חתמו במהלך סוף שבוע זה, בנוסף ל־200 אלף שחתמו לפני כן, על עצומה הקוראת לחוקק חוק נגד גזענות. ההחתמה בסוף השבוע נערכה במסגרת מבצע שאירגן מענ"ה, מטה־על נגד גזענות, שהתקיים בכל רחבי הארץ, במרכזי הערים, בצמתים ובאתרי טיולים.

במסגרת המבצע הוצבו 400 דוכני החתמה, שאויישו על־ידי 5000 מתנדבים. בתל־אביב הוצבו 35 נקודות החתמה במקומות מרכזיים, כשבכיכר דיזנגוף התמקמה נקודת ההחתמה המרכזית. שם חתמו בין השאר על העצומה ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, וח"כ מרדכי וירשובסקי.

ממטה מענ"ה, שהתמקם בבית התק"ם בתל־אביב, נמסר אמש, כי ההחתמה עברה בשקט וללא הפרעות. מארגני המבצע אמרו אתמול, כי ההחתמה תימשך גם בזמן הקרוב, עד שיחוקק חוק נגד גזענות בכנסת.

דרישה לפטר נציג ש"ס בעיריית ירושלים

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

מעמדו הפוליטי של הרב נסים זאב, סגן ראש עיריית ירושלים מטעם ש"ס, ייקבע הערב עת תדון מליאת מועצת העירייה בהתבטאויותיו שגרמו לליבוי יצרים ולהסתה של יהודים כנגד ערבים המתגוררים בשכונת נווה יעקב.

חבר המועצה מטעם מפ"ם, איתן מלניק, הודיע כי ידרוש באורח חד־משמעי את פיטוריו של זאב מכהונתו, בשל הנזק החמור שגרמו דבריו ליחסים בין התושבים היהודים לבין המשפחות הערביות המתגוררות בשכונה זו וכן רב.

בסוף השבוע כונסה ישיבת הנהלת עיריית ירושלים, בנוכחותו של סגן ראש העיר, נסים זאב, והחליטה ללא הסתייגות לגנות את „דבריו הבלתי־אחראיים הסותרים את עקרונות המדיניות ודרך ניהול העיר ופוגעים בדו קיום בין יהודים לערבים".

„אם נסים זאב לא יחזור בו מדבריו, שאינם הולמים נושא תפקיד עירוני, לא יהיה לו מקום בהנהלת העירייה" — נאמר בהחלטה.

דוד ברגמן (מפד"ל) אמר, כי הדברים שהשמיע זאב עומדים בסתירה לתורה ולהלכה.

לוטה סלצבורגר (י"ם אחת) הביעה זעזוע מהופעת לובשי מדים בבתי־המשפחות הערביות מאנשי „כך" — „תמונה המזכירה לה מציאות לא כל כך רחוקה".

הרב נסים זאב אמר, כי ימסור גילוי־דעת בישיבת המועצה הערב.

קטיושות מכוונות לגליל התגלו ברצועת הבטחון

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

טילי קטיושה התגלו על־ידי כוחות צד"ל באיזור בינת'בל ופורקו בלא שייגרם נזק. הן היו מכוונות ככל הנראה לגליל. טיל קטיושה נוסף נורה מחוץ לרצועת הבטחון לעבר איזור בינת'בל. לא היו נפגעים.

חייל צד"ל שנסע ברכב פרטי באיזור בינת'בל נפצע קל כאשר מטען חומר נפץ התפוצץ בעת שרכבו עבר במקום. כוחות צד"ל פתחו בסריקות באיזור.

הורים משביתים תלמידי חטיבות־הביניים בקריית־ים

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

2,400 תלמידי חטיבות־הביניים בבתי־הספר בקריית־ים יושבתו החל מהבוקר, על־פי החלטת ועד ההורים בקריה, במחאה על השבתת הלימודים של הכיתות הגבוהות והנמוכות. זאת, בעקבות שביתת עיריית קריית־ים.

הבוקר תיכנס שביתת עובדי קריית־ים ליומה השמיני. 110 מורים שובתים, מתוך כ־420 המקבלים את משכורתם מהעירייה. לאור אי־הסדרים שהיו בשבוע האחרון בלימודיהם של תלמידי בתי־הספר בעיר, החליט ועד ההורים ביישוב להשבית את הלימודים עד לחזרתם לעבודה של המורים.

ברחובות קריית־ים נערמות זה כשבוע ערימות אשפה, ומורגשת צחנה ברחובות.

ראש העיר, בנימין שגאל, נפגש ביום ה' שעבר עם שר הפנים, יצחק פרץ, כדי לדון בבעיות העירייה, אולם עד כה לא הוחלט דבר. אתמול אמר ראש העיר: „לא מתייחסים אלינו, משום שקריית־ים איננה יישוב־ספר ואיננה יישוב־פיתוח, נפלנו בין הכסאות".

נפתחה שנת הלימודים בכפרים עוזר ורומנה

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

500 תלמידי בית־הספר המשותף לשני הכפרים עוזר ורומנה, שבאיזור נצרת, מחדשים היום את לימודיהם, לאחר שביתה שנמשכה כחמישה חודשים.

משרד החינוך נכנע ללחצם של ההורים, שהשביתו את הלימודים מאז תחילת שנת הלימודים בגלל מצבם המסוכן של מבני בית־הספר והעניק למועצה האזורית יזרעאל את הסכומים הדרושים לרכישתם של ארבעה חדרים טרומיים, שישמשו חדרי־לימוד זמניים.

משרד החינוך גם אישר למועצה האזורית תקציב בנייה מיוחד, כדי לאפשר לה להתחיל באופן מיידי בבניית בית־הספר בכפר, שיהיה מוכן לקליטת התלמידים לקראת שנת הלימודים הבאה.

בכל ימי השביתה התייצבו המורים יום יום לבית־הספר וחזרו כלעומת שבאו. עם ההבטחה להעברת הכספים של משרד החינוך ליעדם החליטו ועד־ההורים להפסיק את השביתה ולפתוח את בית־הספר.

בישיבה מיוחדת של ועדת החקירה לעניין משבר מניות הבנקים:

השופט בייסקי נזף ב„דיסקונט" על ש„היתל בוועדה וחבריה"

„קיבלנו כמויות של נייר — אבל ללא שום ערך", אמר בייסקי ● האשים את הבנק שביקש וקיבל פטור מהיטל של"ג לגבי עיסקות מסחריות עם בל"ל — בניגוד לחוק

בנק־דיסקונט נצטווה להמ־ציא לוועדת־החקירה הציבורית לעניין משבר המניות, שאירע בסוף 1983, חומר נוסף על פעילותו בתקופת הוויסות אשר קדמה למפולת, בעיקר בכל הקשור למסחר במניות של בנק דיסקונט ואי.די.בי. וכן פעולות קרנות־הגמל והנאמנות ליד בנק־דיסקונט.

ועדת החקירה, בראשות השופט העליון ד"ר משה בייסקי, זימנה אתמול מחדש את אלי כהן, יו"ר הנהלת בנק־דיסקונט, לחקירה נוס־פת, למרות שלב גביית העדויות במהלך עבודתה של הוועדה נסתיים כבר באורח רשמי. זאת לאחר שהתברר, כי היעדר חומר הדרוש לוועדה מונע בעד התקדמות לקראת סיכום עבודתה. בפתיחת הישיבה הביע ד"ר בייסקי תרעומת על כך, שבנק־דיסקונט לא המציא לוועדה את כל החומר הדרוש. „קיבלנו כמויות של נייר — אבל ללא שום ערך".

פגיעה באינטליגנציה

במהלך הישיבה יוצאת־הדופן, שהתקיימה באולם בית־המשפט העליון בירושלים, השמיע השופט בייסקי דברי ביקורת בוטים נגד הנהלת בנק־דיסקונט. בהטעימו כי אי־הגשת החומר שנדרש לוועדה, למרות בקשותיה החוזרות ונשנות, „פוגע באינטליגנציה שלנו".

דברי התרעומת הושמעו בתגובה להסבריו של כהן, כי „לא הבינונו מה בעצם מבקשת הוועדה מאיתנו ולא ידענו שחומר זה או אחר היה דרוש לעבודתה". במקרה אחר טען כהן, כי „לא הערכנו שמאזן פעולות הבנק הוא בעל ערך כלשהו בשביל הוועדה".

השופט בייסקי: „זוהי היתממות מיותרת. אי־אפשר להתל בוועדה וחבריה עד־כדי־כך".

הדברים התייחסו לעובדה, שבנק־דיסקונט לא הציג לוועדת־החקירה, לא רק את מאזניו אלא גם דיווחים שלו על פעולות ויסות שנמסרו לפיקוח על הבנקים בבנק־ישראל ולרואה־החשבון שערך את מאזניו, ולא כללו חיובי רווח והפסד בקשר למסחר המניות.

לא ידע להסביר

כהן רשם לפניו בקפידה שורה של שאלות ודרישות של הוועדה, והבטיח להמציא את התשובות להן לאחר בירורים ובדיקות בבנק עצמו.

בין הנושאים האלה, הועלו בקשותיו של בנק־דיסקונט משרד האוצר לקבלת פטור מהיטל־שלום־הגליל, שהוטל ב־1982, על עיסקות של קנייה ומכירה של מניות. „כיצד ייתכן שבנק־דיסקונט פנה לאוצר בבקשת פטור מהיטל־הגליל לגבי עיסקות מסחריות מוחלטות עם בל"ל, בניגוד לחוק — ואף קיבל את ההיתר המבוקש?", היקשה בתוקף השופט בייסקי. הוא ציין, כי החוק איפשר לאוצר לפטור מהיטל של"ג רק פעולות בנקאיות שנעשו לצורך ויסות, ולא לגבי עסקות בין שני בנקים. כהן הודה, כי אינו יודע להסביר את הדבר.

זיקה עיסקית

הזיקה העיסקית בין בנק דיסקונט לבין בל"ל, עמדה במרכז חקירתו של יו"ר מועצת ההנהלה של בנק־דיסקונט, אשר טען, כי שני הבנקים נהגו לקנות ולמכור מניות של כל אחד מהם באורח סדיר. זאת על־פי שיקולים ומניעים שונים ומשתנים, בהתאם לתקופות ולתנ־אים השונים.

יו"ר הוועדה, השופט בייסקי, תבע הבהרות לתופעה, שהעיסקות הללו היו מתקיימות בצמידות לתקו־פות המאזן של הבנק. הוא ציין, כי מתברר שחבילות מניות בשווי של עשרות מיליוני דולרים, אשר רכש בנק־דיסקונט מבל"ל כשבוע לפני פירסום המאזן, היו נמכרות בחזרה לבל"ל כשבוע לאחר המאזן.

מקריות או לא

„אנו חושדים שיש כאן כוונות לצורך המאזן ולצורך הצגת הון הבנק ואין בכך שום מקריות", הטעים ד"ר בייסקי. על כך הגיב כהן: „זאת היא רק מקריות חסרת כל משמעות חשבונית או עיסקית".

במהלך החקירה נתבע בנק־דיסקונט להסביר, מדוע לא הועבר לוועדה דו"ח אחזקות של בנק־דיסקונט לגבי מניות של בנק בל"ל ולהיפך. צוין, כי רישום מניות של בל"ל מופיע בדו"ח האחזקות של בנק־דיסקונט, כאילו מניות אלה שייכות לו, בעוד שלמעשה הן נמכרו לבל"ל במכירה סופית ומוחלטת. ד"ר בייסקי העיר, כי „אולי בגלל זה לא הוגשו לנו דוחו"ת האחזקות".

כהן טען, כי התנהל רישום של אחזקות מניות של בל"ל אצל בנק־דיסקונט, אבל בנק זה לא ניהל רישום של מניותיו שהיו באחזקת בל"ל. הוא הסביר, כי בגלל עובדה זו הוא הבין שאין הוועדה מעוניינת בדו"ח המבוקש. כהן הדגיש, כי „מעולם לא ראינו בבנק־לאומי־לישראל גורם מווסת של מניות בנק דיסקונט".

(עתי"ם)

מארפי מתווך בין פרס לחוסיין...

(המשך מעמוד ראשון)

המקורות מישראל ומארה"ב הדגישו, עם זאת, כי אין כל כוונה להכניס רעיונות חדשים ליוזמת השלום, הממשיכה להתבסס על העיקרונות הקודמים.

הוראות שולץ

מעורבות ארה"ב במשא־ומתן היא על־פי הוראה של שולץ, ששלח לשם כך את מארפי לאירופה ואת שגריר ארה"ב בישראל, תומס פיקרינג, ללוות את פרס במסעו. ארה"ב מקווה, כי המלך חוסיין יבהיר לה במפורש את כוונותיו, לאחר שהיא נענתה למאמציו להידבר עם סוריה ולשלב את אש"ף במשא־ומתן, אם זה יכיר בזכות הקיום של מדינת ישראל.

עם זאת, הדגישו המקורות, נותרו מחלוקות רבות בין ישראל לירדן, בעיקר בשאלת הרכבה של המשלחת המשותפת לירדן ולפלש־תינים והאופי שתלבש הוועידה הבינלאומית.

פרס הכחיש אמש את השמועות, כי ייפגש עם חוסיין. „לא אפגש עם המלך. אם כי אני מאמין שהוא מעוניין להמשיך בתהליך השלום", אמר פרס, ושב והדגיש את התנגדות ישראל לשילוב אש"ף בתהליך השלום.

גיבוש נוסחה משותפת, שתאפשר כינוס ועידה בין־לאומית ולהר־כיח בכך לקונגרס, כי ירדן ראויה לעיסקת־הנשק שבדעת הממשל להגיש־מחדש אולי כבר השבוע.

אין למארפי כרגע תוכנית לצאת לשיחות עם מנהיגים נוספים בבירותיהם במזה"ת. דיווח „טיימס".

פרס: אש"ף שוב מאחר הרכבת

אש"ף שוב מאחר את הרכבת, במה שנוגע להסדר במזרח־התיכון באמצעות משא־ומתן, משום שמנהיגו, יאסר ערפאת אינו מסוגל לשנות את עמדתו — אומר פרס, בראיון ב„סאנדיי טיימס" הלונדוני.

„ההיסטוריה של אש"ף מורכבת מהזדמנויות שהוחמצו. גם כיום, הם (ראשי אש"ף) עומדים לאחר רכבת. כאשר יש לך עניין עם ארגון הססן בזירה המדינית הנושא נשק ויורה בצורה עיוורת, זה טראגי יותר עבורם מאשר עבורנו", אמר ראש־הממשלה.

פרס ואמר: „המלך הוא מנהיג רציני, אדם שאפשר לנהל עימו דו־שיח". הוא הדגיש, כי הוא רוצה ליישב את הבעיה הפלשתינית, וכי הוא צופה שולחן־דיונים, שמצידו האחד יישבו „ירדני ופלשתיני, ומצידו האחר שני ישראלים". את הפלשתיני יצטרכו לבחור מבין המנהיגים של השטחים הכבושים בגדה המערבית וברצועת עזה.

פרס אמר, כי אינו מתנגד לשיתוף בריה"מ בפורום הבינלאומי.

נשיא דרום־תימן הודח...

(המשך מעמוד ראשון)

מטוסו של נשיא דרום־תימן נחת באדיס־אבבה בשבת, אך ההודעה ששודרה בטלוויזיה מהווה אישור רשמי ראשון לעובדה, שנאסר מוחמד הגיע לאתיופיה במטוס זה.

בידיעות ששודרו קודם לכן על־ידי רדיו עדן נמסר, כאמור, שנשיא דרום־תימן לשעבר עבדול פתח איסמעיל, בן 47, מרכסיסט נוקשה, הדיח את נאסר מוחמד לאחר קרב עקוב מדם שנמשך שבוע ימים.

מוסקווה מודאגת

מנהיגי הצדדים המסוכסכים בדרום־תימן החליטו אמש להפסיק את האש ולפנות את כוחותיהם מהעמדות שתפסו — מסרה סוכנות הידיעות של המפרץ.

ורדיו צנעא מסר, כי בפגישה שנערכה בשגרירות בריה"מ בעדן, החליטו הצדדים להחזיר את הכוחות המזויינים לבסיסיהם.

ראשי שני הצדדים הסכימו להורות לשירותים המוניציפליים במדינה לחדש את זרם החשמל והספקת המים, שנותקו עם פרוץ הקרבות. הם גם קראו לפתוח מחדש את החנויות.

במוסקווה אמרו מקורות דיפלומטיים, כי הקרבות בדרום־תימן מהווים מקור לדאגה לקרמלין, וגרמו אי־הודאות לגבי עתיד הנוכחות הצבאית הסובייטית באיזור אסטרטגי זה.

המחבלים יצאו לשער

מחבלים פלשתיניים יצאו אתמול בבוקר מצנעא לעדן, כדי לנסות ולהפריד בין הלוחמים משני הצדדים — מסרו מקורות של אש"ף בבירת צפון־תימן.

לפי מקורות אלה, שריוותו בטלפון, קיבלו המחבלים, מצויידים בדגלים לבנים, „אור ירוק" לחצות את הגבול ולהגיע לעדן.

בקרבות בדרום־תימן היו עד כה בין 7000 ל־9000 הרוגים ופצועים — מסרה אמש סוכנות הידיעות של המיפרץ, בהסתמך על מקורות יורעיידבר בצנעא. (ע"ה, ע"צ)

„על המשמר" עתון יומי
عل - همشمار جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ
בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדת סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 4-43360-3
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2 Choma Umigdal St. Tel Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341052
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חדרים 102-121, טל' 6-225124. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008, חיפה: 33134 רח' סבונר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

יואל רקם, מנהל מדור הפולקלור של „קול־ישראל"

גם 500 שנה לא עזרו לברוח מהיהדות

כמי שעוסק בשימור הפולקלור היהודי־ספרדי ב„קול־ישראל" — מהו טיב הקשר המיוחד, הקיים עד היום, בין ספרד לישראל?

— היהודים הספרדים הם היחידים, ששימרו באופן חי וממשי את ה„ג'ודיאו אספניול" — היהודית־הספרדית, ששורשיה קסטיליאנים עתיקים, על מבנה המשפטים המיוחד לה. זאת, למרות שהשפה הוסיפה והתפתחה וכל קהילה תרמה לאוצר המלים שלה מלים בתורכית, בולגרית ויוונית. כשהספרדים רוצים היום לחקור את שורשי שפתם, הם באים אלינו. כך גם בתחומי המוסיקה והספרות שנשתמרו בצורתם המקורית רק אצלנו. לצורך זה קיים במדריד מכון מיוחד. אריאס מונטנו, החוקר את התרבות היהודית־ספרדית. יתרה מזאת — גם הפריחה התרבותית הגדולה של תקופת תור־הזהב ביהדות ספרד, אומצה על־ידי הספרדים, והם חוגגים את יום־הולדתו של הרמב"ם כאירוע תרבותי חשוב.

והאנוסים הספרדים — האם גילית אותות למורשתם של כ־500 אלף האנוסים שנותרו בספרד?

— כמה מהספרדים שפגשתי, סיפרו לי בגאווה שהם מצאצאי האנוסים. גם השמות פרץ וספרא הנפוצים בספרד, הם שמות יהודיים מובהקים.

לפני חודשיים זכה מדור הפולקלור בשיתוף עם מדור הלדינו, בפרס „אספניה" של הרדיו הספרדי, על שימורה של התרבות היהודית־ספרדית ב„קול־ישראל", ב־37 השנים האחרונות.

— כן. כשהגענו לארמון אלהמברה, שם נערך הטקס והועבר בשידור חי ברדיו ובטלוויזיה, הבינותי שיש לזה משקל שהוא מעבר לפרס עצמו. קהל המוזמנים מנה כ־250 מכובדים, וכששמענו את תוכניותינו לשימור המורשת היהודית־ספרדית, פרצו כולם במחיאות־כפיים אדירות. אז התחוור לי הקשר הרגשי הסמוי, קשר של דם וגם של אשמה, הבא לידי ביטוי ביחס החם כלפי התרבות היהודית־ספרדית, שהם רואים בה חלק חשוב מתרבותם שלהם.

אתי רונאל

תיקון־דרך בטאבה עורר חשד המצרים

מאת בצלאל רובין, כתבנו באילת

קטע כביש חדש באורך של כ־20 מטר, שנסלל בשבוע שעבר בטאבה, על דרך משובשת המוליכה לכפרו של רפי נלסון — עורר את חשד־נותם של המצרים „שהנה הישראלים שוב יוצרים עובדות בשטח".

כאשר המצרים הבחינו בטרקטור שיישר את השטח, במכבש ובמכונית האספלט, הגיע מיד למקום קצין הקישור המצרי, מלווה בקצינים נוספים שהחלו עורכים דו"ח.

הכביש נסלל ע"י מינהל טאבה, על קטע של דרך מלאה בורות ומהמורות.

לא ברור אם ההסבר שניתן ע"י אנשי מינהל טאבה, על חיוניות סלילת קטע כביש זה, שכנע את המצרים.

ח"כי המערך מתנגדים...

(המשך מעמוד ראשון)

הפחתות והעלאות מיסים והיטלים בסך של כ־580 מיליון דולר. ה־תקציב יכלול את ההיטל על חינוך, ואת הקיצוצים בסובסידיות עליהן החליטה הממשלה.

אזהרות מהמערך

בחודשים האחרונים הדגיש משרד־האוצר, שהתקציב יחתור לשמור על יציבות המחירים וימשיך את מגמת הייצוב, תוך שיפור נוסף במאזן התשלומים במשק ושחרור מקורות לביצוע של רפורמה במסי־הכנסה.

כמה ח"כים מן המערך הזהירו בימים האחרונים, שלא יוכלו לתמוך בהצעות משרד־האוצר בגלל הפגיעה בחינוך וברווחה. חלק מח"כים אלה, ביניהם יו"ר סיעת המערך, ח"כ רפי אדרי, תובעים להטיל מס על נכסים של בעלי־יכולת במקום ההיטלים המוצעים.

בכל זאת „אל על" משעה טיסות למנצ'סטר

מאת מאיר בליך, כתב „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — חברת „אל־על" משעה את טיסתה השבועית לנמל התעופה של מנצ'סטר, בעקבות סדורי הבטיחות החדשים שננקטו שם.

בשבוע שעבר הועברו דלפקי החברה אל מחוץ לאולם הנסיעות ו־40 שוטרים חמושים בתת־מקלעים הוצבו שם כאשר נחת מטוס „אל־על".

העברתם של הדלפקים היתה אחת הדרישות של עובדי החברות האחרות בשדה. בשני השבועות שקדמו עם עזבו את עמדותיהם, במחאה שדלפקי „אל־על" הוצאו משם.

פעילים בקהילה היהודית המקומית טענו, שהעברתם של הדלפקים לקומת הקרקע חשפה עוד יותר את נוסעי „אל־על" לסכנת הטרור.

אנו מודיעים בצער רב
על מותו של חברנו היקר
אלי שדמי (שנפלד) ז"ל
ההלויה תתקיים היום, יום שני, י' בשבט תשמ"ו, 20.1.86, בשעה 14.30.
המשפחה
וקיבוץ מענית

בצער רב אנו מודיעים על מותו של
אלי שדמי
חלוץ המחקר התנועתי, מהוגי ומקימי מת"ח
תנחומים
למשפחה ולקיבוץ מענית
מרכז תיעוד וחקר
של השומר הצעיר
גבעת חביבה

כואבים ואבלים על מותו של
אלי שדמי
ממעצבי דמותה של גבעת חביבה
בעבר ובהווה
משתתפים בצער המשפחה
וקיבוץ מענית
גבעת חביבה

ועידת החרות תידחה שוב — שרון במיעוט

שמיר ולוי הגיעו להסכמה שהיום תובא להצבעה הצעת החלטה לשנות לוח הזמנים לוועידה — שמשמעותה דחייה — שרון תבע לקיים הבחירות במועדן

מאת דורית גפן, כתבנו לענייני מפלגות

שרי חירות החליטו אתמול ברוב קולות להביא היום לישי־בת מרכז המפלגה הצעה לשינוי לוח הזמנים של הוועידה. להצ־עה התנגד רק שרון. כתבתנו מציינת כי משמעות ההצעה שתובא היום למרכז חירות היא, דחיית הבחירות הפנימיות בסניפים, שנועדו להתקיים מחר, וכן דחיית מועד הוועידה שהיתה אמורה להתכנס באמצע החודש הבא.

החלטת שרי חירות מאתמול הינה הישג לדוד לוי, אשר התנגד לסדר היום המקורי של ישיבת המרכז. כזכור, רצו השר שמיר ומקורביו להעביר היום בישיבת המרכז החלטה שתאשר תוספת של 400 צירים לוועידה ללא בחירות. השרים שמיר ולוי נפגשו אתמול בבוקר קודם ישיבת שרי חירות, והסכימו על דחיית הוועידה.

השר אריאל שרון אשר התנגד בחריפות להצעה להקים ועדת שרים אשר תקבע לוח זמנים חדש לוועידה, טען כי צריך לבטל את ישיבת המרכז היום, אך יש לקיים את הבחירות הפנימיות בסניפים במועדן, וכן לכנס את הוועידה בתאריך שנקבע. כאמור, היה שרון במיעוט.

מקורות בחירות אמרו אמש, כי שלא נאמר במפורש בהחלטת השרים על דחיית הוועידה, הרי זו תרחה. המקורות לא ידעו לומר לאיזה תאריך יקבע כינוס הוועידה. עוד ציינו אותם חוגים, כי להערכתם יהיה רוב להצעה היום בישיבת מרכז חירות.

קולק גינה סגנו הגזען

מאת כתב „על המשמר" בירושלים

ברוב קולות החליטה אתמול מועצת עיריית ירושלים לגנות את סגן ראש העיר, מטעם סיעת ש"ס הרב נסים זאב.

זאב התבטא לא מכבר נגד מגורי תושבים ערבים בשכונת נווה־יעקב שבצפון ירושלים, ותומך בפעילות לעקירתם מהמקום. ראש העיר טדי קולק האשים את סגנו בהשמצות שכונת מגורים שלווה והטלת דופי בה.

הרב נסים זאב לא התנצל אלא הסתפק באומרו, כי ראש העיר איננו שופט והמועצה אינה בית־משפט. עם זאת, סרב זאב להתפטר מכהונתו.

חברי הוועדה המרכזת מטעם מפ"ם אורחי מועדון „על המשמר"

חברי הוועדה המרכזת מ־טעם מפ"ם היו אתמול אורחי מועדון „על המשמר".

בפגישה נטלו חלק רעיה רטינג, דב פלג, מחמוד יונס, אברהם אחיעזרא ואפרים זילוני.

השיחה נסבה על התכנית הכלכלית, היבטיה, השלכותיה ודרכי התגובה של מפ"ם לתוכנית במסגרת ההסתדרות ומחוצה לה. כן נדונו היחסים בין הסיעה לבין מערכת העיתון.

(שע"ה)

ראשי המרכז הליברלי החדש קיבלו גט — „מזונות" עדיין לא

מקימי המפלגה הליברלית החדשה קיבלו מכתבים ובהם הודעה שנמחקו ממוסדות הליברלים ● ה„מחיקה" — על רקע תביעות של הפורשים לקבל חלק מה„ירושה"

מאת דורית גפן, כתבנו לענייני מפלגות

ראשי המרכז הליבראלי החדש קיבלו אמש מכתב המודיע להם כי שמם נמחק מרשימת חברי המפלגה הליברלית וכן מכל המוסדות שבהם היו חברים.

את המכתב שיגר מזכיר הליב־רלים, לשלמה להט, אריה דולצ'ין, יחזקאל הרמלך, יצחק כספי, יחזקאל פלומין, פנחס גייסטמן, ודוד אציל. במכתב הוא מסביר, כי בהתאם להחלטת נשיאות המפלגה הליב־רלית ובהסתמך על הודעתם במסיבת עיתונאים על הקמת מפלגה חדשה, גם הוצאו מן המפלגה.

מהמרכז הליבראלי החדש נמסר אמש בתגובה, כי דרכם של המכנים עצמם „ליברלים" נכשלה, ולכן היה צורך להקים את המסגרת החדשה, שתשמור על העקרונות הליבראליים. עוד נאמר כי הצהרתם על הוצאתם מהמפלגה היא מגוחכת וחסרת כל משמעות. כתבתנו מציינת, כי אקט הסילוק של אישים אלה מהמפלגה קשור בין היתר, גם לוויכוח לגבי חלוקת הנכסים של המפלגה הליברלית. כזכור, תובעים אנשי המרכז הליברלי החדש, חלק מנכסי המפלגה הליברלית, ואילו השרים מודעי ושריר טוענים, כי לא מגיע להם דבר.

כן ולא

מועצת המפלגה הליברלית תת־קיים ב־30 בחודש כשעל סדר יומה שני סעיפים: האחד — הקמת חטיבה עצמאית בכנסת והשניה — איחוד הליכוד. שני הסעיפים הסותרים קשורים ללחץ שמנסים להפעיל ראשי הליברלים על תנועת החירות, למהר ולאשר את הסכם האיחוד בין שתי המפלגות. נשיאות המפלגה הליברלית החליטה, כי אם עד כינוס המועצה לא תאשר חירות את ההסכם יביאו לישיבה החלטה להקים סיעה נפרדת בכנסת. אם האיחוד יאושר יעלה הסעיף השני לאישור איחוד הליכוד.

ר"ץ לנשיא: גנה הפסיקה הגזענית של הרב הראשי

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

ח"כי ר"ץ שולמית אלוני ויוסי שריד קראו אתמול לנשיא המדינה חיים הרצוג להוקיע בפומבי התבטאות גזענית של הרב הראשי הראשון לציון מרדכי אליהו.

בפנייתם להרצוג אומרים השניים כי „כמי שמייצג את הרוח הדמוקרטית ואת הנאורות של ישראל, וכמי שנאבק בשעתו באו"ם נגד הזיהוי המרושע של הציונות והגזענות אנו מבקשים ממך להסתייג באופן מוחלט מן הפסיקה המחפירה של מרדכי אליהו".

כידוע קבע האחרון, בשפת הלכה, כי אין למכור ולהפקיר בארץ חירות לגויים (מוסלמים ונוצרים).

במכתבם להרצוג, בעצמו בן של רב ראשי לשעבר, קובעים אלוני ושריד כי דברי מרדכי אליהו הם כתם גזעני של מדינת ישראל והציונות. „עליך חלה החובה להבהיר לכל העולם כי דברי הראשון לציון אינם דברי ציון וירושלים".

● א. שרביט, מנכ"ל לאומי ושות', בנק להשקעות בע"מ, הודיע על כוונתו לפרוש מתפקידו בסוף חודש מרס 1986.

המסיירים בהר הבית התכוונו לגרום תסיסה ולטרפד השלום

אומר טדי קולק בדיון בעיריה על הפרובוקציות

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

כוונת „המסיירים" בהר הבית היתה לגרום לכך שהעולם האיסלאמי ילחץ על נשיא מצרים מובארק שימנע סיום פרשת טאבה והכשלת מגעים אפשריים עם ירדן בעתיד.

דברים אלה אמר אתמול ראש עיריית ירושלים טדי קולק במהלך דיון על פרשת הר הבית שקיימה מועצת העיר.

טדי קולק ציין, כי מאות תיירים ביטלו בואם לאחר שצפו בטלוויזיה בהתפרעויות בהר הבית, והם חוששים עתה לבוא לישראל. הוא סיפר כי אנשי הווקף ביקשו לסגור את הר הבית בפני הקהל הרחב לאחר התקרית עם אנשי ועדת הפנים של הכנסת, אולם בהוראת המשטרה לא סגרו את השערים.

„את העיר ירושלים בנינו ברגיעה. אם לא יהיה שקט — לא נבנה את העיר כפי שנרצה. כל מהומה שאין לה הצדקה — רק מביאה נזק לעיר".

את ההצעה להעלות את נושא הר הבית על סדר יומה של מועצת העיר הביאו שלמה לוי (ליכוד) והרב ש. קליין (אגו"י). שלמה לוי טען כי המוסלמים עושים הכל להכחיד שרידים יהודיים מהמקום. הוא האשים את השלטונות המתירים למוסלמים למלא את הרחבה בבמות תפילה שיש להם גם משמעות פוליטית כמו זו שנבנתה לזכר הנספים בסברא ושתילה. הרב קליין הזכיר כי עלייה למקום המקדש משולה כעבירה על איסור ואכילה ביום הכיפורים. עד בוא הגאולה, וכל עוד שאין לנו אפר פרה אדומה להיטהר — אסור לעלות לאתר מקודש. בדיון אמר איתן מלניק (מפ"ם) כי שילנסקי ועמיתיו מהכנסת ערכו פרובוקציה מתוכננת כדי להינתק מתהליך השלום.

דוד ברגמן (מפד"ל) שאל מדוע אסור עליו לקרוא פרק תהילים באורוות שלמה. ראש עיריית ירושלים טדי קולק שסיכם את הדיון אמר, כי בכל התקופה המוסלמית לא הונף דגל לאומי על הר הבית ואין הוא רואה טעם בהצגת דגל ישראל לראווה דווקא כעת.

מועצת העיתונות גיבשה תקנון אתיקה חדש

„העיתונאי וכלי התקשורת ינהגו לפי העקרון, שכל אדם הוא בחזקת זכאי, כל עוד לא הוכחה אשמתו בדין. חייבים העתון וכלי התקשורת להימנע מפירסום שמות חשודים ועצורים לפני שהובאו לבית המשפט להארכת מעצרם או שיחרורם בערבות. אלא אם כן יש בפירסום משום אינטרס ציבורי" — סעיף זה נכלל בתקנון האתיקה המקצועית החדש, שאושר ביום ו' במליאת מועצת העיתונות, לאחר שורה של דיונים.

„הוצאת דיבה, הסתה, ביזוי והאשמות בלתי מבוססות, כגון על רקע אישי, קבוצתי, לאומי, עדתי, דתי או גזעי מהווים עבירות חמורות על כללי האתיקה המקצועית", נאמר בסעיף אחר.

„העיתונאי וכלי התקשורת", נאמר בהמשך הסעיף, „חייבים לכבד את שמו הטוב וחייו הפרטיים והמשפחתיים של כל אדם. בדיווח על ענין הנוגע לחייו הפרטיים של אדם יש להימנע מפירסום פרטים אישיים עליו או על בני משפחתו, שאין בהם ענין ציבורי או שאין הם רלבנטיים לנושא הדיווח".

„פגע הפירסום בשמו הטוב, בכבודו או בפרטיותו של אדם, יש לתת לו אפשרות לפרסם תגובה. החליט גוף ממוסדות המועצה, שהעתון חייב להתנצל תפורסם ההתנצלות בהבלטה מתאימה", נאמר בתקנון.

שלושת הסעיפים הראשונים של התקנון דנים בחובותיו של העתונאי כאיש מקצוע וכמשרת ציבור. ובהם נאמר:

● חופש העתונות וזכות הציבור לדעת הם מעקרונות היסוד של החברה במשטר הדמוקרטי. על אנשי העתונות לשרת את העקרונות האלה מתוך תודעת שליחות ציבורית, ביושר, בנאמנות ובמיומנות.

● העתונאים, כאנשי מקצוע וכמשרתי ציבור, יקפידו על רמה מקצועית ואחריות ציבורית, הם יקיימו חובתם בשמירה על מהימנות ודיוק בפירסום ידיעות.

● חובה על העתונאי לבדוק נכונות כל ידיעה במקור המהימן ביותר, כדי להשיג את ההוכחה הטובה ביותר. תוך התחשבות בנסיבות המקרה.

בסעיפים אחרים נאמר בין היתר:

● לא ישתמש עתונאי, לשם השגת מידע, באמצעים פסולים כמו הערמה, פרובוקציה, פיתוי, סחיטה, איום או אלימות.

● לא יקבל עתונאי, במישרין או בעקיפין, טובת הנאה העלולה להשפיע על אופן כתיבתו או עריכתו.

● לא יעסוק עתונאי בפרסומות מסחריות על סוגיה וצורותיה השונים.

● לא יגלה עתונאי את מקור המידע שלו. אם ביקש מוסד המידע שלא לחשוף את זהותו.

התקנון קובע, כי תלונות נגד עתון או עתונאי על חריגה מכללי האתיקה המקצועית יוגשו למועצת העתונות. ואת המסקנות לאחר בירור התלונה חייב העתון הנוגע בדבר לפרסם. מועצת העתונות רשאית לנזוף בעתון, שלא יפרסם התנצלות.

התקנון הוצע למליאת המועצה על ידי ועדה. שחבריה היו משה ז"ק (יו"ר), יעקב קופר ורומן פריסטר.

(עתי"ם)

„האוניות הסובייטיות יספקו מידע ללוב על מטוסים מתקרבים"

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

הכוח הימי הסובייטי המשייט באחרונה בים התיכון קרוב לחופי ישראל נועד בפריסתו הנוכחית להתרעה מיידית ללובים מפני פעילות אווירית לא שגרתית שיוצאת מישראל. דברים אלה אמר אתמול ראש אמ"ן לשעבר האלוף אהוד ברק. בכוח הסובייטי מונה אוניית ביון (שנוכחותה במקום היא די קבועה) ו־2 משחתות טילים שהצטרפו אליה באחרונה.

אהוד ברק אמר, כי יתכן ששיגור האוניות המשייטות מול חופי ישראל נועד גם לאותת ללוב ולארצות ערב על אמינות הודעתה של בריה"מ, כי תספק „שרותים צבאיים" ללוב במקרה שתזדקק לסיוע. „יש לכח הימי הסובייטי מול ישראל פוטנציאל צבאי, אולם אין הערכה שבכוונתם לבצע אקט של מיתקפה. אוניית הביון והמשחתות הן עצמאיות ואיש אינו מאיים עליהן", אמר ברק.

עקבותיו של הילד הנעדר איתן פאץ לא נתגלו בישראל

מאת כתבנו בארה"ב

וושינגטון. — משטרת ישראל והאפ.בי.איי. לא גילו כל ראיות לכך, שהילד איתן פאץ, הנעדר מביתו במנהטן מזה שבע שנים, שהה בארץ אי־פעם — מסרו סגני הניצבים רות שלזינגר וארנון נבות ל„ניו־יורק טיימס".

הקצינים הגיבו בכעס על פירסומים בארה"ב, שכיוונו את החיפושים אחרי פאץ בישראל, לדבריהם בעקבות דיווחים כוזבים. משטרת ניו־יורק פנתה למשטרת ישראל כבר ביולי 1979, כדי לברר אם איתן השתתף בקייטנת־קיץ שניהל דוזו, הרב נורמאן פאץ ל־41 ילדים אמריקנים באלון־יצחק. כל הילדים רואיינו, איש מהם לא דמה לאיתן ולא ראה ילד הדומה לו. שנתיים לאחר מכן, בהתפרסם תמונת הילד „איתן בן חיים" מקרית ביאליק בשבועון רומני המופיע בארץ, נענתה משטרת ישראל לבקשה אמריקנית נוספת וסריקה את תיקי השבועון. שוב ללא הועיל — אף שלדברי שלזינגר לא היה הגיון בראיון, שמי שאימץ את הילד יתרברב בזיפיה, עד כדי סיכון בחשיפתו.

ממוצע של 14 נפטרים בחודש בצה"ל — מאפריל עד דצמבר '85

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

בחודש דצמבר האי נפטרו במהלך שירות פעיל בצה"ל 22 חיילים: 8 במהלך שריפה במחנה שומרון, 5 בנסיבות שטרם הובהרו (בהגדרה זו כלולים גם מקרי התאבדות), 3 בתאונות אימונים, 3 בתאונות דרכים. 1 נהרג לאחר שנפל לבור מים, 1 נפטר עקב מחלה, 1 נרצח.

מאפריל 85' ועד דצמבר 85' נפטרו 115 חיילים. ממוצע חודשי של כ־14 נפטרים בשירות פעיל בחודש, בתקופת רגיעה. בתקופה שבאז אפריל 85' עד דצמבר 85' הוכרו עוד 145 משפחות שכולות ו־1,916 תביעות לנכות.

פרטים אלו מסר אתמול ראש אגף השיקום במשרד הביטחון אריה פינק בפגישה עם כתבים צבאיים שבה הציג את פעילות האגף, ואת הבעיות שעמן מתמודד האגף, עקב האילוצים הכלכליים.

סך כל האוכלוסיה המטופלת על־ידי אגף השיקום מגיע ל־67,724 נפשות מתוכם 21,211 משפחות שכולות ובמלחמות ישראל נפלו 15,927 חיילים עד דצמבר 85') ו־35,442 נכים בדרגות נכות שבין 10 ל־100% אחוזי נכות.

תקציב אגף השיקום מגיע היום ל — 177,798 שקלים חדשים המהווים כ־6 אחוז מסך כל תקציב הביטחון בהוצאה מקומית. בשנת 83' הווה תקציב האגף רק 3 אחוז מתקציב הביטחון בהוצאה מקומית.

אריה פינק הרגיש כי מאז נקבעו סמכויותיו של אגף השיקום על־ידי שר הביטחון דאז, דוד בן־גוריון, שירותי האגף מכוונים לא רק לצרכים האמיתיים של הנפגעים אלא באים גם לבטא את הוקרת האומה לנפגעים. לכן ההטבות להן זכו נפגעי צה"ל בהשוואה לאוכלוסיה בעלת צרכים דומים בסקטור האזרחי הן גבוהות יותר.

הוא מסר ששר הביטחון עומד להגיש בקרוב הצעת חוק על־פיה יקבלו תגמולים חודשיים קבועים רק נכים שדרגת נכותם עולה על 20 אחוז. היום מחייב החוק מתן תגמולים לנכים שמעל ל־10 אחוז המהווים כמעט מחצית מאוכלוסיית הזכאים מקרב הנכים. ההצעה אינה חלה על האוכלוסיה שכבר נהנית מן התגמולים הקבועים. לאוכלוסיה זו תינתן הבחירה בין המשך קבלת התגמולים לבין קבלת מענק חד־פעמי. יצויין, כי בקבוצת הנכים הזכאים לתגמולים עקב 10 אחוז נכות יש נכים הסובלים למשל מירידה בשמיעה עקב השירות או מבעיית לחץ דם לא אקוטית.

בתשובה לשאלה מסר אריה פינק כי הידיעה שפורסמה אתמול, שכביכול שילם משרד הביטחון ב־10 השנים האחרונות 35 מיליון דולר עבור אגרות רדיו וטלוויזיה עבור זכאי אגף השיקום ללא צורך — אינה נכונה. בהתאם לחוק רשות־השידור שנתקבל ב־71' אין הנכים והאלמנות זכאים לפטור מן האגרה.

בנק ישראל: „המיתון נבלם"

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

ברביע האחרון של 1985 נבלם המיתון במשק. כך קובע סקר של חברות שערך בנק ישראל בקרב 101 חברות מענפי התעשיה, המסחר הבניה והתחבורה. מתוצאות הסקר עולה שברביע האחרון של 1985, חלה עלייה בהיקף התפוקה, היקף המכירות והמגמות ליצוא.

מחברי הסקר מציינים שקשה לקבוע בשלב זה אם קיים שינוי במגמה או בלימה זמנית של המיתון ששרר במשק בחודשים הקודמים. יחד עם זאת ממימצאי הסקר עולה, שיש סימנים שבחודשים הראשונים של השנה יימצא המשך בהיקף פעילות דומה ואף גבוה מזה ששרר בשלושת החודשים האחרונים של 1985.

היצוא גדל ברביע האחרון של אשתקד לעומת הרבוע הקודם ובקרב הפירמות קיימת ציפיות להמשך הגידול בתחילת 1986. ואולם, ניכרת ירידה במלאי חומרי הגלם.

מנכ"ל סולל בונה עומד לפרוש

מאת כתבנו לענייני ההסתדרות

מנכ"ל „סולל בונה" שרגא רוטמן הודיע אמש בישיבת הנהלת הקונצרן, כי הוא עומד לפרוש בקרוב, מבלי לקבוע תאריך מדויק. השמועות על התפטרותו של רוטמן רווחו במהלך החודשים האחרונים.

אך הדבר נדחה משום שלא נמצא לו מחליף. המועמדים לרשת את מקומו הם אהוד שילה, העומד בראש היחידה המועלת בחוץ לארץ, אלוף דוד מימון ומנכ"ל החטיבה הקבלנית של הקונצרן נתן פרנקל. עדיין לא נקבע במינהלת חברת העובדים על מי יוטל התפקיד.

מתיחות בחברון על רקע דרישת המתנחלים להרוס בנייה בלתי חוקית

מאת סנחב ענברי, כתב „על המשמר"

המתנחלים בקרית־ארבע דורשים ממשרד הביטחון לשנות את סדרי התפילה במערת המכפלה כדי להגדיל את שעות התפילה ליהודים, וכן, להרוס בנייה ערבית בלתי חוקית ליד הקריה. דרישות המתנחלים נודעו לערבים בחברון ועל רקע זה, היתה מתיחות כשבוע שעבר בין ערבים ליהודים. ערבי נעצר לאחר שאיים בסכין על מתפללים יהודים.

לכתבנו נודע, כי את הדרישות האלה העלו המתנחלים בפגישה שנערכה לפני כ־10 ימים בין מועצת קרית־ארבע לבין מתאם הפעולות בשטחים שמואל גורן. בימי ממשלת הליכוד פעלה בקרית־ארבע סיירת מיוחדת, שביצעה פעולות הריסת בתים על דעת עצמה, אך דבר לא נעשה נגד חברי הסיירת.

בעניין אחר: משרד השיכון החליט להפשיר תקציבים עבור ביצוע החלטת הממשלה משנת 1979 כדבר בינוי הרובע היהודי בחברון.

שר השיכון יבקר היום בחברון כדי לחנוך את בית הדסה המשופץ ויתכן כי יודיע על ההחלטה הזאת. אל בית הדסה המשופץ עומדים לעבור 11 משפחות מקרית־ארבע וכן תלמידי ישיבה שישתכנו באכסניה שתיפתח במקום.

התוכנית להקמת קרית אמנים בחיפה יוצאת לדרך

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

התוכנית של הקמת קרית האמנים העתידה לקום בחיפה, יצאה לדרך, לאחר פגישה בין ראש עיריית חיפה אריה גוראל, למנהל המחוז במינהל מקרקעי ישראל יעקב קפלן, שבה הוצגו תכניות המינהל והוחלט לגשת לשלב ביצוע העבודות.

קרית האמנים בחיפה תשתרע על שטח של כ־25 דונם בשכונת ואדי סאליב כשחלק מהמבנים בה שיפוצו וישומרו והלקם ייבנו מחדש.

בקרית האמנים החיפנית יוקמו גלריות, סדנאות לאמנות, בתי קפה, מסעדות ומועדונים ועל פי הציפיות היא תהפוך בשנים הקרובות למרכז הבידור והתרבות החיפני.

טקס חילופי המפקדים: מימין האלוף אהוד ברק שהתמנה לאלוף פיקוד המרכז והאלוף אמנון שחק שהתמנה לראש אמ"ן. (תצלום. דובר צה"ל)

ראש אמ"ן החדש האלוף אמנון שחק:

בישובי עמק בית־שאן נפלו יותר קטיושות מאשר בצפון

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

בשנה האחרונה נורו יותר קטיושות לעבר ישובי עמק בית שאן מאשר לעבר קרית שמונה. צה"ל מתמודד עם הבעיה מבלי „לעשות עניין".

באופן כללי התגבשה מערכת יחסים של שלום עם ירדן. אומנם יש פעילות של מוצבים ופטרול משני עברי הנהר, אולם היא מתבצעת במטרה לבצע את השקט. ירדן נאבקת בכניסות של גורמים עויינים, המנסים לחצות את הירדן ולבצע פיגועים. היו מעט נסיונות לירות קטיושות מאזור מפגש הגבולות בהשראה של הסורים, על מנת לסבך את ירדן, אולם כעת שקט". דברים אלה אמר אתמול האלוף אמנון שחק (ליפקין) בפגישה עם כתבים צבאיים לרגל סיום תפקידו בפיקוד המרכז. האלוף שחק נתמנה לתפקיד ראש אמ"ן.

בהתייחסו למצב האוכלוסיה בשטחים אומר האלוף שחק, כי הטרור המאורגן מחפש מאחזים ובסיסים בגדה. וכי צפוי שגם ירושלים תהפוך ליעד כזה. הוא אמר כי בעת האחרונה נתקלים כוחות הבטחון בתופעה מדאיגה של פיגועים שמבצעים כוחות מקומיים לא מאורגנים. ואולם, מדובר במעטים.

הורסים בתים

בהתייחסו לנושא המאבק בטרור בגדה, אמר האלוף שחק, כי בתקופה האחרונה הרסו כוחות הבטחון כ־20 בתי מחבלים וכן נאטמו עוד אחרים. גורשו כ־5 מסיתים ולגבי עוד 3 הנושא נמצא בהליך.

כנס חרום של ועדים בעכו — הרשויות הערביות ביטלו השביתה

מאת יהודה צור וקאסם זייד, כתבי „על המשמר"

יותר מ־1000 חברים בועדי עובדים בעכו קראו אתמול לממשלה לטפל מיד בבעיית האבטלה בעיר. ולפתוח במדיניות של פיתוח. בכנס החרום שהתקיים אתמול במועצת פועלי־עכו קראו העובדים שלא להשלים עם מדיניות הממשלה הפוגעת במפעלים ובפרנסתם של העובדים.

יהושע כץ מזכיר מועצת הפועלים אמר, שבעיר למעלה מ־1000 דורשי עבודה, וכ־500 מובטלים. מספר המובטלים הוכפל בשנה האחרונה.

יהושע כץ הוסיף כי מדיניות משרד המסחר והתעשיה פוגעת בכלכלת המדינה. נתנו היתרי יבוא לברזל וצינורות ובכך אנו פוגעים בכלכלת ישראל ועוזרים למדינות אחרות, אמר.

אברהם אבותר, יו"ר ועד עובדי קרית הפלדה, אמר שבגלל יבוא הברזל, עובדים 2 משמרות במפעלו במקום 3, ולא במלוא התפוקה.

נציגי מפעל „פרוטרום", אמרו שהם מסכימים לתכנית הבראת המפעל, אם הדבר יעשה בשיתופם והסכמתם של העובדים, והתנגדו לכל תכתיב ונסיון לפגוע בהסכמי העבודה הקיבוציים. הכנס שבו נוכח גם בנימין יסעור, קרא לציבור העובדים לתרום למען קרן הצמיחה והפיתוח של ההסתדרות, כדי לסייע למדיניות של צמיחה במשק תוך אבטחת מקורות התעסוקה.

השביתה בוטלה

מזכירות הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות החליטה לבטל את השביתה שהיתה אמורה להתחיל מחר.

ההחלטה על ביטול השביתה נתקבלה לאחר שמשרד־הפנים הדרים לקופות הרשויות הערביות 1,400,000 דולר כתשלום ראשון מהסכום שאשרה הממשלה כמענק מיוחד לרשויות הערביות.

בפגישה שנתקיימה לפני שבועיים בין נציגי הרשויות הערביות לבין ראש הממשלה שר־הפנים, והשר עזר וייצמן, הוחלט להעניק לרשויות הערביות 4 מיליון דולר לכיסוי גרעונותיהן המסתכמים ב־7 מיליון דולר. הרשויות הערביות התחייבו לכסות בעצמן 3 מיליון דולר מהגרעון.

המלצות מחמירות להגנה על מאגרי מידע

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

יו"ר הוועדה הציבורית להגנת על הפרט, עו"ד חיים קלוגמן, ממונה בכיר על חקיקה במשרד המשפטים, הגיש לשר המשפטים משה נסים את המלצות הוועדה הציבורית שמינה השר להתקנת תקנות הפרטיות בדבר תנאי החזקת מידע, שמירתו וסדרי העברתו בין גופים ציבוריים.

בתקנות המוצעות 3 פרקים: הפרק הכללי המתייחס לכלל המחזיקים מידע „פרטי" (בנקים, חברות ביטוח, עתונות וכו'). קובע כי יש למנות מנהלים למאגרים אלה, שיהיו אחראי לאבטחת המידע ולמניעת שימוש בו לרעה.

הפרק השני מתייחס לנוהלי העברת מידע בין גופים ציבוריים וקובע נוהלי העברה וקביעת תחומי אחריות של מעבירי מידע ומקבליו.

הפרק השלישי קובע הוראות מחמירות ביותר לענין מאגרי מידע המחזיקים מידע על מצב בריאותו של האזרח, ומידע בטחוני.

הודעה

לבעלי היחידות של

„אלמוג" — קרן צמודה בנאמנות לתשלומים שוטפים
„צבר" — קרן להשקעות משותפות בנאמנות בלבד

תשלום דיבידנד חודשי במזומן פטור ממס־הכנסה לחודש ינואר 1986 כדלקמן:
ב„אלמוג" — **27.4% מהערך הנקוב.**
ב„צבר" — **11.3% מהערך הנקוב.**

התשלום יבוצע באמצעות בנק הפועלים בע"מ החל מיום 28.1.86 בגין יחידות שתהיינה במחזור ביום 20.1.86.

לבעלי יחידות למוכ"ז המחזיקים התעודות ברשותם יבוצע התשלום כדלקמן:
ב„אלמוג" — בתמורה ולאחר הפקדת תלוש מס' 113.
ב„צבר" — בתמורה ולאחר הפקדת תעודותיהם.

תלושים ותעודות למוכ"ז ניתן להפקיד באמצעות כל אחד מסניפי הבנקים בארץ וחברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.

המרת הדיבידנד ביחידות חדשות – ללא שיעור הוספה

בעלי היחידות רשאים להמיר את סכום הדיבידנד ביחידות חדשות של הקרן לפי מחירן היסודי שייקבע ביום 28.1.86.

לבעלי יחידות למוכ"ז המחזיקים התעודות ברשותם תבוצע המרת הדיבידנד ביחידות חדשות של הקרן לפי מחירן היסודי שייקבע ביום ההפקדה.

מנהל הקרן: **הפועלים – ניהול קרנות בנאמנות בע"מ**

הנאמנים: **בנק הפועלים בע"מ**
בנק דיסקונט לישראל בע"מ

הפועלים
ניהול קרנות בנאמנות בע"מ

אנשים ואירועים

מטוסים בחנויות מעופפות

קופנהגן. — מכירות סחורה ללא מכס בעולם הפכו להיות מקור הכנסה נכבד ביותר לבעליהם. לנמלי תעופה וגם לאוצר המדינה. הנוגה הלא באחוזים מן המכירות הללו. בינה ההולכת עברו המכירות ברחבי העולם את מחזור היה מיליארד דולר.

אך עסק פורח עוד יותר של סחורה ללא מכס. הוא מכירת סחורות על־... בתוך המטוסים.

הסקנדינבים הגיעו בכך לשיאים בלי־אומנו: לא עוד אותה עגלה עם מוצרים קטן ורזה, כי אם כנות עבודה הנחטפת כחנויות טריות. אחד מעיקרי השיטה היא, שהנוסע יכול להזמין את הסחורה בניחותא. גם חוץ כדי ... בבית.

מבחר המוצרים לנכירה במטוסי „קונאיר" מגיע עתה ל־300 מוצרים שונים. במחירים של עד רבע מהמחירים המקובל בחנויות שאינם פטורות ממכס מחזור המכירות בכל טיסה הוא עצום וחלק מן הזמנות מבוצע על־ידי מחשבים. שהוכנסו לצורך ההזמנות־בראש של הסחורה שתימסר לנוסע כבר הטיסה.

זו גם אחת הסיבות, שניתן כיום להוזיל בהרבה את מחיר טיסות השכר. נמסר, כי בטיסה אחת ויחידה מקופנהגן לאי היווני קוס. נמכרה סחורה בשווי של 15,000 דולר.

עלי כהן, דנפרס

בהודו קושרים אסירים לעצים בשל הצפיפות בבתי הכלא

ניו דלהי. — שוטרים במדינת אוטאר פראדש שבצפון הודו קושרים אסירים לעצים, משום שאין די בתי כלא. מסרה סוכנות הידיעות ההודית. „בלילות, כובלים גם את רגליהם של האסירים כדי שלא יוכלו לברוח".

ארגונים הודיים לזכויות האדם מוסרים. כי אלפי אסירים. נשארים מאחורי סורג ובריח במשך שנים ללא משפט. משום שבתי המשפט כורעים תחת עומס של עבודה.

ממשלת אוטאר פראדש מסרה כי ב־1982 נערמו בבתי המשפט 176,000 תיקים שלא זכו לטיפול. אחרים מלפני 25 שנה.

(רויטר־עתים)

ד"ר כבוד לקיסינג'ר מאוניברסיטת ת"א

אוניברסיטת תל־אביב העניקה אמש תואר ד"ר כבוד להנרי קיסינג'ר. שר־החוץ של ארה"ב לשעבר. בטקס נכחו מיופה הכוח המצרי מוחמד בסיוני, ח"כ אבא אבן ומוזמנים רבים. פרופ' משה מאני נשיא האוניברסיטה אמר. כי התואר מוענק לד"ר קיסינג'ר עבור הישגיו המרשימים כמלומד ויכולתו לישמם בזירת הפוליטיקה הבינלאומית. פרופ' מאני עמד גם על חלקו של ד"ר קיסינג'ר בפתיחת תהליך ההידברות בין ישראל ומצרים, תהליך שהוביל להסכם השלום.

שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי. שבירך בשם הממשלה. עמד על מחשבתו המדינית של קיסינג'ר ועל יכולתו לתרגמה לשפת המעשה. בדברי התשובה אמר ד"ר קיסינג'ר. כי האשראי הגדול של הסכמי ההפרדה מגיע למנהיגי ישראל מצרים וסוריה. שהיו מוכנים להתעלות מעבר לרגע. ד"ר קיסינג'ר התייחס גם למצב היחסים בין ארה"ב ובריה"מ ולהשלכותיו על המזרח־התיכון.

הוא אמר שארה"ב נכונה לקחת על עצמה תפקיד של מפשר במזרח־התיכון ואילו בריה"מ תומכת בקו ערבי קיצוני ובקבוצות טרור. אם הרוסים רוצים לשחק תפקיד חשוב במזרח־התיכון, הם חייבים לעזור ולמצוא פשרה ולא להוסיף לחצים, אמר. בסיום דבריו אמר. כי ניתן להשיג התקדמות בתהליך השלום גם בהסדרים חלקיים.

(תצלום: אנדריי ברוטמן) ירון אליוסף

אזרחי מרוקו גילו „הערוץ הפרטי" של חסאן

רבט. — אלפי אנטנות חדשות לטלוויזיה צצו על הגגות בעיר רבט. מכיוון שהתוכניות המקומיות נמאסו על התושבים. הם מעדיפים את התוכניות של צרפת ואיטליה.

האנטנות החדשות המיוחדות, שאורכן 3 מטרים. קולטות את שידורים צרפתיים ואיטלקיים, הודות לתחנת־מימסר שהקים המלך חסן בארמונו לחופי הים בסהיראט 30 ק"מ מדרום לראבאט.

טכנאים מקומיים משערים שתחנת־המימסר הוקמה לשימושו האישי של המלך. אך האורחים מיהרו לגלות. כי גם בני תמותה רגילים יכולים להנות ממנה.

התוצאה היתה שגשוג עצום במכירת אנטנות. וזאת כדי שהתושבים יוכלו לראות את התוכניות של ערוץ 5 הצרפתי או תוכניות הלווין האיטלקיות של תחנת ראי־אונו.

בעל חנות בראבאט מסר, כי מכר בחודש דצמבר יותר מ־3000 אנטנות חדשות. „נאלצתי לקבל עובדים מיוחדים כדי להתקין את האנטנות".

את התופעה אפשר להסביר בעזרת סקר שנערך בעיתון „לה מאטן" של קזבלנקה שהעלה, כי 60 אחוז מהצופים גורסים שהטלוויזיה המארוקאית משעממת ורק 16 אחוז סבורים כי היא מבדרת.

רבים מהמשתתפים בסקר אמרו כי התוכניות המרוקניות „ילדותיות. מאולתרות, חובבניות..."

סדרות טלוויזיה מצריות המשודרות במרוקו, תוארו, ע"י עתון בקזבלנקה כ„עלובות וסוחטות־דמעות"...

(רויטר־עתים)

המירוץ אחר הערוץ השני

דו"ח כלכלי בנק ישראל על הפעלת ערוץ שני וטלוויזיה בכבלים

זהירות, 330 מיליון דולר

מאת פ. סבר

לפני כחצי שנה ביקש מנכ"ל האוצר ממחלקת המחקר של בנק ישראל לבדוק, לבחון ולבקר את הצעת החוק להפעלת ערוץ שני בטלוויזיה. השלושה שקיבלו את כתב המינוי הוו צ. וייס, י.טל וא. ליטוין, מבכירי המחלקה. בכתב המינוי הם נתבקשו לערוך „בדיקת ההשלכות המאקרו־כלכליות של הפעלת הערוץ השני והטלוויזיה בכבלים", לסכם את „חשבון הממשלה והמשק להפעלת ערוץ שני על פי הצעת משרד התיקשורת" לבסוף להעמיד את ממצאי התחשיבים הנובעים מן החוק המוצע מול מודל חילופי, אידאלי יותר, ולהכמת את הפרשי העלות ביניהם.

המלאכה היתה מרובה והשלושה קיפלו את שרווליהם והזיעו כהוגן. הדו"ח הראשון הוגש להערותיו והבהרותיו של משרד האוצר (והתיקשורת) כבר בתחילת אוגוסט, כלומר שישה שבועות לאחר שמונתה הוועדה. בספטמבר, לאחר קבלת ההערות הרלוואנטיות, הוגש לאוצר הדו"ח המסכם.

ומאז נעלמו עיקבותיו; מסך של שתיקה ירד על הדו"ח. הוא לא נגנז – הוא רק לא זכה לייחום.

החלטנו איפוא להביא כאן, להשכלת קוראנו, חלקים נרחבים מן הדין והחשבון לאחר עריכה עיתונאית קלה, שאינה משנה את הניסוחים העיקריים שלו. החלטנו לעשות כן למרות הסתייגויות מהשקפת העולם הבסיסית שלו, מן המודל האידיאלי שמולו בוחנים מחבריו את מגרעותיה ומעלותיה של השיטה המוצעת במפעל על־ידי משרד התיקשורת להפעלת הערוץ השני. השתקה, הדממה ואי־ויכוח אינן תשובה לבעיות ולהצעות, אלא בריחה מהן. ואלה עיקרי הדו"ח:

מסמך

■ מסקנות והמלצות: כן לערוץ ולכבלים

מסקנתנו המרכזית: יש לאפשר הקמת של ערוץ שני משודר ולהסיר מגבלות חוקיות המונעות הקמת טלוויזיה בכבלים. – כדי להרחיב את רווחת המשק באמצעות הגדלה מירבית של הפלורליזם בתכניות הטלוויזיה לסוגיהן. עם זאת אנו ממליצים על מספר שינויים בהצעת החוק, שתכליתם לצמצם את מעורבות היתר של הממשלה הפוגעת ברווחת הציבור.

■ השלכות מקרו־כלכליות

1. השפעה על סך הצריכה הפרטית: אין ראיות
בספרות הכלכלית, הן בתיאוריה והן במחקר האמפירי, לא נמצאו ראיות לקיום קשר בין שינויים בסך הצריכה הפרטית לבין הנהגת פרסומת מסחרית בכלל, ובטלוויזיה בפרט. עם זאת, מצאנו טענות וראיות סותרות בדבר השפעת הפרסומת על הרכב הצריכה הפרטית. מסקנתנו היא ששיקול זה אינו צריך להנחות את מקבלי ההחלטות באשר להתרת פרסומת מסחרית בטלוויזיה.

2. השפעה על מאזן התשלומים: חסרת משמעות כמותית
כאמור. לא צפוי גידול בסך הצריכה ולכן לא צפויה השפעה של הצריכה על הגרעון במאזן התשלומים. במצב של אבטלה עשויים אמנם השינויים בהרכב הצריכה להשפיע במידת־מה על הגירעון, בהתאם למקדמי היבוא. אך נראה לנו כי השפעה זו היא חסרת משמעות כמותית.

ההשקעה בציוד לצורכי הקמת ערוץ שני וההוצאה להתקנתו נאמדת בשלושים מיליון דולר לערך, וההשקעה בטלוויזיה בכבלים נאמדת בכשלוש מאות מיליון דולר. במצב של תעסוקה מלאה יגלשו סכומים אלו במלואם, על־פי קצב ההקמה, לגרעון במאזן התשלומים, ואילו במצב של אבטלה – רק בחלקם, בהתאם למקדמי היבוא. הדבר אמור בכל השקעה שהיא, ומנקודת מבט מקרו־כלכלית (גם בהקשר להחזר החוב החיצוני) אין שוני בין השקעה מיועדת לשוק המקומי או ליצוא. לפיכך שיקול זה אינו צריך למנוע הקמת ערוץ שני, טלוויזיה בכבלים וכו', ובלבד שהסקטור הפרטי יבצע את ההשקעה בתנאי שוק. בשאלת החוב החיצוני נעסוק גם בהמשך.

3. השפעה על תוצר ורווחה: הגדלת הרווחה
פרוייקט השקעה רווחי מבחינה כלכלית מגדיל, בדרך כלל, את התוצר ואת הרווחה עקב הקצאה טובה יותר של המקורות במשק. (למעט מקרים חריגים של חסרונות חיצוניים או פגיעה בערכים חברתיים). נוסף על השפעתה על גידול התוצר (השפעה קטנה מאוד בגודלה), תשפיע הפרסומת המסחרית בטלוויזיה גם על הרכב התוצר: ענף הפרסום יגדיל כנראה את משקלו בכלל התוצר (אף ששינוי זה יהיה קטן מאוד ביחס לתוצר הכולל). כן עשויים לחול שינויים בהרכב התוצר כתוצאה משינויים בהרכב הצריכה בכוונים שאין לצפותם מראש. בסך הכל קרוב לוודאי שפרוייקט זה יגדיל את סך הרווחה במשק.

■ חשבון הממשלה והמשק, על פי הצעת החוק

1. חשבון הממשלה: הוצאות ישירות עלולות לגדול
יש לפרק את ההוצאה הממשלתית בגין הערוץ השני לשלושה רכיבים: תכנון, השקעה והפעלה שוטפת. אשר לתכנון, הממשלה הוציאה עד כה הוצאות בהיקף קטן וכוודאי יהיה עליה להוציא הוצאות נוספות לתכנון נושא הכבלים, אך בכך עוסק מספר קטן של אנשים והתקציב לכך מצומצם.

בשני סעיפים בתחום ההוצאה אין החוק מנוסח לדעתנו בצורה ברורה, והוא עלול לחייב את הממשלה להוצאות, אם כי ברור לנו שלא לכך התכוונו המציעים. סעיף ראשון דן במימון ביניים להשקעה: יש להבהיר מפורשות בניסוח החוק, שההכנסות מבעלי זכיון קודמות להשקעה בציוד. הסעיף האחר עוסק בחובת הרשות לקיים שידורים. חובה זו משמעותה התחייבות להוצאות שוטפות גם בהעדר הכנסות, ויש לשנותו. כמו כן יש לציין בחוק בפירוש, כי יזמים על פי חוק זה לא יזכו לכל הטבה במיסים ובהשקעות וכיו"ב.

2. חשבון הממשלה: הכנסות ישירות מעטות
הצעת החוק מאפשרת לאוצר הכנסות לממשלה מדמי זכיון ותמלוגים. למעשה, עקב המגבלות הרבות המוטלות על תוכן השידורים ועל פי הצעת החוק, קיים ספק רב אם אכן יתקבלו הכנסות משמעותיות מפרוייקט זה.

3. חשבון הממשלה: חוב חיצוני עלול לגדול
כפי שהזכרנו לעיל, הרי ההשקעה כולה או חלקה ככל השקעה אחרת, תגלוש בשוליים למאזן התשלומים. במגבלות הקיימות על יבוא הון בידי הסקטור הפרטי. עשויה הממשלה, בסופו של חשבון, להידרש לספק את מטבע החוץ הנחוץ להשקעה על־ידי הגדלת החוב החיצוני שלה. זו אחת הסיבות להמלצתנו לאפשר השתתפות מירבית של הון זר בהשקעה.

4. חשבון המשק: לא ניתן להערכה. חשבון היזם: כדאי
מתוך הנתונים שנאספו בבדיקות קודמות, לא ניתן לערוך את החשבון הכולל של המשק: לעומת זאת ניתן להעריך את רווחיות הפרויקט מנקודת מבטו של היזם הפרטי: מנקודת ראותו, נראה הערוץ השני כדאי. הנתונים אינם מאפשרים כלל בדיקת כדאיות של נושא הטלוויזיה בכבלים – אם כי עצם קיום מספר רב של „רשתות פרטיות" מהווה אינדיקציה לכדאיות, לפחות באזורים מסוימים. הנתונים גם אינם מאפשרים בדיקת קשרי גומלין בין ערוץ שני לכבלים. למרות זאת (וכיוון שאיננו יכולים להצביע על עיוותים יוצאי־דופן במחירים, או על חסרונות חיצוניים) אפשר לדעתנו להסיק על כדאיות למשק מתוך הכדאיות למשקיע. יש לזכור, כי בהשקעות קיים „מחיר למשק" אם מתברר לאחר מעשה שההשקעה לא היתה כדאית. אפשר למנוע זאת אם מאפשרים למשקיעי חוץ ליטול על עצמם את הסיכוי לרווח והסיכון להפסד. החוק המוצע מגביל מעורבותם של משקיעי חוץ. לדעתנו יש להחליש מגבלות אלו ולהחליפן באחרות, המבטיחות לרשות שליטה באינטרסים חיוניים למדינה גם באשר הבעלות זרה. נקודה זו היא בעלת חשיבות בעיקר לעניין הטלוויזיה בכבלים הכרוכה בהשקעה גדולה מאוד.

■ ההסתייגויות מן החוק המוצע

● איסור פרסומת בטלוויזיה בכבלים: מונופול לערוץ שני
איסור זה נועד להבטיח רווח מונופוליסטי מפרסומת בערוץ השני. התועלת הצפויה למשק נובעת מן השימוש שרוצים מציעי החוק לעשות ברווחים אלו.

איסור זה יביא לעיוות כלכלי, הנובע מיצירתו של מונופול בסוג זה של פירסומת, ויפגע במיוחד בסיכויי ההתפתחות של טלוויזיה בכבלים. יתרונה של טלוויזיה בכבלים הוא, כאמור, בהבטחת פלורליזם של ממש בתקשורת האלקטרונית.

● השימוש ברווח המונופוליסטי: מס על הפירסומת
לפי הצעת החוק, מיועד הרווח המונופוליסטי מהפרסומת להפקת משדרים בעלי תוכן איכותי. שאינם מופקים בתנאי שוק. למעשה, זוהי דרך עקיפה להטלת מס על המפרסמים שאיתם מפרסמים בטלוויזיה. תוך ייעוד המס להפקת תכניות מסויימות. לדעתנו, כל הטלת מס צריכה להישקל במסגרת הכוללת של בסיס המס במשק. גם אם קיימת הצדקה לכלול מס זה בבסיס המס (בגלל נוחות הגבייה), לא ברור לנו מדוע יש לייעד את תקבולי המס למטרה ספציפית. שלא במסגרת התקציב, ומחוץ לסדר העדיפויות הכללי. לחלופין ניתן לגבות את המס כולו כדמי זכיון ותמלוגים לממשלה. אם יוחלט לגבות מס זה לשיפור איכות השידורים בערוץ השני (ובטלוויזיה בכבלים?), נראה לנו כי מצויות דרכים יעילות יותר להשיג מטרה זו: אחת מכן היא הקמת קרן לעידוד הפקות איכות, שתעודד יצירות איכות של מפיקים עצמאיים. ניתן למצוא פשרה בין הרצון ליצור רווח מונופוליסטי לבין מתן אפשרות להכנסה מפרסום ברשתות הכבלים: לדוגמא, אפשר להגביל את אחוז ההכנסה מפרסום בכבלים או להעניק לערוץ השני בלעדיות לתקופת זמן מוגבלת.

● מגבלות הקשורות להפקת חדשות ומשדרים העוסקים בעניני דיומא: הפליה לרעה
לפי הצעת החוק, הרי הפקת חדשות בערוץ השני, וכנראה גם הפקת תוכניות בנושאים העומדים על סדר היום הציבורי (ולשון החוק מעורפלת) – נתונה בצורה בלעדית בידי חברת חדשות המנוהלת בידי הרשות: הפקה עצמאית של חדשות ברשתות הכבלים אסורה, ועיסוק בעניינים אקטואליים מוגבל לענייני האזור בלבד. איסורים אלו יוצרים בעיות הגדרה ופיקוח רבות. זאת ועוד: קיימת בעיה עקרונית של חופש הביטוי, המידע והבעת הדעה. הן למקבל המידע והן למעוניין לקלטו ולמעוניין בהפצתו: שהרי לא ברור מדוע מפלה ההצעה את הטלוויזיה לרעה בנושאים אלו לעומת העיתונות (...)

אנו ממליצים שלא לכלול בהצעת החוק את המגבלה על הפקת חדשות ועניני דיומא בטלוויזיה בכבלים. כן יש להסיר את המגבלות שבהצעת החוק לגבי החדשות בערוץ השני או להחלישן, אם הטלוויזיה בכבלים תגיע לחלק סביר מהאוכלוסיה.

● מגבלות על היקף הפרסומת: מינימום, לא מאקסימום
החוק קובע גבול עליון לשיעור זמן הפרסום מכלל זמן השידור. מגבלה זו נראית לנו מיותרת הן לגבי הטלוויזיה בכבלים (לכשתותר בה פרסומת) והן לגבי הערוץ השני, כאשר הטלוויזיה בכבלים תתחרה על זמנו של הצופה. במלים אחרות: הפרזה בפרסומת בתכנית כלשהי תעביר צופים לערוץ אחר, ותפגע בכדאיות הפרסומת למפרסם, ובכך טמונה ממילא מגבלה לגבי שיעור הפרסום הסביר בטלוויזיה. לעומת זאת, חסרה בחוק האפשרות לקבוע זמן מינימום לפרסומת. על מנת למנוע רווחים מונופוליסטיים של בעלי הזכיון, קביעת זמן מינימלי לפרסום, תאלץ את בעל הזיכיון להוריד את מחיר הפרסומת כדי „למכור" את כל זמן הפרסום שנקבע לו.

● פיצוי העתונות הכתובה: סיבסוד בצמוד לפעילות בלבד
יש להניח, שחלק מהפרסום בעיתונות הכתובה יוסט לטלוויזיה. ורווחיות העיתונים תיפגע. בחוק מוצע לאפשר לעיתונים ליהנות מרווחי הפרסום בטלוויזיה. נראה לנו, כי על־ידי שיתוף ממין זה ברווחים אפשר להגן על רווחי בעלי העיתונים. אבל לא על קיום העיתונים עצמם. אם קיומה של עיתונות חופשית כתובה חשוב, יש להקפיד על סבסודה בצמוד לפעילות. סבסוד מסוג זה כרוך בבעיות הגדרתיות ובקשיי פיקוח וסותר את העקרון של „עיתונות חופשית". המלצתנו היא לבטל סעיף זה בחוק.

● הקצאת זמן שידור לגופים ציבוריים: רק בקניה
הסעיף בחוק, המאפשר הקצאת זמן שידור לגופים ציבוריים. נראה לנו מיותר. גופים אלו יכולים לקנות שירות זה. ככל שירות אחר, מבעלי הזיכיון, שהרי בסופו של חשבון תבוא הקצאת הזמן לגוף הציבורי על חשבון הכנסות הממשלה מדמי זכיון ותמלוגים.

(המשך בעמוד 6)

שתי מיפלצות

המירוץ אחר הייצוג החל — הפוליטיקאים אינם מוכנים לוותר על כוחם להשפיע על שידורי הערוץ החדש ■ התוצאה: חזרה על המתכונת שנכשלה בערוץ הראשון

מאת אתי רונאל

בראשית היה הערוץ הראשון. בוועד־המנהל שלו ישבו אישים בעלי שיעור־קומה תרבותי ומשקל ציבורי, והפלורליזם השידורי שבו גדלו איפשר את קיומה של טלוויזיה פתוחה, יצירתית. עם תוכניות כ„עמוד האש", „ניקוי ראש", „מבט שני", „עלי כותרת" ואחרות. מאז זרמו בערוץ ההוא מים רבים. הוועד־המנהל של רשות השידור ומליאתה אויישו באנשי־ציבור, בעסקנים זוטרים ובמנכ"לים מטעם, שפיטרו, הדיחו, צינזרו ועיקרו את הטלוויזיה מכל יצירה חיונית הנוגעת לשורשי הבעיות ומהות הקיום של החברה הישראלית.

ראו הפוליטיקאים את מעשי ידיהם כי לא טוב. ואמרו: נקים לנו ערוץ חדש, שני, שיהיה נקי מתחלואיו של הערוץ הראשון. במועצתו הציבורית יישבו אישים בעלי שיעור־קומה תרבותי ומשקל ציבורי, ומנכ"לו יהיה אדם מיקצועי ונטול פניות פוליטיות.

ניסחו את הצעת החוק המתאימה והביאוה לוועדת השרים לענייני חקיקה, וכאן החל המירוץ אחר הייצוג: מסתבר שהפוליטיקאים — מן המערך ובין הליכוד גם יחד — אינם מוכנים לוותר על היכולת לקבוע ולהשפיע על שידורי הערוץ החדש. והם דורשים שהרכב מועצת הערוץ השני ייקבע על־פי מפתח פוליטי־מפלגתי.

אומר ח"כ אהרון הראל, יו"ר ועדת המשנה המשותפת לערוץ השני: „לנוכח מה שקרה בערוץ הראשון, היה רצוי שבמועצת הערוץ השני יישבו נציגי אגודות הסופרים והעיתונאים, המועצה להשכלה גבוהה, מייצגי המיעוטים, ההסתדרות וכו'. כפי שהוצע בהצעת החוק המקורית. אבל, הוות שכל המפלגות, לבין הקואליציה ועד האופוזיציה, מתנות את תמיכתן בחוק הערוץ השני בקבלת השפעה וייצוג בערוץ החדש — לא נותר לנו אלא לדרוש את הנוסחה להרכב שיבטיח להן ייצוג כזה, ולא — תטורפד הקמתו של הערוץ השני עוד בטרם נולד".

זוהי, איפוא, הסיבה העיקרית ולאחר שנפתרה כבר המחלוקת בין שר התקשורת ושר החינוך על הבעלות על הערוץ השני לעיכוב המתמשך בקבלת החוק, שיאפשר את הקמת הערוץ השני. נכון־לעכשיו דנה ועדת השרים לענייני חקיקה, הכוללת את השרים נסים, רובינשטיין ושחל, ב־61 סעיפי החוק הארוך והמסובך שהציע השר רובינשטיין, והסכימה על ארבעים מהם.

אלא שבינתיים הזדרזו חברי הכנסת פנחס גולדשטיין ומיכה רייסר, והניחו על שולחן הכנסת הצעת־חוק משלהם, הדומה מאד להצעתו של שר התקשורת, בהבדל אחד: הדרישה, שמועצת הערוץ השני תשקף בהרכבה את גודלן היחסי של המפלגות בהתאם לייצוגן בכנסת. כלומר, חזרה על המתכונת שנכשלה כבר פעם אחת, של ועד־מנהל הנגוע על־ידי שיקולים פוליטיים, מתערב ללא הרף בתוכנית השידורים והורס כל חלקה טובה. וכבר נשמעה דרישת הליכוד, שראש מינהלת ההקמה של הערוץ השני לא יהיה איש מערך, ומינויו של המנכ"ל ייעשה בהסכמה בין המפלגות הגדולות. נשמע מוכר...

וכמובן, תלונתן של חרו"ש ו„המתקדמית" על אי הכללתן במועצת השידור החדשה.

הצעת־החוק הזו טרם הובאה לדיון. אולם יוזם ההצעה, ח"כ פנחס גולדשטיין, מזהיר כי אם לא תזדרז הממשלה ותניח על שולחן הכנסת את הצעת־החוק שלה. הכנסת תשיגנה בדיון. ובכל מקרה, גם כשנדובר בהצעת־החוק של השר רובינשטיין. ברור כי סלע המחלוקת בין הפוליטיקאים יהיה הרכב מועצת הערוץ השני. וכפי שאומר ח"כ גולדשטיין: „צריך לקרוא לילד בשמו. ועדיף לעשות כן ולהבטיח שיהיה ביטוי נאות לכל הדעות הפוליטיות בישראל. ולכן, הצענו לאופוזיציה במועצת הערוץ השני ייצוג של שלושה עד שבעה נציגים". ואילו ח"כ יוסי שריד מזהיר, כי „יש חשש גדול מאד שהליכוד והמערך יעשו יד אחת, יחלקו את עור הדוב ביניהן ומפלגות האופוזיציה יישארו קרחות מן הוועד־המנהל ומן מועצת הערוץ השני גם יחד".

„אני מוכן אפילו להציע שהביצה הזו בכלל לא תיוולד. לנוכח שהיא נראית כאילו אוטוינו אפשר כבר להבחין בהבהוב המסך. על כל פנים מה שברור הוא, שאף אחד מהגורמים לא יעשה שום צעד מבלי להבטיח לעצמו את השפעתו ברשת השנייה".

ולסיכום — ד"ר יריב בן־אליעזר, מומחה לתקשורת, מזהיר מפני יצירת שתי מפלצות תקשורתיות תחת האחת הקיימת. „רשות השידור הוכיחה שהדגם של הבי.בי.סי. הבריטי, אותו מבקש השר רובינשטיין לאמץ, מצליח רק כאשר ניתן לו הפירוש הנכון. אלא שבאנגליה לא החוק הוא הקובע. אלא מסורת ופראקטיקה של שנים. וכיוון שאיננו בריטים, ולא ניחנו בסובלנות, ברוחב הדעת ובמאגר האנושי שיש לבריטים — אנחנו זקוקים לחוק אחר. אחרת, ייכשל הערוץ השני כשלון חרוץ ותיווצרנה שתי מפלצות תקשורתיות תחת האחת הקיימת".

מהו הפתרון? „שילוב של הדגם הבריטי והאמריקני. כלומר, הקמת מועצת שידור כללית. שתבטיח התערבות מינימלית של המימסד הפוליטי ופיקוח ציבורי על התדרים ועל תכני השידורים. למועצה יוענק סטאטוס דומה לזה של בנק ישראל ובראשה יעמוד אדם בלתי־תלוי. הנמצא בעיצומה או בסיומה של הקאריירה הציבורית שלו. אולי שופט בדימוס, שיעצב את מעמדה העצמאי ויבטיח את אי־תלותה של מועצת הערוץ החדש".

מלחמת מאסף

מאת ישראל זמיר

בישיבה משותפת שנערכה באחרונה בין ועדת העורכים של העיתונים היומיים לבין האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל, הוחלט להתנגד בחריפות להפעלתו של הערוץ השני בטלוויזיה. כפי שהוצעה בהצעת חוק על־ידי שר התקשורת אמנון רובינשטיין.

משלחת של שני הגופים התייצבה בפני ועדת השרים לענייני חקיקה, שבראשה שר המשפטים משה נסים ולצידו שר התקשורת אמנון רובינשטיין, שר הפנים יצחק פרץ, היועץ המשפטי לממשלה יצחק זמיר, מנכ"ל שר הפנים חיים קוברסקי (שבשעתו חיבר דו"ח על ערוץ שני) ואחרים ואילו את העיתונות יצגו: ינון מ„ידיעות אחרונות", חנה זמר עורכת „דבר" ויוסף לפיד מ„מעריב".

מהי טענתה של העיתונות?

ירידה נוספת של 7־8 אחוזים במודעות פרסומיות ב־1985 הביאה את העיתונות למשבר כלכלי, שקשה לה מאוד להיחלץ ממנו. כל ירידה נוספת בהכרח תגרום לסגירת עיתונים.

מדוע ירידה נוספת היא מכת מוות לעיתונות? יוזמי החוק טוענים, כי לצורך הפעלת הערוץ השני יזדקקו לכ־40 מיליון דולר לשנה, בהנחה שבסכום זה כלולים גם רווחים. הבה נניח. וזוהי הנחה אופטימית מאוד. שההוצאות תהיינה כ־30 מיליון דולר. ועדת השרים מציעה, כי מן הסכום שנותר, כעשרה מיליון, תקבל העיתונות כולה 25 אחוז, כאחת מבעלי הזכיונות במסגרת המיכרז.

קיימת, איפוא, השערה, שמעולם לא הוכחה, שהערוץ השני יגדיל באופן מוחלט את עוגת הפרסומת. ואף אם נניח שלא כל הפרסומות תרדנה מתקציבי העיתונות, אלא גם מן הפרסומת בקולנוע, מלוחות המודעות וכו' — הרי אין ספק כי 25־30 מיליון דולר ירדו בכל זאת מן הפרסומת בעיתונות. הממשלה מציעה, כאמור, להחזיר לעיתונות כ־10 אחוזים, כ־2.5 או שלושה מיליון דולר. זהו מצב בלתי נסבל. החישוב הזה הוא שגרם לוועדת העורכים והאיגוד הארצי של עיתונאי ישראל להתייצב למאבק נגד ההחלטה.

מקווים לעיכוב

לפי מקורות שונים, הבטיח ראש הממשלה שמעון פרס לשר התקשורת להעביר את החוק בכנסת עוד לפני הרוטאציה. הממשלה למעשה כבר אישרה את החוק והמשלחת שהוזמנה, לפי הסברו של השר ניסים, נועדה להשמיע השגות להצעת החוק, ולא לבטלה, את החוק יכולה לבטל רק הממשלה. לאחר שהחוק יאושר בממשלה, הוא יובא לכנסת לחקיקה. העיתונות מקווה להכשיל שם את החוק, בהנחה שהמפלגות הגדולות ידונו ביניהן על אופן הפיקוח על הערוץ השני והחוק יתעכב.

החוק, כפי שהוא, עלול לפגוע באופן אנוש בעיתונות ואז עלולים לפנות לממשלה לבקשת סיוע. וזהי ראשיתו של תהליך שבו העיתונות חדלה להיות עיתונות עצמאית חופשית והופכת לעיתונות נתמכת עם כל המשתמע מחלות זו. אומנם מצויות ארצות באירופה, כמו הולנד ושוודיה. שבהן העיתונות, נתמכת ובכל זאת קיימת בהן

(המשך בעמוד 6)

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

זהירות, 330 מיליון דולר

(סוף מעמוד 5)

תגובה

עד כאן הציטוטים מן הדו"ח. ועכשיו לוויכוח:

● בעניין הקשר שבין הנהגת פירסומת בטלוויזיה לבין הצריכה הפרטית טוענים מחברי הדו"ח שאין קשר כזה, כלומר שפירסומת בטלוויזיה לא תגדיל את סך כל ההוצאה לצריכה. אבל אם זו הטענה, הרי שלא ימצאו משקיעים שיקימו ערוץ מסחרי, והקמתו אינה כדאית. אין תמורה (שהיא הגדלת הצריכה) להשקעה. וגם אם ימצאו המשקיעים, עדיין תהיה הפירסומת מבחינת בזבוז משאבים ברמת המשק: מחברי הדו"ח, אגב, כותבים על כך במפורש בחלקים היותר־מפורטים שלו, אולם במסקנותיהם הם מתעלמים מן הסייג.

אבל דעתם־הם נשמעת גם הפוכה. באותו הדו"ח עצמו הם טוענים, כי הפירסומת אכן תהיה כדאית למשק, כי סך כל ענף הפירסום יגדל. ועוד טענות דומות המצטברות יחדיו לכדי אמונה, שהנהגת פירסומת בטלוויזיה עשויה להגדיל את התוצר הלאומי על־ידי הגדלת הצריכה הפרטית (ולא רק שינוי בהרכבה).

ההערכה היותר קרובה למציאות היא, לדעתי, כי הפירסומת בטלוויזיה לא רק תחליף את הפירסומת ברדיו ובעיתונות, אלא תגדיל את סך כל ההוצאה הלאומית למטרה זו. ואכן תטה את טעמי האזרחים לכיוון של העדפת הצריכה בהווה על פני החסכון, שהיא הצריכה העתידית. אולי לא בשיעורים מרהימים תתחולל ההסטה. אבל היא תורגש. ההסתמכות על אי־החלטיות של מחקרים בחו"ל איננה רלבאנטית למשק הישראלי. שבו שיעורי החסכון גבוהים מאוד, וגם השאיפה להעלאה מתמדת של רמת החיים חזקה מאוד. לכן כדאית ההשקעה בערוץ טלוויזיה מסחרי למשק הרוצה להגדיל את סך כל ההוצאה לצריכה פרטית; ואינה כדאית (וזו כבר הערכה ערכית) למשק שמסיבות של מדיניות כלכלית כוללת מעוניין שלא לשנות את הנטייה לצרוך, או אף להורידה לשוליים.

● יתרה מזו: גם את עניין השינויים בהרכב הצריכה אי־אפשר לסכם לחיוב. החששות בארץ מפני הפירסומת מבוססים גם על הפחדים מפני קארטליזציה בפועל של ענפי צריכה עיקריים על־ידי חברות גדולות, היכולות להשקיע את סכומי הכסף הגדולים הדרושים בפירסום בטלוויזיה (ויתרונות מיוחדים יהיו כאן לחברות הזרות). לפירמות חדשות יהיה קשה לחדור לענפים אלה, בגלל „דמי כניסה" גבוהים הקשורים במבצעי פירסום יקרים בטלוויזיה. הטענה, כי התחרותיות במשק תגדל משום שהפירסומת היא „אינפורמציה לצרכנים" נכונה רק באותו חלק מן הפירסומת שהוא אכן אינפורמציה: ביחס לרעש שכל יעודו לחסום מסך בפני מתחרים, אין היא תוספת. מי שראה באחרונה את הפירסומת המתוחכמת בטלוויזיה המסחרית של ארה"ב יודע, מה פירושו של אי־מידע מוחלט בפירסום – רק התחכמויות, סירטוני צבע, גראפיקה מחשבית מרהימה, וכאמור הרבה מאוד רעש חוסם. זה לא תורם לשום תחרותיות, אלא להפך.

● עניין שלישי: העמסת ההשקעה של כ־330 מיליון דולר בערוץ שני ובטלוויזיה לכבלים, שכולה מיועדת לשוק מקומי, על המשק במצבו הנוכחי, נראית לי בעייתית מאוד, אם לנקוט בלשון המעטה. רוב רובו של סכום זה הוא ציוד מיובא, ה„גולש", כלשונם של מחברי הדו"ח מבנק ישראל – למאזן התשלומים. היבוא הזה ימומן מיתרות מטבע החוץ של ישראל, או על־ידי הגדלת החוב החיצוני (והשקעה זרה אינה עומדת על הפרק, למרות ההמלצות לכיוון זה הנשמעות מן הדו"ח). וזהו לפחות אומץ לב כלכלי ואינטלקטואלי לטעון היום, כי „אין הבדל בין השקעה המיועדת ליצוא ולשוק המקומי"; במיגבלות ואילוצים של המשק שלנו יאמרו רוב הכלכלנים, כי אכן ישנו הבדל גדול בין השקעה המיועדת למוצרים הסחירים בשוק העולמי, יצוא או תחליפי־יבוא, לבין השקעה במוצרים שאינם סחירים, כמו „ערוץ שני" או „טלוויזיה בכבלים" – לפחות לא בעשור הקרוב. תחת המיגבלה של מאזן התשלומים צריך לבחון בשבע עיניים האם אין לאותם 330 מיליון דולר שימוש השקעתי אלטרנטיבי, שתוצאתו תהיה בעתיד הקלה על מאזן התשלומים.

● עניין רביעי: אף שמחברי הדו"ח כותבים במפורש, כי מהעדר נתונים מפורטים אינם יכולים לערוך את חשבון העלות והתועלת של כלל המשק. הם ממשיכים וכותבים כי „למרות זאת" אפשר להסיק על כדאיות ההשקעה בערוץ שני למשק מתוך כדאיותו למשקיע. לדעתי, למרות ה„למרות זאת", אי־אפשר להסיק זאת, ומחברי הדו"ח מספקים לכך דווקא שורה ארוכה של נימוקים משכנעים ביותר (בעמ' 14 ו־15 שלו וקטעים שאינם מתפרסמים כאן). „קשה מאוד למצוא צידוק", הם כותבים, „לקשירת התועלת שמפיקים הפרטים מצפיה בטלוויזיה לסכומי כסף שיהיו היצרנים מוכנים להוציא כדי לקדם את מכירת מוצריהם". „שגיאה גדולה", הם כותבים, היא „התעלמות מעודף הצרכן והיצרן". ומה עם עיוותי מחירים? מה עם „חסרונות חיצוניים", כלומר השפעה אפשרית מזיקה על כלל החברה? אני מגלה סתירה ממשית בין כל הטענות המפורטות בדו"ח נגד האפשרות לערוך איזה תחשיב משקי כולל באשר לכדאיות הערוץ השני והטלוויזיה בכבלים, לבין המסקנה החיובית – והבלתי־מבוססת – הפותחת את הדו"ח.

● עניין חמישי: עיקר הביקורת של מחברי הדו"ח כלפי הצעות החוק של משרד התיקשורת היא, שהן מגבילות את הפלוראליזם בתיקשורת, במיוחד האלקטרונית, הרב־גוניות, שהם רואים בה ערך רב־חשיבות. לכן הם משווים בין הצעת החוק הקיימת לבין מבנה אירגוני חלופי, „שבו הממשלה אינה מתערבת בתוכן השידורים", ולמעשה אף פועלת לביטול „השפעתם של כוחות מונופוליסטיים", בעיקר על ידי מתן זכויות שוות לטלוויזיה בכבלים ולערוץ שני. כלכלני מחלקת המחקר של בנק ישראל הם בעד מתן רישיון לרשתות טלוויזיה בכבלים לשדר פירסומת, וגם להפיק חדשות; נגד מיגבלות על היקף הפירסומת, ונגד מה שהם מכנים „מיגבלות על תוכן השידורים, על איכותם ועל מידת האובייקטיביות שלהם". כל אלו הן רק „מס סמוי", המיועד למטרות העדיפות בעיניהם של מציעי החוק עצמם. הדו"ח נוגע כאן בשאלות פילוסופיות וכלכליות כאחת. גם מי שהוא בעד שוק אינפורמציה חופשי, איננו חייב להיות בעד שוק אינפורמציה פרוע; אולי להיפך - בכל שרבות יותר הדרישות לתקינה ואיכות מינימאלית, כך עשויה התחרות להביא לתועלת חברתית רבה יותר. במדינה קטנה כישראל הסתמכות על „כוחות שוק" בלבד כמווסת יחידי לתיקשורת במיטבה, עלולה להביא לנזקים חברתיים ללא תקנה. עם זאת, אסור ליצור שוב גוף ממשלתי־מפלגתי־סייעתי, שיהיה בכוחו לכפות תוכן על מישורי הטלוויזיה והרדיו ולשפוט מהו מישור „אובייקטיבי" ו„איכותי" ומה אינו. שביל זהב אפשרי אחד הוא חוק רשות השידור החדש המוצע בבריטניה. וחבל שאין מחברי הדו"ח מסתמכים יותר על הדיונים והחשבונות שהוכנו והתפרסמו שם בשנתיים האחרונות בנושאי בדיקתם (ולא לחינם מכנים הבריטים את הרישיון להפעלת טלוויזיה בכבלים – רישיון להדפסת כסף..). כיעד מוגדר, אך לזמן יותר ארוך, צריך לאפשר לרשתות של טלוויזיה בכבלים לעסוק גם בהפקת אקטואליה, גם בהבעת דעה וגם בקבלת פירסומת. אך לא במכה אחת, יחד עם הערוץ השני המתחיל. תנו קצת להתרגל ולראות איך זה רץ.

ראשית, בתנאי המשק הנוכחיים, כל עוד תוכנית הייצוב בעיצומה, המאבק על מאזן התשלומים מצוי בראש יעדי הממשלה (ראה הצעת התקציב שתוגש מחר לכנסת) והאילוצים כבדים, צריך להמתין עוד לפחות שנה נוספת עד להחלטה על השקעה של 330 מיליון דולר בטלוויזיה של ערוץ שני ובכבלים. עדיין האלטרנטיביות נושאות תשואה כלכלית גבוהה יותר.

שנית, לא ייתכן לחסום את התפתחותה של טלוויזיה מקומית בכבלים, אבל כדאי להאיט את הקצב. בסופו של דבר, גם אצל הרבה מדינות מערב־אירופיות מפותחות מאוד, הכבלים עדיין בחיתולים.

שלישית, התועלת הציבורית־חברתית וכלכלית מהפעלת הערוץ השני ותחנות הכבלים איננה מדידה. אך העלות המשקית המיידית מדידה, ולכן זהירות היא ההמלצה - זהירות, אך לא דחייה.

רביעית, אי־אפשר לתפוס את מושג הפלוראליזם בתיקשורת, ושוק דעות חופשי, כמקביל אוטומאטית למושג של פלוראליזם כלכלי ושוק מוצרים משוכלל, במיוחד לא בארץ שקהילה כה מצומצם. תהיה פגיעה קשה בעיתונות המודפסת עם הנהגת ערוץ מסחרי, ואם רוצים לשמור עליה, על החופש שלה ורב־גוניותה צריך לפצותה בשל כך ולסבסד עיתונות ולא בעלי עיתונים, כדברי הדו"ח עצמם. גם בנושאים אחרים הפרוה בניסוחו תסתיים, בסופו של דבר, בפחות חופש למידע, תיקשורת ודעה, מאשר ביותר. והלא בכך אנו לא מעוניינים.

מלחמת מאסף

(סוף מעמוד 5)

עיתונות חופשית, אולם בישראל, שבה אין חוק המגן על חופש העיתונות והחיים הפוליטיים מוקצנים בה עד מאוד, יש יסוד להנחה שפוליטיקאים שונים ינצלו את שליטתם הכספית על העיתונות, כדי ללחוץ לכיוון תכנים מסויימים. המצב הזה מזכיר מאוד את „רשות השידור", שסובלת קשות מחולי זה.

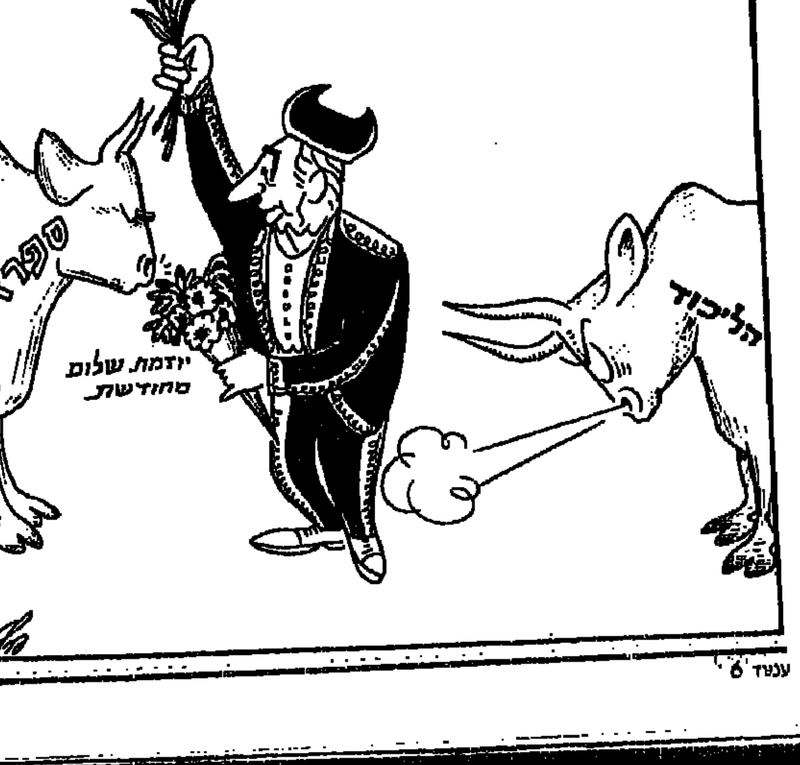

שיקול אינטרסנטי

האם גזירה היא שהערוץ השני יפגע חמורות בעיתונות? עם הפעלת הטלוויזיה המסחרית בעולם הגדול נסגרו עיתונים רבים. בארה"ב סיימו מאות עיתונים את חייהם בדרך זו. מה בכוחה של העיתונות לעשות כדי להישרד? יש לשער שעורכי העיתונים יתחילו ללחוץ על ראשי סיעות, על חברי כנסת, על שרים ושאר מקבלי החלטות להעברת רוע הגזירה. אולם דומה, למרבה הצער, כי שום דבר כבר לא ימנע את הפעלתו של הערוץ המסחרי.

השיקול שאותו מעלים הפוליטיקאים הוא „אינטרסנטי" מאוד: מי שזוכה כיום, בערוץ היחיד, לחמש דקות של פרסומת בחודש, יוכפל זמן הפרסום שלו כאשר יהיו שני ערוצים. הם אומנם לא יודו בכך, אך עובדה היא, שלטלוויזיה הלימודית אין אישור חוקי להקרנת „חדשות" ו„ערב חדש" ובכל זאת קיימת הסכמה שבשתיקה בנושא, כיוון שבערוץ זה מתראיינים פוליטיקאים רבים.

לטענת מומחים, בעוד כשנתיים יהיה בישראל ערוץ שני, מסחרי, כיוון שיש כאן מיפגש בין רצון הציבור, המבקש עוד ערוץ, לבין פוליטיקאים המתגעגעים לבמה פוליטית נוספת.

כיצד „תבלע" זאת העיתונות? קשה לדעת. תהליכי סגירתם של עיתונים, מסיבות של תחרות עם הטלוויזיה, עדיין אינם מוכרים בישראל. עתה, אם אמנם החוק יועבר, נוכל אף אנו לטעום מהי טלוויזיה מסחרית, כאשר כל כמה דקות „חותכים" אותה בפרסומת. מה יקרה לה, לעיתונות הכתובה, כאשר הפרסומת תיטוש אותה? — על כך מוטב שלא לחשוב.

מכתבים לידיד

ריסון עצמי או רסן החוק?

נפתלי היקר,

מליאת מועצת העיתונות דנה ביום שישי האחרון בהצעת חוק איסור פרסום שמו של חשוד, שאושרה כבר ברוב קולות על־ידי הממשלה והועברה עתה לעיבוד סופי לוועדת השרים לענייני חקיקה. משלחת מטעם מועצת העיתונות ושאר מוסדות העיתונות עומדת להיפגש היום עם הוועדה, כדי לטעון פעם נוספת נגד קבלת החוק הפוגע בחופש העיתונות ובמשטר הדמוקרטי.

לא אחזור על כל הנימוקים הידועים נגד החוק הזה, שלידתו מחדש בנקמת אנשי השררה בכלי התקשורת. במסווה של הדאגה ל„אזרח הקטן", הנפגע על־ידי פרסום שמו בעת חקירתו או מעצרו בטרם הוגש נגדו גליון האישום — מנסים הפוליטיקאים בצמרת להתגונן בפני ביקורת לגיטימית והכרחית על מעשיהם ועל חקירתם, או על חשדות של עבירות פליליות דווקא מצידם.

אולם העיתונות אינה חפה מכל חטא, דבר המחליש את כוחה במאבק נגד הממשלה. הדיון במליאת מועצת העיתונות שימש דוגמה לתחושת האשמה של העיתונות עצמה על כך שעיתונאים ועיתונים — לא כולם, אבל לא מעטים! — מפירים את כללי האתיקה העיתונאית שקיבלו על עצמם לכבד באופן וולונטארי, לא בכוח החוק, אלא בכוח חברותם במוסדות עיתונאים הכפופים למועצת העיתונות. די בציטוטים מידיעות וכותרות בפרשת חווה יערי, כדי להיווכח כי מספר עיתונים עברו את גבול המותר עד כדי שפיטת החשודה בטרם הרשעתה, ואפילו לפני הגשת כתב־האישום נגדה.

שום אדם לא יקבל את הטיעון, כי כל הגילויים הרכילותיים באו לשרת דווקא את חופש העיתונות או את זכותו של הציבור לדעת.

פרשת חווה יערי עוררה עניין רב בציבור ואילו הסתפקה העיתונות בפרסום העובדות, בדברים שנאמרו בבית־המשפט, די היה גם בהם כדי לעורר סקרנות רבה של הציבור. והרי עד כה נחשבת חווה יערי, על פי כל הכללים של מערכת המשפט, זכאית. מה שנאמר בבית המשפט עד כה על־ידי נציגי המשטרה אינו חורג מן הטענה, „שחווה יערי חשודה במעורבות ברצח התיירת מלה מלאבסקי".

ומה פורסם בימים אלה בעיתונים? עיתון אחד מספר, כי „האשה בארום העידה שחווה יערי הודתה בפניה שרצחה את התיירת". או, למשל, כותרת כזאת באחד מעיתוני ערב: „חווה יערי תואשם ברצח, גניבה והפרת־אמון". כלומר, העיתון עצמו אינו בטוח באמינות הידיעה ו„מבטח את עצמו" על־ידי המלה הקטנה „כנראה", אך בינתיים דמותה של החשודה מצטיירת כבר בעיני קוראים כרוצחת וגנבת ודאית. ומכיוון שפרשה זו משמשת נושא לתחרות מסחרית בין העיתונים, הרי עיתון ערב מתחרה יודע לספר לקוראיו, כי „המשטרה חושדת, כי ידיד של חווה יערי היה מעורב ברצח". אכן, חווה יערי כ„רוצחת" זהו נתון בטוח, ועתה רק מחפשים את „המעורב", „המסייע" במעשה הרצח.

עיתון ערב שלישי („חדשות") מגלה ביום ו' לקוראיו בעמודו הראשון: „עדה ששמה נאסר לפרסום: אהוד יערי נכח בשיחה בה התוודתה חווה יערי על רצח מלבסקי". כאן מקבל הקורא ממש הודאה ברצח מפיה של החשודה (עדיין!) חווה יערי. אך בגוף הידיעה הסנסציונית אנו קוראים את הדברים הבאים מפי אותה עדה מסתורית (אם בכלל נאמרו...): „ישבתי עם אהוד וחווה יערי זמן קצר לאחר שנודע על הרצח. היא אמרה לנו — גמרתי איתה". נניח לרגע קט, כי אכן שיחה כזאת נתקיימה וחווה יערי אמרה מה ש„חדשות" מצטט מפיה. כיצד הפכה האמירה „גמרתי איתה" לכותרת המתארת וידוי כביכול ש„רצחה את מלה מלאבסקי"? „גמרתי איתה" אפשר לפרש גם כניתוק קשרים חברתיים או כלכליים, אך רק עיתון הזקוק לכותרת הופך מלים אלה ל„וידוי ברצח".

מה שמצחיק הוא, כי באותו גליון של „חדשות" מפרסם ירון לונדון את מדור ביקורת העיתונות שלו, ומטיח האשמות נגד העיתונים שעשו חגיגה מכל הפרשה הזאת. הוא אף מציין (וייאמר לזכותו), כי רק „דבר" ו„על המשמר" „הקפידו במשך שבוע להימנע מספקולאציות אודות מניעיה האפשריים של החשודה ברצח, ואודות נסיבות מעצרה ועילות החשדתה". אך ירון לונדון לא אזר עוז להתייחס לפרסומים בעיתונו שלו, ב„חדשות", אלא מסתפק בקביעה כללית, כי „עיתוני הצהריים, לעומת זאת, שימשו כלי־שרת בידי חוקרי המשטרה, שהדליפו ללא חסך". האומנם ירון לונדון אינו קורא את העמודים הראשונים של „חדשות"? אגב, הגילוי של העיתון היה כאילו „אהוד יערי נכח בשיחה בה התוודתה חווה יערי על רצח מלה מלאבסקי" מחשיד גם את אהוד יערי בעבירה של העלמת מידע, ואולי אף חיפוי על „הרוצחת"...

כמובן ש„ידיעות אחרונות" לא יפגר בתחרות המסחרית המטורפת של צבירת הון מרכילויות סביב הפרשה. על־פי כללי המסחר מגיש עיתון זה שני עמודים שכותרתם: „הכל אודות חווה", הכל, פירושו של דבר נבירה בעניינים משפחתיים, והקורא זוכה בין השאר לתמונת משפחת יערי תחת הכותרת „כלפי חוץ — זוג מעורר קנאה, במציאות מריבות קולניות". שני כתבים זריזים יודעים לצטט מפי „חבריו של אהוד יערי" שמספרים ש„אהוד גם שותה הרבה, אולי בגלל היחסים הקשים בבית".

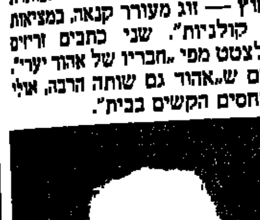

חווה יערי

שיפוט בטרם הרשעה

לא ארבה יותר בציטוטים. העיתונים המצוטטים לעיל לא רק חורגים מדיווח הוגן על החשדות נגד חווה יערי, אלא גם מפירים את חוק צנעת הפרט, בלי להתחשב בעובדה, כי למשפחה זו יש ילדים להם מגישים את תמונת משפחתם מעל דפי העיתון.

אין זו דוגמה יחידה להפרות כללי האתיקה על־ידי העיתונים. לא מזמן פורסמה ידיעה על דיפלומט ישראלי באוסטרליה החשוד בעבירות פליליות. אחד העיתונים טרח מיד לגלות, כי אחיו הוא אחד הקצינים הבכירים בצה"ל, תוך ציון שמו. והרי ציון זה אסור על־פי כללי האתיקה, שכן הקצין הזה אינו נושא באחריות למעשיו של אחיו.

חברי מליאת מועצת העיתונות בדיונה האחרון לא ידעו כיצד לצאת מן המלכוד. כולם פה־אחד מתנגדים לחוק הממלכתי שיאסור פרסום שמות החשודים. אך רובם מודעים לעובדה, כי כללי האתיקה אינם נשמרים, ומועצת העיתונות מוכיחה את עצמה בקביעת כללים והנחיות, אך היא חסרת יכולת לרסן את העיתונות ולאכוף עליה את החוקים הוולונטאריים.

מה שלא מקובל עלי במלחמה נגד החוק הממשלתי הוא האיום המוזר של עורכת „דבר" חנה זמר במאמרה ביום ו' („קווס באלי"). חנה זמר מגלה, דבר הידוע לכל, כי „העיתונות הישראלית מגלה מידה מדהימה של אחריות בנושאים שונים ומשונים, פעם אחר פעם, שנים על גבי שנים... מידת ההתרסנות הוולונטארית של העיתונות הישראלית אין לה אח ורע במדינות דמוקרטיות. הציבור אינו יודע זאת, אבל נושאי משרות רמות, הפונים אל ועדת עורכי העיתונים כל שני וחמישי — ונענים — יודעים גם יודעים. הם מעדיפים להביע את הוקרתם בחדרי חדרים ולהשאיר לעמיתיהם את ההתקפה בפומבי". אכן כל זה נכון, ולא פעם הבעתי דעה שוועדת העורכים נענית גם לפניות בלתי סבירות. אך מה מציעה חנה זמר? הנה היא אומרת „הם (כלומר שרי הממשלה) לא ייענו יותר לבקשות להתרסנות וולונטארית לפנים משורת הדין. או ש... או ש... או שכופים בחוק, או שסומכים על הסדרים וולונטארים. אי־אפשר לאחוז בחבל בשני קצוות".

איומה של חנה זמר מעורר תמיהה. האומנם עורכי העיתונים עשו טובות אישיות לשרים, כאשר נמנעו מפרסום דברים מסוימים או ששוכנעו כי מדובר באינטרס בטחוני או לאומי? אם אלה היו „טובות אישיות", הרי הן היו פסולות מעיקרן, ואם מדובר בפנייה לא לפרסם דברים בשם אינטרס לאומי, מה שייך כאן החוק נגד העיתונות? לפי דעתי ועדת העורכים אכן גילתה נכונות־יתר לקבל על עצמה איסורי פרסום וולונטאריים. יש לחדול מכך, בלי כל קשר להצעת החוק האחרונה. מכל מקום, הרמז ל„עיסקה" כזאת עם הממסד הפוליטי, אינו מעיד דווקא על דבקות מלאה בחופש העיתונות.

שלך בידידות

מארק גפן

מאת עוזי מחנימי

קרובים־רחוקים

אופציה מדינית בדמשק

יש אנשים, ולא בין הזוטרים בקהיליית המודיעין, שיוכיחו לכל החפץ בכך, כי מבחינה אידיאולוגית מפלגת הבעת' (המפלגה השלטת בסוריה) איננה יכולה להתפרש אחרת אלא כבעלת שאיפה קבועה, חד־משמעית ובלתי־מתפשרת, להשמדת ישראל. ההוכחות שבידיהם גם מוצקות, לכאורה, מוכרות לכל מי שמתעניין בנושא הסורי.

מי שמקשיב לשידוריו של רדיו דמשק ושומע את נאומיהם של אנשי המפלגה שם ואת דבריו של הנשיא לעם — אינו יכול שלא להתייאש מהסיכוי להגיע להסכם עם אויבים כאלה. אולם כל המוכיחים למיניהם, באותות ובמופתים, שוכחים כי אין מדינה אשר לה אידיאולוגיה בלתי־משתנה. לעומת זאת, לכל המדינות ישנם אינטרסים. ואלה הם אשר יקבעו, בסופו של דבר, לאן פניה מועדות. כאשר הבין הנשיא סאדאת, כי האינטרס של מדינתו הוא שלום, לא היסס לחתום על הסכם שלום ולזנוח את האידיאולוגיות שהתרוצצו במצרים מאז תקופת הקצינים של הנשיא ג'מאל עבד־אל־נאצר.

מסקנה שווה ניתן להסיק לגבי הנשיא אסד. אידיאולוגיית הבעת', התפיסה של סוריה־רבתי, ...כתנה דברים, הם עבור הנשיא הסורי יעד חשוב. אולם הוא עצמו מבין שלא יזכה להגשימו ...עיתונאי לבנוני המכיר היטב את אסד, יודע לספר כי הנשיא הסורי מעריך שלטווח ...יגברו הערבים על ישראל. ישראל — אומר אסד — מיצתה כבר את הפוטנציאל שלה. אנו הערבים עדיין לא מיצינו רבע.

אסד רוצה להשמיד אותנו, אז מה? האם חותמי הסכם „קמפ דיוויד" יכולים להישבע כי לאחר ...הם הנשיא המצרי על הסכם השלום הם מיהרו להכניסו לרשימת ל"ו הצדיקים? האם יכול ...מהם לבוא ולאמר „עם היד על הלב", שבליבו לא קינן ספק שהנשיא המצרי חותם על שלום כדי להקל על המלחמה הבאה של יורשו, ולמרות זאת חתמו על הסכם?

אסד רוצה להשמיד אותנו. האם יש בכך חידוש גדול? האם זה מפתיע מישהו? הוא ירצה להשמיד ואנחנו — נוסף על זהירות וערנות צבאית מתבקשת — ננסה להפילו ב„פח" השלום. אסד רוצה את רמת־הגולן תמורת חוזה שלום או אי־לוחמה עם ישראל; בבקשה. למה לא. עד שייחתם ההסכם יחלוף זמן. ההסכם יקבל תאוצה משלו. ומי יודע אולי עד שירצה הנשיא הסורי לממש את רצונו להשמיד אותנו — ימות הפריץ, כבמאמר המשל; מי ערב לכך, שאם אינו רוצה אסד להשמידנו, ירצה בכך גם השליט שיבוא אחריו?

יש מספיק רמזים ויותר מכך, כי הנשיא הסורי רוצה להגיע להסכם כזה או אחר עם ישראל בעניין רמת־הגולן, בלי קשר לכוונה „אסטרטגית" להשמיד את ישראל. מי שאינו רוצה לראות את ...חיילי ישראל עולים שוב קורבן למולך המלחמה, חייב לנצל כל אפשרות להגיע להסכם עם הסורים ולו רק מהסיבה שעתה שולט בסוריה מנהיג שמילתו היא מילה והוא מכבד הסכמים. אם יצליח אסד לייצב הסכם עם ישראל תוך פרק זמן, יחשוב השליט הבא אחריו שבע פעמים לפני שיתגרה בישראל, ולו מהסיבה שישראל תהיה אז עם הגב לקיר ועם גיבוי עולמי להשמיד מי שהפעם ינסה להתנכל לה, לאחר שהלכה כברת דרך ארוכה בהקרבה לשלום. גבעות הגולן ו־40 ק"מ לכאן או לכאן, לא ישנו באופן מהותי את מצבה הביטחוני של ישראל. קיפאון מדיני: טיפת מוח שעם הסורים „אין על מה לדבר", יובילו לאסון ולמלחמה. למלחמת „יש ברירה" נוספת, וקיימת סכנה כי ה„אלי גבעים" יישארו הפעם בבית, ואפילו לא יחכו להזדמנות ...מלחמה מיותרת נוכח שערי דמשק.

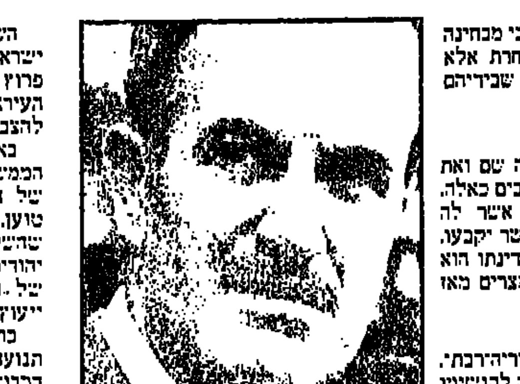

חאפז אל־אסד יש רמזים

יהודים תמורת נשק?

השמועות על הסיוע הצבאי שמגישה ישראל לאיראן של חומייני, פרחו כמעט מאז פרוץ המלחמה בין עיראק לאיראן. התקשורת העיראקית אינה מחמיצה מאז, כל הזדמנות להצביע על הקשר בין איראן לישראל.

באחרונה מספר העיתון העיראקי הממשלתי „אל ת'ורה", כי בין ישראל לאיראן של חומייני נרקמת עסקה חדשה. העיתון טוען, כי ישראל ואיראן הגיעו להסכם שהשלטונות האיראניים יאפשרו עליית יהודים מאיראן לישראל, תמורת התחייבות של „האויב הציוני" לספק לאיראן נשק וציוד, ייעוץ צבאי ומומחים.

כתב העיתון מעריך כי בשנת 86', תהיה תנועה ערה של יהודים איראניים ל„פלשתין הכבושה". ההעברה של היהודים תתבצע — על־פי העיתון העיראקי — בטיסות ישירות: שתי טיסות בחודש. בכל אחת יועברו 250 יהודים.

הדיפלומטיה החשאית של שגרירות סוריה

מן המפורסמות הוא, כי הסורים מייצאים את הסמים הגדלים בבקעת הלבנון, וכי ענף יצוא זה הפך זה מכבר למרכיב חשוב בכלכלה הסורית. יש הסוברים גם כי הסורים ממקמים את כוחותיהם בבקעת הלבנון בקרבת „משולש הזהב" של הסמים בצפון־הבקעה, ולאו דווקא מתוך שיקולים צבאיים.

מה קורה בקצה השני, באירופה למשל? כיצד סוחרים הסורים — ומדובר בגורמים ממלכתיים ולא בסוחרים פרטיים? תשובה חלקית על כך מסר באחרונה העיתון הלבנוני „אל־דוסתור". לדברי העיתון, „התפוצצה" באחרונה פרשיית סמים בספרד, אשר השגרירות הסורית במדריד היתה מעורבת בה. במאי 1985 נלכדו על־ידי משטרת מדריד שני אחים לבנוניים. בעקבות עסקה עם המשטרה, מסרו מידע רב על רשת הסמים המסועפת שהשגרירות הסורית מנהלת בספרד. בעקבות חקירת המשטרה במדריד הסתבר, כי שני דיפלומטים סורים — מהמד רוויחה, קב"ט השגרירות, ו„חאג' אברהים", הקונסול הסורי, מעורבים באופן פעיל ביותר בהפצה ובמסחר בסמים המגיע בדואר דיפלומטי לשגרירות הסורית במדריד.

בהמשך המעקב הסמוי שניהלה המשטרה במדריד, נתפס אחד הבלדרים של הקונסול הסורי „על חם", כאשר בידו מזוודה ובה ק"ג הרואין להפצה. למשטרה התחוור, כי המכונית בה השתמש בלדר הסמים היתה שייכת לקונסול הסורי. בשלב זה החליטה משטרת מדריד לזמן את הקונסול לחקירה. אך הוא סירב כמובן, והסתמך על חסינותו הדיפלומטית. למרות שבידי המשטרה כבר היו כל ההוכחות, כולל מספרי חשבון הבנק של השגרירות הסורית בו הופקדו כספי פדיון הסמים, הופסקה החקירה.

בינתיים המשטרה הספרדית, חסרת־אונים, אך השגריר הסורי במדריד כבר הזדרז ופנה אל שר החוץ הספרדי ודרש ממנו להדיח את מפקד משטרת מדריד, אשר היה אחראי על החשיפה ודרש להגיש התנצלות לשגרירות הסורית במדריד. לא פחות ולא יותר! הספרדים דחו, כמובן, את התביעה. אך ברור, שסוחרי הסמים הסוריים במסווה של דיפלומטים, ייזהרו עתה הרבה יותר.

כך רואה הקריקטוריסט הסורי את „ישראל והשטחים הכבושים"

נתזים של שחיתות

עם היד על הלב, כפי שאומרים, הלבנונים כבר לא מעניינים אותנו. מה שמעניין הרבה יותר זה להיווכח כיצד בעלי־בריתם של הנוצרים מלפני זמן, מיישמים היטב את השיעורים הפרטיים שקיבלו מעמיתיהם בלבנון. עד כדי כך, שבאחרונה הודח לפחות קצין בכיר אחד - אשר עד לפני חודשים אחדים בחש בפוליטיקה הלבנונית „למען המולדת" - את קשריו עם איש עסקים לבנוני. עתה הוא נותן עיצוי למען שירות הכים. ללמדכם, שמי שמתחיל במרמה חייב להתלכלך. על אחת כמה וכמה אם לא היה נקי עוד קודם לכן.

בלבנון עולם כמנהגו נוהג. בעוד שעשרות־אלפי הפליטים של מלחמות „הכל בכל" בלבנון מסתובבים ללא קורת־גג, בזמן שבנייני בתי הקברות כבר מזמן כרעו תחת העומס והפסיקו לתפקד, התבשרו באחרונה תושביה המאושרים של המדינה האומללה, כי ראש ממשלתם, שזה קרוב לשנה אינו מתפקד, עבר, במזל טוב, למעונו החדש. את המעון החדש - יודע לספר העיתון הלבנוני „אל נהאר" - קנה כראמה, רווק בעל־כורחו, לפני מספר חודשים. אולם לא הספיק עד עתה לעבור למשכן החדש משום שהריהוט שהוזמן בחו"ל בושש להגיע. עתה, בשעה טובה, הגיע הריהוט ובראשית החודש עבר ראש הממשלה למעונו. כמה זמן יספיק לעבור משם כראש ממשלה, זו כמובן שאלה שאיש בלבנון אינו יודע להשיב עליה, אך ברוך השם, לפחות מעון יש.

מי שחושב, כי בלבנון רק ראש הממשלה ממשיך את החיים המתוקים – טועה, כמובן. לכל אורך 11 שנות המלחמה העקובה מדם, נמשכו „החיים הטובים" לכל מי שהיה מספיק קרוב לצלחת. בעיצומן של ההפגזות הקשות ביותר של העדות השונות, לא שכחה הממשלה להתכנס כדי לאשר את שיגור נציגיה הדיפלומטים של לבנון לעשירות בבירות העולם. מטוסי חברת התעופה הלבנונית וגם מטוסים פרטיים ממשיכים כל העת להגיע בטיסות יום־יומיות, כדי להביא את מיטב מטעמי פארים ליושבי ארמון בעבדה, אשר פשוט אינם יכולים לשבת במיקלט שבביתם לארוחת צהריים ללא כבד אווז הנשטף בבורדו'לה האחרון.

חייל זר ברחוב לבנוני – קשה להישאר „נקי" לאורך זמן. הבוץ נדבק.

לוטפי עושה ג'וגינג

ראש ממשלת מצרים, החדש יחסית, עלי לוטפי, ידוע כמי שמקפיד מאוד על הופעתו החיצונית (תופעה לא נדירה במצרים, שם כמעט לא ניתן לתפוס אישי ציבור „שלומפרים"). כחלק מהשמירה על ההופעה – מספרים במצרים – עוסק ראש הממשלה מדי יום בריצת בוקר, באחד ממועדוני הספורט של קהיר. משכימי הקום יכולים לחזות באותו מועדון ספורט במחזה מוזר: רץ לו ראש ממשלה מוקף בחליפת טרנינג, ובעקבותיו איש ביטחון, לבוש חליפה מהודרת.

הדבר מזכיר קצת את צעדות הבוקר המפורסמות של בן־גוריון בשדה בוקר. „הזקן" היה צועד במרץ ואחריו ממהרים אנשי הביטחון.

נשיא מצרים שומר אף הוא על כושר גופני. הנשיא מובארק מעדיף לשחק סקווש. בו עוסק הנשיא כמעט מדי יום, בצהריים.

למי, למי יש כבוד

לא כדאי להעליב את שליטי המפרץ הפרסי. מסתבר, כי אלה חרדים לכבודם, ולא חסרים אנשים שרק מחפשים הזדמנות לשמור על כבוד שליטיהם.

דיילת של חברת התעופה הכוויתית ממוצא מצרי, למדה על בשרה כי את השליט יש לכבד. ומקרה שהיה כך היה: היא הגיעה בטיסתה הראשונה לשדה התעופה הכוויתי. להפתעתה, על אף היותה משתייכת לצוות אוויר, ביקשו דיילות הקרקע בשדה לערוך לה בדיקה ביטחונית. הדיילת התנגדה וביקשה שיאפשרו לה לצאת מהשדה כמו שאר אנשי צוות האוויר. כאשר הדבר לא נסתייע בידה, פתחה בצעקות, תוך התייחסות מפורשת לאימו של השליט הכוויתי.

הדיילת נעצרה במקום. נפתח נגדה תיק והיא תועמד למשפט. בינתיים, כדי שלא ישעמם לה, פיטרו אותה מהעבודה.

איש אחד אמר

עיתון האופוזיציה המצרי „אל ופד", מתייחס לתופעה נפוצה במצרים, תופעת השמועות. „מצרים הפכה למרחב מחיה פורה ביותר של שמועות", כותב „ופד". אינך יכול להיפגש עם אדם בלי שילחש על אוזנך שמועה שהוא בטוח באמיתותה. השמועות עוסקות בכל ענייני מצרים. ישנן שמועות שמחצית מהאמריקנים הגרים ברובע מעאדי הם סוכני ריגול, ישנן שמועות שמשרדי ה„ייעוץ" האמריקניים במצרים כוללים אף הם סוכני סי.איי.אי. שמועות שישראלים בעלי אזרחות כפולה — אמריקנית וישראלית — הסתננו בין הסטודנטים של האוניברסיטה האמריקנית ומסתובבים ברחובי מצרים ואוספים מידע.

„מצער" — מוסיף כתב העיתון — כי יש מצרים המאמינים לשמועות הללו. ההסבר לכך, לדברי העיתון, הוא שהמצרים קצו זה מכבר בהבטחות לשיפור המצב לאחר עליית המחירים, חשבונות החשמל הנוראיים, והמיסים הכבדים. לסיכום דבריו, כותב כתב ה„וופד", כי ככל שיתמעטו ההבטחות ויתרבו המימושים, כן יגדל הסיכוי לסיום חרושת השמועות החוגגת במצרים.

סיוע ל„בנים חורגים"

עם הקטיושות שנפלו באחרונה בצפון מתברר שוב, שכל ההבטחות הרבות לסייע לתושבי אזור העימות לא עמדו במבחן. והנה, כרגיל בכל תחומי חיינו, מתחילים לעזור כאשר מאיימים בנשק השביתה וההשבתות שירותים מוניציפליים. כך גם הממשלה, שהכריזה בימים אלה כי תושבי הצפון, קרית־שמונה ואצבע הגליל, יהיו מועדפים באותה מידה כתושבי יהודה ושומרון ורצועת עזה.

מאותה הכרזה מסתבר עד כמה העדיפה הממשלה את ההתנחלויות והזרימה משאבים אדירים לאזורים אלה, בעוד היא מזניחה את הגבול הצפוני, הנתון תמיד בצל סכנות מכוחות עויינים שונים. נשאלת השאלה, האם אפשר להשוות את מצבם של המתנחלים בשטחים למצבם של תושבי הגליל העליון?

כולם עם היום בחממות, רוב המתנחלים מחזיקים דירות כפולות, בשפלה ובמרכז הארץ, אינם מייצרים שום תוצר לטובת המדינה, כמו חקלאות, שרבים מהיישובים בצפון עוסקים בה. כן אין הם משלמים מיסים למדינה. להיפך, הצבא עוד צריך לשמור עליהם. ובשל כך יש לשרת יותר בנילואים. מקימים מפעלים, העומדים ריקים, שהקמתם עלתה הון תועפות לאוצר המדינה. מכאן שעד להכרזת הממשלה נחשבו תושבי הצפון כבנים חורגים למדינה.

חיים חצורי, איילת השחר

קורבנות אדם

בניגוד לדתות בעולם העתיק שחייבו קורבנות אדם, פסלה הדת היהודית צורת פולחן זו כפשע נתעב. והנה, בזמננו אנו שומעים על רבנים בקרב נטורי־קרתא שאסרו על משפחות לחסן את ילדיהן נגד מחלות, ובכך סיכנו את חייהם.

לדעתי, על המשטרה לחקור את התופעה המזעזעת של העלאת קורבנות אדם לריצוי האל בנוסח נטורי־קרתא, תופעה המתרחשת כיום במדינת ישראל.

עמוס גל, ירושלים

להשקיע יותר בדור הצעיר

כשהוזמנתי למועצה הראשונה של ותיקי מפ"ם ציפיתי לדיון מעמיק במצבה של המפלגה. איני יודע מה היתה כוונתם של המארגנים. אבל לצערי רוב המשתתפים דיברו על מצב הגימלאים. מאוד נהניתי מדברי יעקב חזן וקינאתי בו על אמונתו בעתיד טוב יותר. אולם לדעתי באמונה בלבד לא די כדי להגיע למטרה.

בחודש נובמבר 1978 הופיעו שני מאמרים ב„על המשמר", האחד של מאיר יערי, „אחרי קמפ־דייויד", והשני של יעקב חזן, „ומה הלאה?". שניהם כתבו באמונה, שהמבוכה הכללית אחרי בחירות 77 תחלוף בעזרת ההסתדרות והמפלגה. במכתב ל„על המשמר", ביום 9.11.78, הבעתי את אי־הסכמתי לתוכן המאמרים והח' יערי אף השיב לי במכתב פרטי כדי לשכנעני שאיני צודק. כעת המבוכה הכללית נמצאת בשורותינו. חושבני שבישיבת המועצה נמצא, לפחות, תשובה חלקית לפתרון הבעיות.

בשנת 78' כתבתי שרק התנועה החינוכית יכולה להביא לשינוי לטובה, אבל מלים שנכתבו בעיתון, למחרת נשכחים. למרות זאת, אני מנסה שוב להעיר את תשומת ליבם של הקובעים את דרכו של השומר־הצעיר. התנועה החינוכית מכינה את הנוער לחיי קיבוץ. מספר המגשימים אינו רב. האחרים מפסיקים את הקשר האידאי עם התנועה, וכאן שורש הבעיה. כמעט כל ותיקי התנועה, חניכי השומר־הצעיר. אבל בחולון, בה אני חי, קיימת תנועה למעלה מ־40 שנה, עם מאות חניכים, ובסניף אין זכר מכל זה.

לדעתי, יש לעשות שינויים יסודיים בחינוך הדור הצעיר. לתת יותר חינוך פועלי־מעמדי ולמלא את החסר שהפסדנו בביטול זרם העובדים בחנוך. בבחירות הקרובות כבר ישתתפו החניכים של היום, ואילו היו מקבלים ברצינות את דברי בשנת 1978 היינו מגדילים את מספר הפעילים, או לפחות את מספר המצביעים עבורנו.

מרכוס מאיר־מאיר, חולון

אני אתפלל

לאחר „הפשע הגדול" של הרב ולרמן בהר הבית הנני להודיע לממשלת ישראל, כי ידידי הערבי, חג' א.ב., מתפלל לאללה ולמוחמד בוקר צהרים וערב. אני בא לעזרתו ומזכיר לו את זמני התפילה. כן סידרתי עבורו מקום מיוחד במסגד הנהדר של יפו. אני מודיע לממשלת ישראל, כי בעוד כמה חודשים יהיה עלי לומר 'קדיש' לזכר של אבי, שאהב מאוד את ירושלים, הכותל המערבי והר הבית. אני מרגיש — אתפלל בהר הבית שחרית וערבית. אם תחליטו להעמידני לדין על „החטא" הכבד הזה, תוכלו להודיע לי לפי הכתובת: ישראל ברוק, הנשיא 2, חדרה.

ישראל ברוק, חדרה

חיפה, חיפה!

מאת יואב אביב

העיר נסתמת — ואין פתרונות

230 כלי רכב לכל אלף תושבים מעמידים את חיפה במקום הראשון בארץ ברמת המינוע של אוכלוסיית העיר. רמה גבוהה זו, בנוסף לכמאה אלף כלי רכב הנכנסים לעיר ויוצאים ממנה מדי יום, גורמת טרדות וכאבי ראש לראש מחלקת־התנועה במשטרת מרחב חיפה, רב פקד הרצל יוסף.

משטרת התנועה בעיר עברה בחודשים האחרונים לשיטת שוטרי המקוף. לדברי ראש אגף התנועה, נעשה הדבר מחוסר ברירה ובמטרה לנסות ולאכוף את חוקי החניה בצורה יעילה יותר. „הגענו למצב בו העיר פשוט נסתמת ואין פתרונות".

עיקר בעיות התנועה בחיפה מתמקדות בהדר־הכרמל, ברחובות הרצל והחלוץ, שם זוחלת התנועה לאיטה במשך כל שעות היום, וכן ברחוב העצמאות, שהוא גם ציר החוצה את העיר מצפון לדרום.

„פתרון לבעיית החניה לא יימצא במהרה וכל פתרון ממשי שיתקבל ידרוש יישום לאורך שנים. לכן, למרבה הצער, יש קודם כל להפעיל את שיטת סנדלי דנוור — ככיבוי שריפה, וכן למנוע כניסת רכב פרטי לכמה רחובות בהדר. יחד עם זאת יש להתחיל מיד במתן פתרונות ממשיים. הכוללים שיקום מערכת הרמזורים המפגרת של חיפה, הקמת מרכז בקרה, מתן פתרונות אלטרנאטיביים של תחבורה ציבורית יעילה, סלילה רחופה של כביש מהיר שיחצה את חיפה מדרום לצפון".

— כך רואה את הדברים מפקד לשכת התנועה בעיר ומבקש להדגיש, כי סנדלי דנוור וסגירת קטעים אינם יכולים להיות פתרון לטווח הרחוק אלא פתרון זמני בלבד, להקלת הלחץ הכבד במרכז העיר.

בינתיים נושא הסנדלים מעורר מחלוקת רבה במועצת העיר והוקמה ועדה לבדיקתו ולבחירת חברה שתתפעל את הסינדול בחיפה.

בשנת 81 הוקצו לנושא התנועה בחיפה כ־4 מיליון דולר. השנה — רק 1/2 מיליון דולר. מערכות הרמזורים בעיר הן מערכות מכאניות ולפי הגדרת ד"ר משה בקר, חבר מועצת העיר, „מוצג מוזיאוני, שמוזיאונים רבים באירופה יבקשו לרכוש כדי להדגים איך פעלו פעם רמזורים". עיריית חיפה, כמו כל הרשויות המקומיות במדינה, טרודה בבעיות כלכליות קשות. אנחנו מצווים על־ידי משרד התחבורה לשלם את המחיר.

ועכשיו — חשודים ב„קניה"

ימים אחדים לאחר שבית־המשפט המחוזי בירושלים מינה את המפרק הזמני של אל־על, עו"ד עמרם בלום, לכונס הנכסים של מספנות ישראל, נדמה היה כי הרוחות יירגעו, במיוחד לאור הצהרותיו של כונס הנכסים, כי יימנע מהפתעות ויתאם כל צעד שייעשה במספנה עם העובדים. אלא שעל מספנות ישראל התרגשה ובאה צרה חדשה בסוף השבוע שעבר. חבר ועד העובדים אהרון בן שושן, חשוד כי „נקנה" על־ידי הנהלת המפעל כדי שימכור את חבריו בנזיד־עדשים. ואם לא די בכך, למחרת היום מתפשטת שמועה חדשה, לפיה עוד שני חברי ועד „נקנו" על־ידי ההנהלה.

ראשית המהומה ביום חמישי, שעה שפקידה במשרדי מספנות ישראל קיבלה לידיה את דברי הדואר ועמדה לחלקם. באחד המכתבים, מהבנק הבינלאומי הראשון, שהופנה להנהלת המספנה, נאמר כי אושרה העברת סכום של כ־60 אלף שקלים חדשים מקרן הפיצויים של העובדים לרשותו של חבר הוועד, אהרון בן שושן. חיטוט קצר בזכרונה של הפקידה העלה, כי בן שושן בעצם איננו מועמד לפיטורין. ואם כך, מדוע קיבלה ההנהלה מכתב זה? בסוד העניין הוכנסו חברי הוועדים ומועצת פועלי חיפה. ותוך שעות אחדות החלו לבדוק האם אין המדובר במכתב מזוייף או בנסיון להוליך שולל את מי מהאנשים ולגרום לקרע בין עובדי המספנה. הבדיקה הראשונה הצביעה באורח חד־משמעי כי המכתב אומנם נשלח מסניף הבנק וכי הוא אמיתי ומקורי לחלוטין. הפרשה כולה הועברה לבדיקתו של עו"ד יוסי כץ, היועץ המשפטי של מועצת פועלי חיפה. דובר מועצת הפועלים משה נוטר אמר, כי מועצת הפועלים תנהג לאור מסקנותיו של היועץ המשפטי שלה וכי היא שוקלת הגשת תלונה על המקרה כולו למחלק ההונאות של משטרת ישראל. אם אכן יתגלו חריגות ממינהל תקין, ואולי עבירות פליליות, תהיה בעיה קשה לממשלת ישראל לעמוד מול העובדים. הטוענים כבר זמן רב כי הנהלת המספנה היא שורש כל רע.

סיפורה של מספנת ישראל עלול לקבל בשבוע הקרוב מימד נוסף, מימד פלילי, שלא ליווה עד כה סגירתו של שום מפעל.

פועלי המספנה בעימות עם שוטרים כאשר חסמו את הכביש. „אי אפשר לסמוך אפילו על הוועד..."

איגודים בהלם העתיד (4)

לקראת עולם ללא עובדים

הכלכלן פיטר לאר"ג טוען בספרו החדש על מהפיכת המיקרו, כי הסוציאליזם והקפיטאליזם הולכים ומאבדים את משמעותם ובעקבות זאת ימיהם של האיגודים המקצועיים ספורים. עד שיתגשם חזונו של לאר"ג יתרחשו מספר תהליכים, שלתחילתם, כגון המעבר מהייצור לשירותים, אנו עדים כבר עתה.

בפגישת הוועד המרכזי של ההתאחדות העולמית של עובדי המתכת (אי.אס.אף) שהתקיימה לפני מספר שנים קבע פרופ' סם סטרנר, כי השינויים בכלכלה המערבית מתרחשים בקפיצות ולא בקו ישר, וכי „אנו מוצאים עצמנו בעידן שלאחר התיעוש, בו הפעילות העיקרית עברה מהייצור לשירותים".

לכלכלה שלאחר התיעוש השלכות רבות. פרסומי ההתאחדות העולמית של עובדי המתכת מעלים את הנתונים הבאים: בשנת 1893 התבסס הארגון בעיקר על העובדים המיומנים שבתעשיית המתכת. בשנות ה־40' המאוחרות היה הארגון הבינלאומי בנוי מארבע מחלקות עיקריות: ברזל ופלדה, הנדסת מכונות, מספנות ומכוניות. בשנות ה־50' נוספה מחלקת תעשיית החשמל והאלקטרוניקה, כתוצאה מהמעבר לעבודות הצווארון הלבן ומהגידול במספר החברים בארגוני עובדים. תחזיות הארגון הבינלאומי הן, שב־20 השנים הבאות יחולו בארגון עצמו שינויים קיצוניים יותר מאשר ב־90 השנים הקודמות וזה בלי להתחייב ש„תעשיות ארובות העשן" ייעלמו בן־לילה.

במאמר מאת ג'יימס קריי, „האוטומציה – קללה או ברכה", שהופיע בחוברת מיוחדת שהוציא מזכ"ל הסתדרות עובדי המתכת יצחק גלעדי, נאמר: „ההתפתחות המהירה של הטכנולוגיה השפיעה על הכלכלה האמריקנית בשתי דרכים: ראשית, האבטלה גדלה באופן שקשה לצמצמה, והקידמה הטכנולוגית הגבירה את הביקוש לעובדים מיומנים ולמומחים... באותן שנים של התקדמות מהירה היה גידול בייצור בשיעור של עד 4 אחוזים בשנה. פירוש הדבר, כי לייצור כמות קבועה של סחורה נדרשו מדי שנה 3־4 אחוזים פחות עובדים. במלים אחרות, הכלכלה האמריקנית צריכה היתה לגדול בכ־4 אחוזים בשנה כדי להעסיק אותו מספר עובדים".

ארה"ב לא תוכל להתקיים מהמבורגר ושירותי ביטוח

יו"ר איגוד תעשיות הרכב בארה"ב, פול טיפט, ניסה, בכנס שהתקיים באוגוסט 84, להפריך את ההנחה שאמריקה מתרחקת מתעשיות ארובות העשן ופונה לעבר טכנולוגיה חדישה. „אומנם סקטור השירותים גדל בשנים האחרונות", טען טיפט, „אך הדבר התאפשר רק הודות למשאבים הכספיים, לתשתית ולדרישה שנוצרו על־ידי התעשיות הבסיסיות. ההשקפה, כי אנו מסוגלים להגיע לשגשוג כלכלי ממכירת המבורגר ופוליסות ביטוח, מגוחכת". עוד טען, כי לא זו בלבד שתעשיות היסוד אינן שוקעות, אלא שהן הוכיחו עצמן כבעלות כושר התאוששות רב יותר מזה של ענפי הטכניקה עתירת־הידע.

שיטות ייצור גמישות ורובוטיקה יפחיתו בעתיד הנראה לעין את מספר המשרות שאינן דורשות מיומנות. דוגמה מאלפת לכך הוא המתרחש עתה בענף בניית האוניות. הנחשבת כעבודה מפרכת ידנית ומסוכנת. קבוצת מספנות בפינלנד בשיתוף פעולה עם מומחים לאוטומציה בנו באחרונה רובוט ריתוך. האמור להיכנס בחודשים הקרובים לעבודה מלאה. הרובוט מתמודד עם לוחות בנייה לאוניות באורך 15 מטרים. שלושה רובוטים כאלה יעבדו במשמרות ויחליפו 30 מתוך 200 הרתכים המקצועיים המועסקים באחת המספנות הגדולות בפינלנד. ביפאן ממוחשבים היצור והפיקוח הטכנולוגי במפעלים האוטומטיים החדישים באוניישיין. הודות למיכון, ניתן לבצע עבודה בהיקף של 6 מיליון טונות בעזרת 8,500 עובדים בלבד.

רק בעולם השלישי ממשיכים לעבוד

ארגון עובדי המתכת העולמי צופה, כי בעשור הבא תביא הטכנולוגיה המתקדמת לעיצוב מחודש של 45 מיליון משרות, מחצית מכלל עובדים אלה הצטרפו באחרונה לשורות המקצועיים. 25 מיליון מכלל משרות אלה עשויות להתבטל. השינויים החריפים גורמים לכך שבראש הפירמידה של מערכת העבודה במפעלים עומד מספר קטן של מקבלי שכר גבוה, בעוד שבתחתית נמצאים עובדים בשכר נמוך, כך שהפערים גדלים והולכים.

תופעה חדשה כתוצאה מהמהפכה הטכנולוגית היא העברת עבודות למדינות העולם השלישי. במחקר שנעשה על־ידי ארגון עובדי הטקסטיל העולמי נמצא, שעובד תעשייה ממוצע דורש השקעת הון של 37 אלף דולר, לעומת 5,200 דולר בלבד לעובד משרד. רמת השקעה נמוכה כזאת פירושה, שעם העלייה בהוצאות כוח האדם יפנו החברות את הונן למדינות בהן ההוצאות נמוכות. חברת התעופה „אמריקן איירליינס" הקימה חברה־בת בברבדוס המטפלת במיליון שוברי טיסה לשבוע. עובדיה מרוויחים שכר מירבי של 3 דולרים לשעה, בקושי חמישית מהשכר המקובל בקרב מעבדי נתונים בארה"ב. חברת „פאסיפיק דאטה סרוויסס", שמרכזה בדאלס, מלמדת סינים לקרוא, לכתוב ולהדפיס אנגלית באמצעות הסדר עם האקדמיה למדעים בפקין. לאחר מכן היא שוכרת אותם בשכר של 7 דולרים, להעברת מידע למחשבים עבור לקוחות בארה"ב.

בספרו קובע לאר"ג, כי „הסוציאליזם והקפיטאליזם מאבדים ממשמעותם כשמתקדמים לעבר עולם שאינו נשלט לא על־ידי ההמונים ולא על־ידי רכוש. כלכלת העתיד תושתת על מידע ולא על כוחות עבודה. זה יהיה עולם בו לא יעבדו עוד כדי לחיות, אלא יחיו כדי לעבוד. יהיה זה עולם בו הרוב יוכל לעבוד עבור עצמו ולא יצטרך להיות שכיר".

אבשלום קווה

(רשימה אחרונה בסידרה)

אבוקדו

העונה החלה ברגל שמאל

מכירות עונת הסתיו באבוקדו, מאמצע אוקטובר ועד סוף דצמבר 85', לא השיגו את היעדים שהוצבו, לא בכמות ולא בהכנסות — מסר אחד מראשי הענף. לדבריו, הכמות הצפויה לעונה זו היתה קטנה מלכתחילה ב־7 אחוזים לעומת אשתקד. במציאות, הכמות שהושגה ירדה ב־7 אחוזים נוספים — בעונה זו נמכרו 22 טונות, לעומת 25.5 טונות בעונה המקבילה אשתקד.

היו מספר סיבות לירידה בכמות ובמחיר. המשלוחים החלו רק ב־15 באוקטובר, בגלל הסכם פוליטי עם מרטיניק.

מה פתאום מרטיניק?

במרטיניק, אי בים הקאריבי, כ־7000 ק"מ מצרפת, מגדלים אבוקדו. במחצית השנייה של ספטמבר הם שלחו לצרפת 2000 טונות אבוקדו. אין אפשרות להתחרות עם מרטיניק — הם מוגנים בשוק הצרפתי. הושג עימם הסדר, לפיו היצוא הישראלי יתחיל רק ב־15 באוקטובר, אולם התעוררו בעיות בלתי צפויות.

הבעיות היו שונות. ראשית, היתה הבשלה מאוחרת של הפרי, כתוצאה ממזג האוויר, שהיה קר מהרגיל. אחר־כך בא קיץ חם מהרגיל וסתיו משונה, שהביא להבשלה מהירה מדי. ההבשלה המהירה גרמה השחרת הפרי. בעיקר נפגע האבוקדו מזן „אטינגר", והמשלוחים הראשונים של זן „פוארטה". ההשחרה הביאה לירידה במחיר, ל־33 פרנק לתיבה, לעומת תחזית של 38־40 פרנק לתיבה. ה„אטינגר" המושחר פגע במוניטין על טיב האבוקדו הישראלי.

לגבי המחירים בצרפת, ירידת המחירים היתה צפויה בגלל האבוקדו ממרטיניק. לעומת זאת נעשה נסיון לשמור על מחיר גבוה יחסית בבריטניה, בגרמניה, במדינות בנלוקס ובסקנדינביות. גם במדינות אלה קרתה תקלה. המחיר הגבוה יחסית של האבוקדו הישראלי משך את הספרדים. לספרדים אין אומנם אבוקדו איכותי, אך הם הציעו מחיר נמוך, עלו למדפים והורידו את המחיר.

בצרפת ירדו המחירים בכ־24 אחוז, בבריטניה בכ־13 אחוז, בגרמניה, צרפת, שוייץ, בנלוקס וסקנדינביה המחירים נשארו אומנם גבוהים אך אלה אינם משפיעים שכן בצרפת משווקים כ־60 אחוז מהאבוקדו ובבריטניה כ־20 אחוז. הפדיון במטבע מקומי ירד ב־19 אחוז לעומת אשתקד.

זאת, במטבעות אירופיים, אך כיוון שהמטבעות האירופיים התחזקו בכ־25 אחוז לעומת הדולר, התמורה הדולרית היתה גבוהה ב־15 אחוז לעומת אשתקד. בעונה הנוכחית המחיר הממוצע לטונה היה 928 דולר פו"ב לעומת ממוצע של 805 דולר פו"ב אשתקד. לדעת המשווקים, מן הראוי להתרגל להעלות מכירות ספרד בתחילת העונה (אוקטובר־דצמבר). השנה בעונה זו נמכרו הספרדים 4500 טונות, לעומת 2800 טונות אשתקד.

המגדלים קיבלו עד סוף דצמבר כ־480 דולר לטונה, לעומת 350 דולר לטונה אשתקד. לכן, למרות ההתחלה הקשה, אין מקום לפאניקה.

חיים מרגלית

גלגלי הבורסה

הידיעות על גילוי נפט גרמו עליות

הידיעות על גילוי נפט יצרו אתמול גיאות במניות חיפושי נפט. בהשפעתן הסתמן מעבר סלקטיבי גם למניות חרושתיות אחרות, הן מצמודים והן ממניות הסדר. במניות ההסדר היה אתמול היצע של 1.25 מיליון ש"ח. בשוק אגרות החוב הסתכמו ההיצעים ב־3.5 מיליון ש"ח בצמודות למדד, וב־1.8 מיליון ש"ח בצמודות לדולר.

הציבור הוציא אתמול 0.4 מיליון ש"ח מקרנות הנאמנות הסולידיות, המתמחות בצמודים, והשקיע 1.2 מיליון ש"ח בקרנות המתמחות במניות. רבים מצפים לתוצאות כינוס שרי האוצר של חמש המדינות המערביות העשירות ביותר בלונדון, להחלטות העשויות להביא להורדת שיעורי הריבית ולהשפיע על שערי המטבעות.

הדולר השחור נע בירידה, בין 1.59 ל־1.60 ש"ח.

במלווה קצר מועד נעו אתמול התשואות החודשיות בין 2.06% ל־2.31%, תוך מחזור של כ־7 מיליוני ש"ח.

בשוק המניות עלו אתמול 165 שערים, לעומת 120 שירדו ו־112 שנשארו בלי שינוי. מהם 47 עלו ב־5% ויותר ו־14 ירדו ב־5% ויותר. המחזור הסתכם ב־4.4 מיליון ש"ח, מזה כ־3 מיליוני ש"ח במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה זו של בנק הפועלים ע"ש, שהמחזור בה התקרב ל־720 אלף ש"ח.

במניות ההסדר נרשמו אתמול רק ירידות (ב־%): אגוד רג' — 1.8; דיסקונט ב' — 0.8; דיסקונט א' — 0.9; מזרחי ש' — 0.8; מזרחי מ' — 0.7; פועלים ש' — 0.2; פועלים מ' — 0.4; בל"ל — 0.2; מימון סחר 1 — 0.3; מימון סחר 5 — 0.5. תשואותיהן השנתיות המובילות נעו בין 11.2% (אי די בי בכ') ל־14.15 (המזרחי ש'). הפועלים ש' — 13.96%, הפועלים מ' — 13.93%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר עלו (ב־%): 5.3 בינלאומי — 1.0; פי בי — 1.4. לעומתן ירדו ב־%: ספנות 0.5 — 0.3; כללי מ"ר 1 — 0.9.

במניות החופשיות נרשמו רק עליות ו„קונים בלבד" במניות חיפושי נפט: דלק נפט 1 — „קונים בלבד"; דלק נפט 5 — „קונים בלבד"; פז נפט — 4.9; טראויל 1 — „קונים בלבד"; טראויל 5 — „קונים בלבד"; יואל 5 — 10.0; מ.ו.ן 1 — „קונים בלבד"; מ.ו.ן — 10.0; פראויל — 10.0; צפון אמר' 1 — „קונים בלבד"; צפ' אמר' אופ' 2 — 8.3; נפטא — „קונים בלבד". לביקושים הגדולים למניות חיפושי נפט היתה השפעה סלקטיבית על הסוגים האחרים של המניות החופשיות. בלטו העליות: פרוטארום — „קונים בלבד", מטוויות 1 — 10.0 ובעוד שמטוויות 5 ירדה ב־2.1%.

בשוק איגרות חוב ירדו אתמול כל מדדי השערים, חוץ מסוג „4% ריבית" שנשאר יציב. הצמודות למדד ירדו בשליש האחוז בממוצע. בנסחרות ובצמודות למט"ח הגיעה הירידה הממוצעת ל־1%. המחזור בשוק האג"ח הגיע ל־4 מיליוני ש"ח.

★ „רשימה שחורה": בגליון האחרון של קובץ הודעות הבורסה לניירות־ערך פורסמו שמות של 59 חברות המפגרות בפרסום הדו"חות החצי־שנתיים שלהן לתקופה שהסתיימה ב־30.9.85.

★ „חיפה כימיקלים" מסרה כי קבוצת המשקיעים האמריקנית החדשה תהיה מוכנה להשקיע סכומים נוספים בחברה לשם פיתוח מוצרים חדשים.

★ „רובינשטיין חברת הבניה הפרסית" מסרה שפרופ' פרידמן דניאל חדל לכהן כנציג ציבור בחברה.

★ „ארלדן נכסים" דיווחה על רווח 540 אלף ש"ח לתקופה מ־1 באפריל עד 30 בספטמבר 1985 ועל רווח של 1.1 מיליון ש"ח בשנת החשבון שנסתיימה ב־31.3.85.

★ „מים הליקר" דיווחה על הפסד מותאם של 73 אלף ש"ח לתקופה 1.4.85 עד 30.9.85, לעומת הפסד מותאם של כ־98 אלף ש"ח בתקופה המקבילה של השנה הקודמת.

אלחנן הורוביץ

טור החדשות

ארבעה מפעלים יקבלו סיוע מקרן שאיננה קיימת

ארבעה מפעלים עומדים לקבל בקרוב סיוע מ„קרן המצוקה" – מסר דובר משרד התעשייה והמסחר. הקרן, בהיקף כולל של 100 מיליון דולר, תיתן הלוואות למפעלים שנקלעו למצוקה בגלל המיתון במשק וצמצום התקציבים הממשלתיים. כדי לקבל את הסיוע על המפעלים להוכיח כי יש להם בסיס כלכלי, וכי הקשיים אליהם נקלעו אינם קשיים הנובעים מניהול לא־תקין.

מחוגי האוצר נמסר, שקרן כזאת כלל לא הוקמה, וכנראה כי פרי דמיונו של שרון בלבד.

הסיוע למפעלים יינתן בחלקו על־ידי ערבות מדינה להלוואות שיקחו אותם מפעלים בבנקים, ובחלקו על־ידי הלוואות צמודות בתנאים המקובלים.

ההלוואה המירבית למפעל בודד לא תעלה על 2 מיליון דולר (כולל ערבות המדינה). ארבעת המפעלים שיקבלו בימים הקרובים את הסיוע יהיו הראשונים מבין עשרות המפעלים שפנו לקרן וביקשו לקבל את סיועה.

א.ש.

כלכלני בנקים סבורים:

מימוש „מניות בלאס" בשוק עלול לגרום גל היצעים

כלכלני אחד הבנקים מציינים בסקירתם השבועית את הגורמים המשפיעים על שוק המניות:

פעולות של מספר גורמים מרכזיים בשוק, המייצגים הערכות שונות לגבי מגמות והתפתחות שוק המניות בשנה הקרובה. כאשר המניות המשמשות לקביעת המגמה הינן בדרך כלל המניות ה„בכורות".

רמת התשואות הנמוכה יחסית באפיקי השקעה אלטרנטיביים לשוק המניות.

קרנות נאמנות של מנהלים שונים, המפנות חלק מכספן לשוק המניות.

קשיים בחברות הנסחרות בבורסה, הבאים לידי ביטוי בהודעותיהן.

בתקופה הקרובה, אומרים כלכלני הבנק, אנו צפויים למסחר שיתנהל תחת ההשפעות הבאות:

תגובת השוק על שחרור השעבוד מעל מניות בלאס והעברתן לתנועה הקיבוצית. בבורסה הובעו גם חששות מגל היצעים העלול לפקוד את השוק בעקבות הסדר זה, בסכום של 50 מיליון דולר. — אם כי מהתנועה הקיבוצית נמסר שהכוונה היא למכור את המניות בעסקות מחוץ לבורסה, כדי למנוע מפולת בשערים.

השפעות עדכוני מחירים, כתוצאה משחרור מהקפאה, על מדדי המחירים בעתיד.

המשך גיוסי הכספים על־ידי קרנות נאמנות.

נראה כי גורמים אלה עשויים להשפיע בשני הכיוונים על מגמות השוק, ועל כן יש לנקוט משנה־זהירות בהשקעה ישירה בשוק.

איל שגב

ניהול עסקים בסחר חליפין מתכון להתחמקות ממע"מ

חובותיה של חברת „קלרין" לשלטונות מס ערך מוסף נעים סביב מיליון שקלים – כך עולה מבדיקה שערכו שלטונות מע"מ בעקבות התמוטטות החברה.

בעקבות התמוטטות „קלרין" החלו גם שלטונות מע"מ לבדוק את כל הנושא של חברות במשק המנהלות את עסקיהן בשיטת ה„בארטר" (סחר חליפין). בדיקה מידגמית של שלטונות מע"מ גילתה, כי בשיטה זו יש פרצות רבות המאפשרות התחמקות מתשלומי מע"מ ריאליים. ו„קלרין" היתה המובילה בתחום זה.

א.ש.

הופחתה הריבית בקרנות הסיוע

שיעור הריבית ללווים בקרנות הסיוע הופחת מיום חמישי האחרון, בעקבות שינויים בריבית החשב הכללי.

בעקבות שינויים אלה, תהיה הריבית בקרן סיוע למפעלי תעשייה ובקרן הסיוע לישובים חקלאיים 30 אחוז לשנה. הפחתה זו תחול על מלוא יתרות האשראי בקרנות במועד השינוי.

במקביל להורדת הריבית ללווים תופחת התשואה על השתתפות הבנקים מאמצעיהם בקרנות הסיוע, מ־45 ל־40 אחוז לשנה. בעקבות כך תפחת גם הריבית שגובה בנק ישראל על הלוואות הניתנות לבנקים (מתוך פקדונות האוצר בבנק ישראל), בקשר עם האשראי בקרנות הסיוע, מ־29.3 ל־22.63 אחוז לשנה.

א.ש.

מחצית תיק הביטוח של המושבים — בידי „ארר"ט"

מחצית מתיק הביטוח של המושבים מוחזק כיום בידי חברת הביטוח „ארר"ט". כזכור, התנהל מאבק בין חברות הביטוח, לזכות בתיק הביטוח של המושבים. תיק זה הוחזק בעבר בחברת „ביטוח הדדי" של המושבים. חברה זו נקלעה לחובות של 45 מיליון דולר, והפסיקה למעשה לפעול.

„הסנה" ניהלה מאבק עיקש להשגת תיקי הביטוח של המושבים. אולם מתברר שהצלחתה היתה חלקית בלבד, שכן „ארר"ט" הצליחה לזכות בנתח נכבד של ביטוחים אלה. היקף הפרמיות של המושבים ב„ארר"ט" מגיע כיום ל־7 מיליון דולר.

באחרונה הצטרפו ל„ארר"ט" ארגון מושבי השרון, מושבי הערבה, ארגון הצפון וחלק ממושבי הורם הרתי. „ארר"ט" מבטחת גם את ארגון מושבי הצפון, מושבי גדרות, ומספר מושבים בודדים.

א.ש.

כרטיסי טיסה — עדיין בדולרים

התאחדות סוכני נסיעות דורשת מחברות התעופה לחזור למטבע ישראלי, ולנקוב את מחירי הכרטיסים בשקלים. לדברי יו"ר התאחדות סוכני הנסיעות, גרשון געון, השאלה היא עקרונית: למה שבישראל ישתמשו בדולר אמריקני כמודד המחירים, בעוד שבמדינות רבות, כמו יוון וצרפת, שגם שם יש אינפלציה, נקובים התעריפים במטבע הלאומי.

למעשה רוצים הסוכנים להבטיח את עצמם מפני פיחות בלתי צפוי, העלול לפגוע בהם שכן הם משלמים עבור הכרטיסים פעמיים בחודש. מנגד אמר עוד, כי הסוכנים מוכנים לוותר על ה־2% שהם מקבלים מחברות התעופה, ובלבד שהמחירים ייקבעו בשקלים.

לעומת זאת טוען אלי נסר, דובר פנל חברות התעופה הסדירות, כי אין כיום אפשרות לעבור לשקל כמודד מחירים, בשל החשש מחזרה לימי אינפלציה. לדבריו, חלק מהעלויות המוטלות על חברות תעופה נקובות בדולרים. הוא הוסיף, כי אם חוששים סוכני נסיעות מפני פיחות, שישלמו לחברות תעופה עבור הכרטיסים כדי יום ביומו, כפי שעשו בעבר, כאשר רבו המטבע־חוץ לשם שמירת ערך הכסף.

יוסף שמי

האינפלציה נבלמה — שוב מדפיסים שקלים

הדו"ח של נגיד בנק ישראל על עליית אמצעי התשלום מסוף יוני ועד סוף נובמבר מצביע על עליית אמצעי התשלום ב־75 אחוז. לכאורה, הפתעה; בתקופת דיס־אינפלציה אמצעי התשלום עולים. בתקופות האינפלציה הקשות אמצעי התשלום ירדו בדרך כלל. סביר היה להניח, כי בתקופות אינפלציה אמצעי התשלום יעלו, כי הממשלה הדפיסה הרבה כסף. בסופו של דבר התברר, כי הממשלה לא הצליחה להדפיס כסף באינפלציה, כי הציבור לא רצה להחזיק כסף, לכן אמצעי התשלום ירדו. ברגע שהממשלה הפסיקה את האינפלציה, הציבור מוכן להחזיק כסף ישראלי והממשלה יכולה להדפיס. בעבר הזרימה הממשלה ביקוש לדולרים. עכשיו היא שוב מסוגלת להדפיס שקלים. כתוצאה מכך עלו אמצעי התשלום ב־75 אחוז תוך 5 חודשים.

דו"ח נגיד בנק ישראל מרמז גם על כך שהוא למד, באיחור של כשנה, גם את הלקח מכשלון עסקות החבילה, שלדברי הנגיד „לא הניבו תוצאות חיוביות". הסיבה לכך „נעוצה בפער בין שיעור הפיחות הגבוה של השקל לבין השיעור הנמוך יותר של עליית מחירי המוצרים". לכן מסכם דו"ח נגיד הבנק, ש„לקראת אמצע שנת 1985 התברר כי שיעור האינפלציה שב ועלה".

ניתן ללמוד מהדו"ח, כי בנק ישראל בקי הרבה יותר בתיאור המשק בדיעבד מאשר בחיזוי העתיד. בנק ישראל אינו הבנק המרכזי היחיד שתעה בחיזוי העתיד, היו בעבר כמוהו בכל העולם. הבעיה היא, שתפקידו של בנק מרכזי הוא דווקא חיזוי וקביעת מדיניות ואת תיאור העבר אפשר להשאיר בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה וההיסטוריה הכלכלית.

בנק ישראל שילם ריבית כבדה על מדיניותו

דו"ח בנק ישראל מספק, לראשונה, נתונים כמותיים על תוצאת המדיניות של הריבית הגבוהה, שמשום מה הוא מכנה אותה „שיעורי ריבית תולמים". כתוצאה מכך מכר הציבור כמיליארד דולר פת"ם, בכ־1.5 מיליארד ש"ח. מאידך, הנכסים הכספיים שבידי הציבור עלו ב־2.1 מיליארד ש"ח. ככל הנראה, 600 מיליון ש"ח שהתוספו לנכסים השקליים מעבר להמרת הפת"ם נוצרו מריבית שנצברה. סכום הריבית שנצברה ככל הנראה גבוה עוד יותר, בהתחשב בשינוי בהרגלי החסכון של שכבות רחבות, שהכנסותיהן משכר ירדו בכ־35־25 אחוז.

מתוספת הנזילות שנוצרה במשק, כתוצאה מהמעבר הבלתי נחוץ הזה, ספג בנק ישראל 940 מיליון ש"ח (כ־630 מיליון דולר). עבור ספיגה זו שילם הבנק המרכזי ריבית בשיעור של 13.3% ביולי, ושיעורים נמוכים יותר בחודשים שלאחר מכן, שהסתכמו בתשלום ריבית של כ־350 מיליון דולר. סכום זה שווה לזרם הכנסות של כמיליארד דולר במונחים שנתיים, כלומר כמעט למלוא הקיצוץ בתקציב הממשלה.

אולם בנק ישראל ספג רק את מחצית הכסף. עבור המחצית השנייה נאלצו המפעלים ביתרת חובה לשלם ריבית עוד יותר כבדה. מאחר שרוב האשראי ניתן לסקטורי התעשייה, הבנייה והחקלאות, הם נאלצו לשלם שיעורי ריבית אפקטיבית על חח"ד בשיעור של 20.3% ביולי, 15.7% באוגוסט, 12.2% בספטמבר, 9.2% באוקטובר ו־6.9% בנובמבר: שיעור הריבית בחח"ד חריגות היה גבוה בכ־4 אחוזים בממוצע, והריבית בחמשת החודשים האלה הסתכמה בשיעור מצטבר של 80%. האשראי הבנקאי החודשי בשקלים גדל מ־1,943 מיליון ש"ח, ל־3,208 מיליון ש"ח. הריבית המצטברת על אשראי שקלי של כ־2.5 מיליארד ש"ח היא כ־1.5 מיליארד דולר. קשה להניח שהמשק הרוויח סכום זה ויוכל לשלם אותו לבנקים. כך גרם הבנק המרכזי, מרוב להיטות לשפר את מצב הבנקים, להתמוטטותם בהכרח בעתיד, מיד לאחר התמוטטות המפעלים והעסקים שלא יוכלו לשלם את הריבית.

בין ההדפסה לפירסום הנתונים השתנו

למרות זאת, בנק ישראל מעז לסכם כי מאז הפעלת תוכנית היצוא חל שיפור במצב הכלכלי של המשק. בין היתר טוען הנגיד בדו"ח לירידת עודף היבוא. לחוסר מזלו, בין כתיבת הדו"ח לבין פרסומו התברר כי עודף היבוא שוב החל לעלות, בקצב של 150% לעומת החודשים הקודמים.

לאור ניתוח „מזהיר" זה, ממליץ נגיד הבנק לממשלה מספר המלצות שגרתיות, כגון להמשיך בהפחתה נוספת של ההוצאה הממשלתית, כדי לאפשר הקלות במסים והעלאת שכר הנטו. אולם כל עוד קיצוץ התקציב מושג ע"י העלאת המסים העקיפים, כלומר הגדלת התשלום על שירותי בריאות, חינוך, קיצבאות ילדים וכו', הפחתת המסים הישירים לא תמנע חידוש הלחצים על השכר, כי לא רק הברוטו נשחק גם הנטו נשחק ע"י רמת המחירים החדשה. הסנוניות הראשונות כבר הופיעו בסקטור המורים, אחיות, עובדי המדינה, ששכרם נשחק יותר מכלל המשק בשיעור של 40־50 אחוז.

המלצה נוספת של הנגיד היא, לצמצם את תכיפות עדכוני התקציב והשכר ולהכניס שינויים בהסדר תוספת היוקר, ולעודד מעבר לנכסים בלתי צמודים בשוק ההון.

העצה בקשר לשינוי הסדר תוספת יוקר לפעם ב־3־6 חודשים, היא עצה גרועה. ההצטברות של תוספת יוקר תלת־חודשית בעבר נתנה כל פעם דחף מחודש לאינפלציה. עדיף לשלם שיעור קטן כל חודש משיעור גדול פעם במספר חודשים. תשלום פיצוי חודשי כשכר מקטין גם את הדחפים של היצרנים להעלאת מחירים, כי הפיצוי הוא מיידי, בעוד שפיצוי נדחה נותן להם לכאורה מרווח זמן.

המלצה אחרת עוסקת בביטול הפיקוח על המחירים. בנק ישראל יוצא מהנחה, כי פיקוח כזה אכן קיים. למעשה, לא קיים פיקוח אדמיניסטרטיבי על המחירים אלא רק קביעה חוקית. לכן תביעת הנגיד לבטל את הפיקוח המינהלי מבוססת על טעות אופטית; הנגיד מתכוון לבטל את חוק הקפאת המחירים על כל המשק ולא את הפיקוח, שאיננו קיים. קשה לראות סיבה הגיונית לתביעה זו. ככל שהמטבע והשכר יציבים, אין שום סיבה שהמחירים יעלו. במספר מוצרים עשויות להיווצר בעיות כתוצאה מיבוא שהתייקר ממדינות אירופה, בגלל עליית שער המטבע. לא יהיה נטל כבד מדי על המערכת, כאשר מפעלים אלה יצטרכו להודיע על כוונתם להעלות מחיר בהתאם למרכיב היבוא במוצריהם. אם אין לחצים אינפלציוניים, אין תביעה לעליית מחירים כללית, ואזי חוק ייצוב המחירים אינו מפריע. אך ביטול החוק עלול לערער את היציבות, כתוצאה ממנגנונים אקסטרה־כלכליים, או כתוצאה מהביקוש הפוטנציאלי שנצבר באמצעים שקליים נזילים.

נראה, שנגיד בנק ישראל מסוגל לתאר את העבר, אך עדיין אינו מסוגל ללמוד את שגיאות העבר.

צבי טימור

כולם מדברים על צמיחה

המכון למחקר כלכלי של ההסתדרות סיכם בימים אלה מסמך בנושא מדיניות ההסתדרות לצמיחה כלכלית, המוגדרת כעלייה מתמדת בתוצר הלאומי לנפש.

התל"ג לנפש בישראל גדל מ־1950 עד 1985 פי 3.5. באותה תקופה גדלה אוכלוסיית המדינה פי שלושה. עד שנת 1973 גדל התל"ג לנפש באופן מתמיד בשיעורים גבוהים. תהליך זה נעצר אחרי מלחמת יום הכיפורים, מציינים מחברי המסמך.

בעשור האחרון נעצר גידול התל"ג לנפש. בשנת 1985 היה התל"ג לנפש גבוה ב־0.4% בלבד מרמתו בשנת 1975, ואף נמוך בכ־5% מרמתו בשנת 1981. בשנים 1975־1985 עלה התל"ג בכ־2.2% בממוצע שנתי, בעוד התל"ג לנפש עלה באותה תקופה בכ־0.06% בלבד בממוצע שנתי. התפתחות זאת הוחרפה במיוחד בשנים האחרונות. מאז שנת 1982 התל"ג לנפש אינו עולה כלל ואף ירד בכ־1.3% בממוצע שנתי.

בשנת 1984 ירד התל"ג בכ־0.3% בעוד שבמדינות המפותחות הוא עלה בכ־5%.

לדברי מחברי המסמך, האטת הצמיחה נובעת מהירידה בהשקעה הגולמית המקומית, מתחת לרמה של שנת 1971. ההשקעות היוו הבסיס לצמיחה עד תחילת שנות ה־70', אך נעצרו בשנת 1983. כדי לחזור לרמת ההשקעות שהיתה לפני 10 שנים על ההשקעה הגולמית המקומית לעלות בכ־42%.

בשנים 1984־1985 ירדה ההשקעה הגולמית המקומית בכ־30%. לפי תחזיות הממשלה, צפויה בשנת 1986 עלייה של 7.5% בלבד בהשקעה גולמית, מרביתה כתוצאה מחידוש המלאי. ללא חידוש המלאי, ההשקעות עלו בכ־2% בלבד. ללא גידול משמעותי בהשקעות אין לצפות לעלייה בצמיחה בממדים גדולים בעתיד.

כדי להגיע לשיעורי צמיחה של 6% לקראת 1990 על היצוא לעלות בכ־8.8% בממוצע שנתי, קובעים מחברי המסמך. במקביל על ההשקעות במשק לעלות בכ־9.4% בממוצע שנתי. המעלתה של התכנית הכלכלית יצרה את התנאי ההכרחי, אך לא מספיק לחידוש הצמיחה, צמצום חוסר הוודאות במשק עקב הורדת האינפלציה.

לשם ייצוב המשק, הריבית הקרדיטורית הריאלית חייבת לרדת לרמה הבינלאומית, כדי לעודד את ההשקעות בנכסים קבועים ולהפחית את הנטייה להשקיע בנכסים פיננסיים ספקולטיביים. יתר על כן, קיימת אפליה ברורה במיסוי על שכר, לבין מיסוי התמורה הנובעת מהשקעות בנכסים פיננסיים. פער זה גורם חלוקה לא צודקת של הנטל ומונע את תהליך חידוש הצמיחה. הריבית הקרדיטורית הריאלית הגיעה בחודש דצמבר לרמה של כ־4% לחודש, כ־60% בממוצע שנתי. לעומת זאת, הריבית הבסיסית הריאלית בשווקים הבינלאומיים הגיעה בדצמבר 1985 לכ־4% בשנה. הורדת הריבית תגרום עלייה בהשקעות והפחתת עלויות הייצור, העשויות לתרום לשמירת יציבות המחירים.

שיעורי האינפלציה החודשיים חייבים להישמר ברמה נמוכה וקבועה ככל האפשר, כדי לאפשר תהליך של תכנון כלכלי לטווח הארוך. ייצוב המחירים ושער החליפין יגרום לייצוב הציפיות הרציונאליות ויגביר את האמינות בהתפתחות המשק. חוקי המיסוי חייבים להתייצב לאורך זמן, תוך שמירת ההכנסה הפנויה של העובדים ועידוד ההשקעות בסקטור העסקי.

לדעת המכון למחקר כלכלי, יש לתת פטור ממס על רווחי חברות לפי גודל ההשקעה מחדש ולפי המיקום באזורי פיתוח ויצירת מקומות עבודה חדשים.

ההשקעות במו"פ, כאחוז מהתוצר, הגיעו בשנת 1983 ל־2.6% בדומה למדינות המפותחות. רמה זו חייבת להישמר ואף לגדול, כדי לפתח תעשיות עתירות־ידע בעתיד.

יש לעבד תכניות להכשרה מקצועית של עובדים, במיוחד לענפים בעלי ערך מוסף גבוה, כדי להרחיב העסקת עובדים בענפים שיתרמו במיוחד לגידול הצמיחה. יש לתת עדיפות עליונה לענפים בעלי ערך מוסף גבוה ויתרון יחסי בשווקים הבינלאומיים (תיירות, אלקטרוניקה, ענף החקלאות). לעודד השקעות מחו"ל על־ידי הקלות מס ומתן בטחונות ממשלתיים מתאימים, ולתת תשומת־לב לפיתוח התשתית הכלכלית הדרושה בתחום התקשורת, הדואר, כבישים ואמצעי הובלה יבשתיים.

בשלב הצמיחה יש להבטיח שהגידול בתוצר ימצא ביטוי בהשקעות חדשות, אשר יבטיחו תהליך מתמשך של עלייה בתוצר לנפש, תהליך מתמשך של עלייה בצמיחה חייב למצוא ביטוי ביצירת מקומות עבודה חדשים, בעיקר לצעירים משוחררי צה"ל.

הגברת הצמיחה לנפש תאפשר, לדעת ההסתדרות, פיתוח תרבות הפנאי וצמצום שבוע העבודה, תוך שמירה על השכר הריאלי.

קטלוג בסינית בביתן הישראלי בתערוכת הנשק בסינגפור

משלחת סינית רשמית רמת־דרג ביקרה בביתן הישראלי בתערוכת הנשק בסינגפור. בביתן זה נוטלות חלק 10 חברות ישראליות העוסקות בפיתוח ובייצור מוצרים בטחוניים. נוסף על המשלחת הסינית, שגילתה עניין רב, ביקרו בביתן הישראלי משלחות מהודו, יפאן, מאלזיה, אינדונזיה, קוריאה, תיילאנד, הפיליפינים ועוד.

מכון היצוא, שאירגן את הביתן הישראלי, הפיץ קטלוג מיוחד בשפה הסינית, המכיל מידע על כל החברות הישראליות המשתתפות בתערוכה.

א.ש.

מחול ראשון

ברצות אלוהים, אפילו מטאטא רוקד

מאת גיורא מנור

„להקתו של ירון מרגולין" הירושל־מית ו„מאגמה" — קבוצת מחול" מתל־אביב הופיעו באולם ירדלבנים בתל־אביב, במסגרת ה„בימה למחול ע"ש פרד ברק". שתי להקות צעירות, שני עול־מות.

מצד אחד ירון מרגולין ושתיים מתלמי־דותיו, הרקדניות אריאלה וינר ויונת דלסקין, שהמחול שלו מלא רגישות ורגשות עזים. כמעט כשל רומנטיקון ניאו־קלאסי, הרוקד כאילו עור גופו קולף מעליו וכל קצות העצבים שלו גלויים וכואבים לכל מגע עם העולם האובייקטיבי, החיצון. ומצד שני שלוש בנות נעריות, נחרצות, ואור בגים, דיתי תור־רינה ברש ו, הלוחמות בהדורק שיניים ונחישות בפגעי עמקי הבכא. כו אנו רוקדים את היינו.

התוכנית נפתחה על־ידי הסולו המוכר כבר של ירון מרגולין „זמן נשכח". הבנוי ממוטיבים תנועתיים מחזוריים, וכולו סיבובים כשל בורג, או אולי של מקדח, הקודח באדמה על מנת לגלות בארמים. יש תנועה אופיינית לניחול געגועים או זכרונות זה: כפיפה כשכף היד מנסה לגעת בקרקע, נוגעת לא־נוגעת אולי כדי לשאוב כמגע זה כוח ואולי רק לבדוק. האם הקשר עם האדמה עדיין קיים וחזק כשהיה. מלבד הרגישות והאופי המכונס בעצמו של הסולו, יש בו הבדקות טכניות. וירטואוזיות הניקלה על הצופה את החזרות הרבות של החומר התנועתי. בשל הנסיון הסגנוני להשתמש במרכיבים מורחיים, חוזרים על עצמם.

„אטיוד עם כיסאות". הוא וואריאציה אחרת על נושא האחיזה במציאות. הכוריאוגרף יוצר שלוש רמות של קיום: מצד אחד מתבוננת אריאלה בכשיר טלוויזיה שעל מירקעו מופיע סרט וידיאו של חזרה על המחול עצמו.אותו מבצעים ירון ויונת. יונת מביאה עימה — ומסלקת לבסוף־מספר כסאות צבעוניים. ומאכלסת בהם באיטיות חולמנית. כאילו „לא שייכת" את הבימה.

המשמשת לירון שדה נסיונות.שעה שהוא עולה ויורד. זוחל ומטפס על הכסאות כעל הרים ועמקים.עולם מלא אתגרים ואפשרויות שיש להתנסות בהם. למרות המתח שנוצר בין האשה המתבוננת במירקע, האשה הבונה והורסת נוף־בימה, וירון המרבה להתנועע, נותרה התחושה של „אטיוד, תרגיל, נסיון, בשל האופי הדידאקטי הכמעט של המחול ומבנהו חסר הפניות. התבנית כאילו ברורה מדי, ממש כמו בתרגיל, ועל כן אין הפתעות אלא תצוגה של אפשרויות בלבד. מה שמוכנס בסדר מסויים. משמש את ירון , שוב מוצא לבסוף מהבימה. וחלוקה זוגית, סימטרית (בזמן) כזו מעידה על צורה של משל. של "לפני ואחרי". וזו צורה לא דראמאטית ביסודה. על אף זאת יש במחול זה מומנטים יפים שלעצמם. בייחוד מיני סיפורי־אהבה קטנים בין הרקדן והכיסא.

המחול החדש „ריקוד מס' 7" שהוא סויטה, יש בו הקטע המועלם והמרגש ביותר ביצירותיו של ירון. שהוצגו במופע זה, אחרי רואט ושני ריקודי סולו ושל יונת ואריאלה) רגשניים. אפילו סנטימנטליים מדי לטעמי וכגון האישה עם הפרח, שהיא מאבדת או משליכה) נשברת האווירה הרומאנטית־העגומה על־ידי ירון, שנכנס לבימה לבוש בבגדי־רחוב במעט ומטאטא בידו (אגב עיצוב התלבושות לסויטה זו על ידי פרנסואה קוראט־בונו מעולה. והיא יוצרת אווירה בעזרת שמלות פשוטות עם כמה פיסות בד נוצצות) המטאטא פשוט ושחור־זיפים. וירון מתחיל לנקות בו את משטח הבימה. יש תחושה של עצב. בשל העלמות הקסם שמילא את הבימה לרגע. כך שייתכן וזהו מחול על בימה ואמנות, ויכולתו של היוצר ליצור עולם שלם מכמעט לא כלום.

„יכולתי לשבת כאן כל היום" הוא המחול הפותח את חלקה של „מאגמה" בערב זה, ובו משחקי־צורות של שלוש הרקדניות עם פיסות בד צבעוניות על מקלות, ומלחמת קיום נמרצת בין השלוש. לא כתחרות בין מבצעים בימתיים אלא כמין מלחמת־קיום בין שלושה יצורים. אולי מאיזו פלאנטה אחרת.

ירון מרגולין

לקשר קוסמי זה רומזת התלבושת (שעיצבה טל בקן, המזכירה את הסרבלים הבהירים. שהיו כבר למסורת בסרטי המדע הבדיוני והעתידני.

יש רגעים, בהם תלויה רקדנית אחת על רעותה כעלוקה, ויש שאחת או שתיים מחכות בסבלנות —או שמא אדישות? — עד שהשלישית תסיים ריצת מאראתון מייגעת או מבצע אחר, משימה מסויימת. הסיום מפתיע": סולו עדין ומאופק של רינה ברש, היושבת עם גפה החשוף אלינו.ולעולם אינה פונה אלינו. שבויה במאבקיה שלה, עסוקה במלחמת קיום, שבכל זאת נוגעת גם לנו.

„קלמנטיו" הוא מהתלה צבעונית של אור בגים ובביצועה. מחול של איזו חיה אקזוטית, תפוזית, או, כפי שהגדירה זאת ילדה שהיתה בין הצופים : „מאגמה" סיימו במחול שכבר הפך למוכר, „ג'יג'ה־אילא", המשעשע.

שתי להקות צעירות, שני עולמות, חיפושים אחרי זהות אמנותית וסגנון. במובנה הרחב של מלה זו. ניכר במופע שפע בשרון יוצר ויכולת ביצועית, מודעות לעיצוב בימתי ואי־כניעה לתכתיבי האופנה. הדור הצעיר של יוצרי מחול בארץ מבטיח את המשך צמיחתה של אמנות הריקוד ואינו קופא על שמריו.

תיאטרון

פנים אחרות במראה

סיכויין של זיף זיף מקריית־שמונה להתקבל כחבר לקיבוץ שווים לאלה של חברו וינקר להגיע לאוסטרליה הדרומית. אילן תורן, בימאי מחזהו של יוסי הדר „אוסטרליה הדרומית", מאמין בחלום הקיבוצי. „אנחנו נוגעים בעדינות במתח הזה שבין החלום ושברו" — הוא אומר

„אוסטרליה הדרומית" – בתוך גבולות הסטריאוטים
מימין: שלום שמואלוב וגיורא שמאי

מאת חנה רוזנטל

אוהו. איך שהם יודעים לדבר הקיבוצ־ניקים האלה: על שוויון, על אחווה, על עזרה לזולת, על הבנה ועל מה לא... אולי הם יכולים לרמות את זים זים, הנער התמים מקריית־שמונה; מבטיחים לו שאם התנהגותו תהיה נאותה הם יקבלו אותו כחבר בקיבוץ שלהם. אבל הם לא עושים רושם על וינקר, שישב בגללם שנה וחצי בבית־סוהר. הוא יודע את האמת עליהם והוא בא לגמור במה חשבונות עם יפי הנפש האלה...

הדמויות המאכלסות את „אוסטרליה הדרומית", מחזהו של יוסי הדר המועלה בתיאטרון העירוני חיפה בבימויו של אילן תורן, מעוצבות על־פי שאבלונות המקובלות ברחוב הישראלי. ישנו וינקר (שלום שמוא־לוב), הטיפוס הקשוח מעיירת־הפיתוח, הנושם הגברי והאלים שהוא מדיף עוטף את כל הקיבוץ ברגע שהוא דורך בשעריו. הוא כובש גם את בילה (תחיה דנון), סנובית צרת אופקים ורחבת יצרים. ישנו דן, בעלה של בילה (גדעון שדיזו), הקיבוצניק האידיאליסט. מין „יורם" של כבוד, שמוכן להתחלק באשתו, בחדר שלו ובמזורון שלו — בסיסמת חופש הבחירה. ונמצא שם משה (גיורא שמאי), אביו של דן והאב הרוחני של הקיבוץ, שבמהלך העלילה יתגלה שהוא מסתיר גוויה רקובה במרתף מצפונו...

עם סיום המחזה יתברר שסיכויו של זיפ זיפ להתקבל כחבר בקיבוץ שווים לאלה של חברו וינקר להגיע לאוסטרליה הדרומית. ומכאן, צא ולמד...

שאלתי את אילן תורן הבמאי.

התנשאות והתבדלות

זהו קיבוץ?

הקיבוץ לא נראה יפה? נכון. הייתי רוצה לעסוק בקיבוץ דרך החלום שלו, דרך האידיאה. המחזה לא עונה על הצורך הזה שלי. יהיו גם כאלה שיזעמו: איפה שמעת על קיבוצניק שלא מושיט עזרה? אני טוען שיש כאן סיפור פרטי, שמאיר חלק של מציאות בלבד. אבל ההתנשאות, ההתבדלות, העיוורון החירשות שמתגלים הם מהותיים ולא משהו חריג. לכן, המחזה רלוואנטי למציאות של חיי הקיבוץ, גם אם הוא לא מכסה את כולה.

אבל מדוע דמויות סטריאוטיפיות?

אני סקרן לגלות בסטריאוטיפ את הייחודי. נראה לי שהעניין שלנו כאמנים הוא לגלות את החופש, את חירות הבחירה האפשרית בתוך גבולות הסטריאוטיפ.

המגע הפיזי הוא צורת התקשורת היחי־דה שקיימת בין וינקר מעיירת־הפיתוח לבין בני הקיבוץ. קשר מיני עם בילה, האבקות והשתברות עם דן, גניבת חפצים מהחברים, חירחקות בכוח לחדר־האוכל. מדוע?

אולי בשל קוצר הלשון של הצבר. זו תופעה פסיכולוגית קארדינאלית, המאפיינת את הצבר במחוזות מקוריים אחרים.

אבל במפגש עם וינקר אני רואה דבר מעבר לפיזי. יש בו משהו תיאטרלי מהותי. וינקר משמש מראה. הוא משקף את המציאות על־ידי נטילת תפקיד „התלמיד הקלאסי". הוא אומר לבני הקיבוץ: אתם חברה עילית. אתם אנשים יוצאי־דופן. למדו אותי להיות כמוכם. באמירה הזאת הוא הופך להיות „המורה הקלאסי", כי הוא מכריח אותם להסתכל במראה. מעמיד אותם במבחן כלפי עצמם. השבירה שלהם מתרחשת בראי שלו.

מתחים

כבר בתחילת המחזה ברור שזים זים הוא לא סינדרלה. ש„הראה" מעיירות־פיתות כפי שהקיבוצניקים מכנים אותו. לא ייהפך לחבר קיבוץ. מה, אם כן, מחזיק את המתח במחזה?

„אוסטרליה הדרומית" הוא מעין מחזה בלשי. מישהו בא וחושף לאט פשע שנעשה. מבחינה טכנית זהו מקור המתח. אבל הפשע של משה הוא בעצם מעידה אנושית. הוא אמנם שיקר שהאמבולנס איננו כשווינקר ביקש ממנו להסיע לבית־חולים את חברו שהוכש על־ידי נחש. אבל בני העיירה שיקרו כל כך הרבה פעמים, שכאשר דיברו אמת אף אחד כבר לא רצה להאמין להם. האשמה הזאת, שקיימת אצל משה ואצל דן בנו שמחפה עליו, מזינה את ההתנהגות שלהם באופן מיוחד במינו — זה יוצר מתח מסוג אחר.

אני מניחה שיהיה מתח נוסף, במפגש עם בני קיבוצים, שיבואו לצפות בהצגה.

עשיתי את „אוסטרליה הדרומית" כתסכית ל„קול ישראל" והו שודר פעמיים בקריית־שמונה. „ב„שבוע התיאטרון" שקיימנו שם בעונה הקודמת. נפגשנו אז עם חברי „מעיין ברוך" לשיחה על המחזה. תגובת החברים הצביעה על איזה קצה קרחון, שלא היה לנו מושג עליו. התגלה מתח עצום בנושא הקשר עם עיירות־הפיתוח וחברים אמרו: תעזבהו את זה. תנו לדברים לשקוע, להישכח. אתם עושים לכולם עוול אם אתם מעלים את המחזה הזה. אני בהחלט מודע שהקיבוצים עלולים להיעלב ולהיפגע מן המחזה ומן ההצגה. אני מקווה שלא. אני לא עוויין אותם. להיפך, אני רואה את עצמי, באיזה שהוא אופן בלתי מוגדר, שייך אליהם, חלק מהם. אני מאמין בחלום הקיבוצי, במתכונת החיים והאנושיים שהם מציעים. אבל הם לא זקוקים להגנה. הם זקוקים, כמו כל אחד אחר, להתבוננות עצמית. זו לא התקפה עליהם כתנועה, או על החלום שלהם. אנחנו נוגעים בעדינות במרווח הזה, שבין החלום לבין שברו. עוסקים במתח הדראמאטי הזה.

אילן, אתה בעיקר שחקן. איך זה בא לידי ביטוי בבימוי שלך?

אני שחקן גם כשאני בתפקיד במאי. אני מאמין שיש לשחקנים כוח מאגי להפקיע את החיים מן האנרציה שלהם, ולכן השתדלתי לאפשר לשחקנים להשפיע באנושיות שלהם ולא באקרובטיקה. זו הצגה עם טונים רכים, מינוריים. למרות שהדמויות מאוד אכזריות — לפעמים כלפי עצמן, לעתים כלפי זולתן. רציתי לתת ביטוי לאנסים ודרכים להגיע אל האפי, אל הגורל. השחקנים בדרך הביטוי שלהם מבטאים את הסיכוי להישרדות של המין האנושי — נותנים רמז איך זה יכול להיות.

משתתפים: תפאורה — פרידה שוהם, תאורה — חני ורדי, תלבושות — גילה להט.

מבט ראשון

ענבים זורמים

מאת דורית קדר

צבי תדמור מציג תערוכת אק־ווארלים, צבעי גואש ואקריליק במשכן לאמנות בחולון.

צבעי המים והגואש טובים במיוחד. הודות למיומנות העשייה והכרת החומר. המאפשר ורימה ופעולה מהירה ואינסטינקטיבית. תדמור הוא בראש וראשונה צייר פיגורטיבי, המתקשר לסובב. אופן הציור אף הוא ראשוני. תושני יותר ויצרי. יחד עם זאת אין תדמור שוכח מורשת בורו המכובדים — שמרייכמן וסטימצקי — ואיכויות הציור הטהור מתקיימות על הנייר. אולם גישת תדמור בהשוואה למוריו היא אישית. ההוראה נקלטה, סוננה והועברה לאפיק אחר.

שילוב הציור הטהור והפיגורטיבי, המגיע להארמוניה ואחדות, מזכיר צייר מצויין אחר — אורי שטטנר, שהציג לפני כשנה בגאלריה שלישרה לוי. אך שטטנר יותר אזוטר ותדמור הוא איש האדמה החיה והגועשת. שתי פנינים הריגות ביופיין ממקומות מימין לכניסה. מעל שולחן הקבלה. בן ציור מצבעי מים וגואש, הכן מלא בעננת שקיפויות מעודנת ורגישה. מתקיימת בציור זה חורה של תבניות יסוד: החלון שמעל הכן או השולחן שמתחתיו. לכאורה, כמעט דבר לא מובא, ואולי הריקנות הזו היא המעניקה את הנופך הלירי המיוחד ליצירה.

הציור לידו (מס' 14) מתאר ענבים כבדים ואפורים. השולטים בכתמיותם על חציה העליון של התמונה. הענבים זורמים מטה, אווריריים, ומותירים שרידי טיפותיהם המשיגות את קרקעית התמונה. משמאל שרד ביניהם פס לבן — כעין אינטרוואל מוסיקאלי. ציורים כגון דיוקן (13) או כן נוסף (10) שומרים על אותה תבנית שקטה ובהירה יותר, המאחדת לתוכה את הצבעוניות הרוגעת.

צבעי גואש ומים מעצבים בפעמיים אחרות רמויות רועשות. כגון זו העומדת וארוגה כמיני ירוקים תוקפניים (2); או דמות ישובה מצבעי אקריליק. אפופה בארגמוניות סביב־תית לוהטת. שאר היצירות בצבעי אקריליק הן בעלות אווירה של התערבלות והעדר סדר ספונטאני ואין הן מגיעות ליופיו ולשלמות הנסוכה בצבעי המים שהוזכרו לעיל או בעבו־דות הקטנות יותר — אף הן באקוואראל — הממוקמות בקומה השנייה.

●

בגאלריה שלוש ביפו מציג יעקב אפשטיין תערוכה רטרוספקטיבית ראשונה של פיסול. המוצגים מהווים כנראה דגם מייצג. פורטרטים של אנשים שונים, הלקוחים מסביבתו הטבעית של האמן, כגון אמנים עמיתים, מבקרי האמנות, אספנים, תלמידים או בני משפחה. החומרים מגוונים: ברונזה, שיש. עץ, חומר שרוף ובעיקר גבס. הגבס מעובד בצורה מישלה, היוצרת התרשמות של חומר שיש, כוגי אבנים או אפילו ברונזה. הטיפול על פני השטח הוא פעמים רבות אימפרסיוניסטי ויוצר שקערוריות וגב־שושיות. מה שמרבה את הדינאמיקה של החומר. עם זאת, הפסל הוא צאצא רוחני של אמנות הקלאסית. על אף הדמיון בין האדם לפסל, הרי שהראשון מונצח על־ידי מטרייה באמצעות מהו טראנסצנדנטלי ונצחי. יש מעין אידיאליזציה בהצגת הדמויות המוקפאות באבן. כנראה הפסל בחר כמודלים את אותם האנשים אשר מהם יכול הוא לדלות את יסוד הנצח, יסוד של אידיאליזציה.

יעקב אפשטיין - פורטרטים מהסביבה הטבעית

שלוש עבודות טובות ומעניינות במיוחד. האחת בכניסה: דמות אשה צעירה במסורת הקלאסית וראה אף תסרוקת והסרט בראשה), הקלאסיקה מתבטאת אף בטוהר הצורני. הראש מעוצב מאחור כמלבן נפרטיטי נקי ומהוקצע.

דמות אשה שנייה מגבס, חלולה בראשה, בעלת כובע סוריאליסטי ובנויה על־פי קצב של משולשים זוויתיים. תווי הפנים, והצוואר הארוך מאוד, המסתיים כמעין משולש תלוי על בלימה. מהווים משחק הארמוני צורני.

פסל שלישי מזכיר מעט בפניו את „גמרור". אלא שכאן מתוארת עלמה צעירה. חולצתה. על הכיסים, השדיים הנראים מבעדה והכפתורים המוצגים כפנינים, נוסכת אווירת מיתוס ונאיוויות.

●

רישומיה הגדולים של רחל שביט הם בעלי זיקה למוצג. בתיה החרבים של אמנית זו (תערוכתה במשכן לאמנות בחולון נסקרה במדור זה באריכות), הרגישות בשימוש של הכהות כהירות לגוניה. משלבת בתוכה הן את הנראה הקיים והן את הגישה הפיוטית. המתפשטת בחורבות את אותה תמצית של יופי שאינה נשחקת.

שתי תערוכות שכדאי לראותן.

תקליט

סטינג שר את קורט וייל

מאת עופר ניר

בשבוע שעבר כתבתי על מירי אלוני ששרה ברכט. הפעם על סטינג ששר וייל. לא רק סטינג. גם תום ווייטס, גם מריאן פייתפול, לו ריד, טוד רנדגרן, קרלה בליי וסיל וודס וצ'רלי הידן והאחים סאולר מנגנים את המוסיקה של קורט וייל. מדובר במחווה של מוסיקאי רוק וג'אז למלחין היהודי־גרמני. יליד העיר דסאו, שהלך לעולמו לפני קרוב ל־35 שנים והוא בן 50 שנה.

„אבוד בין כוכבים" („איי.אנד.אמ." — הליקון) הוא תקליט אוסף מיוחד־במינו. לא רק בשל רשימת השמות הנכבדה של מבצעי המוסיקה. יש משהו מרגש בעובדה שמוסיקאי רוק כגון לו ריד וסטינג מצדיעים למלחין, אשר לכאורה אין ולא יכול להיות קשר בין המוסיקה שלו למוסיקה שלהם.

התקליט הזה יצא לפני שבועות אחדים בארץ, כבר לא מתאים בדיוק לחגיגות ה־85 שנה להולדתו של וייל. אבל לעוואזל התאריך. העיקר הכוונה, העיקר המוסיקה. מה שיפה, זה השילוב הלא־צורם, ההומוגני, בין מוסיקאים מאסכולות שונות וסגנונות שונים, מן הרוק ועד לג'אז והאוואנגרד, אם ניתן עדיין להשתמש בהגדרה זו כיום. מצד אחד סטינג ולו ריד ומצד שני קלרה בליי ורגמאר קראוזה. כאן תום ווייטס, שנראה וחי כמו דמות ברכטיאנית. ושם סטן רידג'ווי מלהקת „חומה של וורד".

„אבוד בין כוכבים" הוא תקליט מגוון, מעניין מאוד, מהנה מאוד וארוך מאוד — כשעה של מוסיקה. שעה של וייל. בין „מהגוני" שפותח את התקליט ו„ג'וני ג'ונסון" שמסיימו. שעה נפלאה, שאחריה לא נותר אלא להפוך את התקליט לצידו הראשון ולהאזין שוב. נן התחלה.

הזרים חוזרים ממדינות הנפט

בשל השפל בשוקי הנפט אורזים את חפציהם מאות אלפי זרים, שעבדו במדינות הנפט הערביות — למן פקיד הבנק מניו־יורק ועד למנקה הרחובות מבומביי. חמורה ביותר ההשפעה על מדינות אסייניות בדרום־קוריאה. פאקיסטן והודו, שגאות הנפט במדינות המפרץ סיפקה תעסוקה לאזרחיהן ומטבע קשה למאזן התשלומים שלהן.

בערב הסעודית, הענק הכלכלי של האיזור, יוצאים לפי הערכת אחד הפקידים שם — מדי חודש 50,000 איש מתוך אוכלוסיית זרים המונה בין 2 ל־4 מיליון נפש. גאות הנפט של שנות השבעים הביאה זרם אדיר של עובדים זרים לערב הסעודית וליתר מדינות המפרץ — פקידים מן המערב, שנמשכו להסכמים שמנים פטורים ממס, ופועלים שחורים מן העולם השלישי. אך שנות ה־80 הביאו שפל בשוקי הנפט, ירידה במחירים והאטה כלכלית. עתה מגייסים הרבה פחות עובדים זרים, ובשכר נמוך יותר. ואף אלה שמועסקים כבר אנוסים להשלים עם תשלום נמוך יותר.

חברת אראמקו, המנהלת את רוב תעשיית הנפט בערב הסעודית, עומדת לפטר עד 1990 כשליש מ־55,000 עובדיה. שתי חמישיות מהם הם זרים. ההאטה הכלכלית פוגעת גם במיגזרים אחרים, למן עבודות בניה עד לעבודות ניקוי, למן המסחר ועד לבנקאות.

בנסיכויות הערביות המאוחדות קיפחו השנה 600 זרים מבין 10,000 עובדי הבנקים את עבודתם. בנק במזרח התיכון פיטר בבת אחת 115 עובדים. את כוויית עזבו בשנתיים האחרונות 50,000 מתוך כמיליון זרים. יותר ויותר זרים במדינות הנפט מתלוננים שמעסיקיהם מעמידים בפניהם את הברירה בין פיטורים ובין הורדת שכרם.

„במקום לשוב לאבטלה במקומות כמו להור ופאקיסטן) מסתפקים האנשים בשכר שהוא ב־20 עד 25 אחוזים פחות מאשר קודם־לכן", אמר מקור כלכלי בערב הסעודית.

באבו־דאבי הציגו בעלי מלון של 5 כוכבים אולטימאטום לעובדי הניקיון, להשלים עם הורדה של 30 אחוזים בשכרם אם רצונם בחידוש הסכם העבודה שלהם. בבאחריין ציוותה חברה הממונה על השירותים בנמל התעופה, על עובדיה לשלוח את משפחותיהם הביתה או לעזוב את העבודה.

המגמה הכפולה, של הורדת השכר ופיטורים, מדאיגה מדינות רבות באסיה. לפאקיסטן 2.5 מיליוני עובדים במזרח התיכון סכום הכסף שהללו שולחים הביתה ירד בשנתיים האחרונות ב־15 אחוזים, לכ־2.5 מיליארד דולר. לפי נתונים רשמיים יצאו אשתקד מאה אלף פקיסטאנים לעבודה במדינות זרות, לעומת 125 אלף ב־1983. מספר העובדים ההודים במיפרץ הפרסי ירד מ־250 אלף ב־1983/4 ל־200 אלף ב־1985. „בגאות הבנייה במזרח התיכון שנות השבעים מצאו העובדים הבלתי־מקצועיים, שרובם אינם יודעים קרוא וכתוב, שוק נרחב", הסביר פקיד במשרד העבודה בדלהי. „כיום, עם חלוף גאות הבנייה, דרושים בעיקר עובדים מיומנים בשירותים ובתחזוקה".

דרום־קוריאה, שזכתה לחוזי בנייה רבים הודות לפועליה היעילים והזולים, אנוסה היתה להחזיר הביתה 70,000 מבין 170,000 עובדיה במזרח התיכון 54 חברות בנייה דרום־קוריאניות הפסיקו את פעולתן שם. הכנסות חברות הבנייה ירדו תוך שנה אחת בחצי — ל־5 מיליארד דולר. מצב דומה קיים לגבי תאילנד. רק מדינה אחת באסיה הרוויחה מן ההתפתחויות האחרונות: בנגלדש, ששכר עובדיה הוא כה נמוך שהמעסיקים במפרץ שוכרים אותם במקומם של אחרים.

לדעת משקיפים אין לצפות שהמצב יוטב בזמן הקרוב, ואף למקרה זה קיימת עתה במדינות המפרץ נטייה להחליף את הזרים, שמספרם עולה במקומות רבים על זה של בני המקום, באזרחים.

ראנדאל פאלמר

בנסיכויות הערביות: יותר אזרחים

כ־3,000 סוקרים הגיעו בסוף דצמבר לכפרים, לערים, לנאות־המדבר ולאיים של הנסיכויות הערביות המאוחדות, כדי לערוך את מיפקד האוכלוסין השלישי במדינה זו. במסוקים, ספינות וגיפים הגיעו ליישובים הנידחים ביותר של הפדראציה הזאת של שבע נסיכויות מפיקות נפט, שבה ההכנסה לנפש היא מן הגבוהות בעולם.

שני שלישים מ־1.2 מיליון התושבים של הנסיכויות הערביות המאוחדות הינם זרים, והפוקדים נאלצו להשתמש בשש לשונות: ערבית, אנגלית, צרפתית, אורדו, מאלאיאם וסוואהילי. הפקידים נעזרו בצבא ובמשטרה כדי להגיע לאזורים, שהכניסה אליהם אסורה לציבור על־פי החוק.

לדברי מנהל המיפקד, עלי עבד־אל סאלאם, התגלה הפעם שיעור גבוה בהרבה של אזרחים מאשר במיפקד האוכלוסין האחרון, ב־1980. הוא לא גילה את מספר האזרחים. אך בדו"ח של ועדת התיכנון של אבודאבי נאמר, כי אשתקד הגיעו ל־31.1 אחוזים.

מספר העובדים הזרים ירד באחרונה בעקבות ההאטה הכלכלית והשלמת תוכניות התשתית הגדולות. „מאחר שהארץ סיימה את תוכניות הפיתוח שלה וכבר בנתה את התשתית, יירד בשלב הבא מספר הזרים. שאת מקומותיהם ימלאו אזרחים של הנסיכויות הערביות המאוחדות", אמר סאלאם.

מיפקד האוכלוסין כלל גם לראשונה אזרחים החיים בחו"ל, שהעלו את השיעור הכללי של האזרחים. דיפלומאטיים נפקדו על־ידי משרד החוץ, ואלו אחרים — על ידי משפחותיהם.

לדברי משרד התיכנון, מיפקד האוכלוסין הראשון בעולם הערבי היה במצרים, בשנת 1882, ובאחריין ערכה ב־1941 את מיפקד האוכלוסין הראשון במפרץ. המיפקד הראשון בשטח הנסיכויות המאוחדות כולו נערך ב־1968, כאשר שבע הנסיכויות — אבו־דאבי, דובאי, שארג'ה, ראס אל־חאימה, אג'מאן, אום אל־קוויין ופוג'יירה — נודעו כ„מדינות שביתת־הנשק" תחת שלטון בריטי. מיפקד האוכלוסין המודרני הראשון נערך ב־1975.

ראשיד אל־פטיני, סגן מנהל מחלקת הסטאטיסטיקה של משרד התיכנון, אמר: „הבעיה העיקרית ביותר שעמדנו לפניה, היתה בעיית הלשון, מאחר שהתושבים דוברים לשונות רבות. רוב הפוקדים היו דוברי שתי לשונות, כדי שיוכלו לשוחח עם האנשים". לפי אומדני השגרירויות גרים בנסיכויות הערביות המאוחדות כ־250,000 הודים וכ־200,000 פאקיסטנים.

בעיה אחרת היה הפיזור הרב של האוכלוסיה הכפרית על־פני מאות יישובים זעירים בעמקי הרים מבודדים, נאות מדבר נידחים ואיים, במרחק של קילומטרים רבים מן החוף. לדברי סאלאם, פנה המיפקד אל משרדים ממשלתיים אחרים, בעיקר משרדי ההגנה והפנים, שיספקו את כלי הרכב, השיט והטיס הדרושים כדי להגיע לאיזורים מרוחקים.

המיפקד נמשך שבועיים.

בית־חולים לבזים

החולה נושם חומר הרדמה, חוטים נקבעים לחזהו כדי לעקוב אחרי פעולת לבו. המנתח מבקש איזמל ומלקחיים. הניתוח מתחיל.

על השולחן מוטל בז נודד צעיר הסובל בנסיחות ברגלו. העלולה לשתק את ציפורניו. בעליו, אחד השייחים ממשפחת אל־מאקטום השלטת, מקווה שהניתוח יציל את העוף לעונת הציד של השנה.

בית־החולים לבזים בדובאי, היחיד בסוגו בעולם, מצפה לטפל השנה בלמעלה מ־500 בזים. עם מחלות למן הרעלת עופרת ועד לתולעי־סרט והרפס.

ציד באמצעות בזים הוא תחביב נפוץ בין הבדואים במדינות ערב, שלא פחת עם המודרניזאציה המהירה. לשייח' מוחמד איבן ראשיד אל־מאקטום, שר־ההגנה, כמאה עופות כאלה. ולאחיו השייח' חאמדאן, שר־האוצר, יש לפחות שלושים.

לפני שלוש שנים הקים השייח חאמדאן בית־חולים פרטי לבזים של בני משפחתו, בעונת הציד החורפית. עתה פועל בית־החולים במשך כל השנה עם צוות מלא, ומטפל גם בבזים מנסיכות אבו־דאבי השכנה, וכן מארצות רחוקות יותר כערב הסעודית, באחריין וקטאר. „בית־חולים קטן זה מתמלא מהר למדי", אומר דייוויד רמפל, המנתח־הווטרינאר יליד קולוראדו, המנהל את בית־החולים יחד עם אשתו צ'ריל.

חוץ מן המחלות הנ"ל סובלים הבזים לפעמים מ„פגם קוסמטי" כגון נוצות שבורות. אחת המחלות הקשות ביותר היא אספרגילוסיס, פטריה המכלה את הריאות ואת שקי־האוויר של העופות. כאן יש צורך לתת תכופות תרופות, ולבצע ניתוח עדין, שיעור ההישרדות ממחלה זו הוא רק 5 אחוזים.

בית־החולים נתקל תחילה ביחס ספקני מצד בעלי הבזים, שהיו רגילים לשיטות ריפוי בדואיות מסורתיות, כגון כוויות בברזל מלובן נגד מחלות מדבקות או תערובת מרוק וסוכר נגד גידולים בעיניים. כיום מביאים גם בזים הנראים בריאים, לשם בדיקה שיגרתית בלבד.

לדבריו של רמפל יש לבית־החולים גם יסוד כלכלי מובהק: הצלת רבע מבין הבזים בלבד פירושו חיסכון של מאות אלפי דולרים בעונה אחת. הבזים עולים בממוצע 5,000 דולר, ומחירו של בז שזכה בפרס מגיע ל־10,000 דולר. למחיר של גזעים נדירים עשוי להגיע אף ל־250,000 דולרים.

פילים שדאדי

מאת יוסף שמי

השתלות כבד - למה לא בארץ?

הפניות אל הציבור בישראל, שחזרו לאחרונה כמה פעמים. מצד משפחות שביקשו עזרה כספית כדי להביא לטיפול בחו"ל את יקיריהן — בעיקר ילדים — שהיו זקוקים להשתלת כבד — העלו את השאלה בנוגע לאפשרויות ביצוע השתלות בישראל. להד נרחב זכה הנושא בתום הדיון בוועדת השירותים הציבוריים של הכנסת. הוסיפו שם מנתחים וכירורגים ידועי שם וכן מנהלי בתי־חולים. הדעות היו חלוקות. פרופ' דן מיכאלי, מנכ"ל משרד הבריאות, בעצמו רופא וממנהלי שירותי הבריאות, מצא לנכון להביא בכתב את עמדתו העקרונית.

פרופ' מיכאלי טוען, בהסתמך על חוות־דעת של מומחים ידועי שם בארץ — פרופ' מוריס לוי, פרופ' בורנן, פרופ' בריק, פרופ' דן גור, ופרופ' ש. פנחס — כי אין דיון השתלת כבד כדיון השתלת אברים אחרים. השתלות לב, למשל, ניתן לבצע בארץ במידה שיהיו מקורות כספיים וסידורים מתאימים בבתי־החולים. השתלת כבד מורכבת יותר. בשל הדרישות המיוחדות שיש כלפי ה„תורם". כך קבעו חברי ועדה אחרת, בה השתתפו פרופ' לבוא, ד"ר שפירא, ד"ר בר מאיר, וד"ר סקפה.

תורם כבד חייב להיות אדם צעיר, שליבו עדיין פועם ואבל הוא כבר מת מוות מוחי, שהכבד שלו לא עבר חבלה והוא (התורם) לא סבל לפני המוות המוחי מזיהום או פגיעות בזרימת הדם, לא מירידת לחץ הדם וכדומה. מתברר כי בארה"ב, רק שני אחוזים מכלל הנפטרים בבתי־החולים היו מתאימים להיות לתורמים. ומיתוך קבוצה זו, רק עשירים תרמו למעשה את הכבד שלהם; שכן יש למצוא תורם מתאים לדרישות המושתל. התאמת הרקמות היא אחד השלבים ההכרחיים במלאכת ההשתלה. ההתאמה כוללת לא רק את הרקמה אלא גם את גודל הכבד. ואם לא די בכך, יש עוד צורך בצוות גדול לביצוע הניתוח. לא תמיד ניתן הדבר. שכן המנתחים המעולים עסוקים בעבודה. אין סיבה להוביל חולה אקוטי אחד כדי לבצע ניתוח כבד אצל אחר. לפעמים החייה הניתוח פירושה מוות. וכדי להוסיף תסבוכת — בעת ביצוע ההשתלה זקוק החולה לכ־100 מנות דם וכן לחדר ניתוח אשר יהיה תפוס 20 שעות ברציפות.

אחרי הניתוח ייתכנו מצבים שהרופאים ייאלצו לתקן את מלאכתם או לבצע השתלה חוזרת. בשל הסיבוכים וסיבוכות ההשתלה. וכן בשל העובדה שמדובר בחולים קשים במצב סופני, הרי שכמחצית מהמועמדים נפטרים עוד לפני שנמצא תורם מתאים.

אין די מועמדים

מוסדות בהם ההשתלות נעשות בתדירות גבוהה יותר מתפקדים ביעילות גדולה יותר. גם בשל העובדה שלמוסד מסוג זה מגיעים יותר תורמים פוטנציאליים. לעומת זאת, בארץ נפטרו לפחות חמישה מועמדים לפני שנמצא להם תורם מתאים ואף חולה אחד לא הגיע למעשה לביצוע ניתוח. לזה יש להוסיף, שגם הסיכויים של החולה שעבר את הניתוח אינם ורודים כלל ועיקר.

הניתוח בארץ עולה. לפי הערכות שונות, בין 90 ל־100 אלף דולר. כך טוענים מצדדי ביצוע הניתוח, בארה"ב עולה הניתוח 100 — 150 אלף דולר. בהולנד 70 אלף דולר. כדי שהמערכת תוכל לעבוד בצורה יעילה עליה לבצע 35 -- 40 השתלות לשנה. לפי הערכה לא יהיו בארץ יותר מ־10 -- 20 מועמדים. על כן לא ניתן יהיה להגיע לאפקטיביות בפעולת המוסד להשתלה. מובן מאליו כי ההשקעה ההתחלתית היא נכבדה ועשויה להגיע לכמה מאות אלפי דולר. בדיון שהתקיים בזמנו (ושאורגן ע"י בית־החולים בילינסון) על הניסיון שהצטבר באחד ממרכזי ההשתלה בבריטניה יצא, כי תוחלת החיים של החולים אחרי ההשתלה במקרים אופטימליים — שנה אחת בלבד. ומדובר במרכז בו בוצעו 60 השתלות כבד.

קשיים מצד ההלכה

כל הדיונים שהתקיימו בעניין הצביעו על כך כי אין בישראל תנאים מתאימים לביצוע השתלות כבד. בשל מספרם הקטן־יחסית של החולים הזקוקים לטיפול מסוג זה וכן של מאגר התורמים הפוטנציאליים. אך כמו במקרים רבים אחרים הופיעו גם כאן גורמים אינטרסנטיים. כהגדרת הקומוניקט של משרד הבריאות, והחלו לפעול בכיוון של איגוד ניתוחים כאלה בארץ. הגורמים האינטרס־נטיים פועלים בינם בינה בתי־חולים. כשהכוונה להעלות קרנם בציבור. אך באזור סיבות רפואיות, מקצועיות, תקציביות אינן מאפשרות לעת עתה להכליט להיזם. עם זאת, כדי לבוא לקראת המשפחות והחולים הזקוקים להשתלת כבד, מוכנה מנכ"ל משרד הבריאות לפעול להקמת קרן ציבורית, ממנה ניתן יהיה לכסות הוצאות טיפול בחוץ־לארץ.

עד כאן דברי משרד הבריאות. מצידנו נוסיף, כי יש מכשול נוסף והוא נושא הלכתי. עד כה לא הצליחה מערכת שירותי הבריאות להתגבר על נושא התרמת כליות ורשתיות העין מגופות נפטרים. רק לאחרונה. אחרי מו"מ מייגע וממושך. הצליחו להגיע להבנה בנושא הקמת בנק עור. לצורכי השתלה במקרה של פגיעה בכוויה. זכורה עוד פרשת החיילים שנכוו בעת הפעלת מטען־צד בלבנון. למעשה ליד מטולה. זכורות התפרעויות אברכי הישיבות בכל מקרה של חשד כי עומדים ליקחת איבר מגופה או אף לבצע ניתוח שלאחר המוות מסיבות רפואיות. קושי נוסף הוא. שעל פי ההלכה אדם מת כאשר ליבו חדל לפעום. ואילו לשם התרמת הכבד. התנאי הוא שדווקא הלב לא יחדל מפעולה. קשה להעלות על הדעת שהשולטים בממסד הרבני יסכימו בינם ובין עצמם ואחר כך בינם ובין שלטונות הבריאות על „נוסחת פשרה".

הסיכוי: גילוי מוקדם

מנתונים סטאטיסטיים אנו למדים, כי ב־1960 חלו בארה"ב על כל 100 אלף תושבים 30 אנשים בסרטן הריאה. ב־1984 הוכפל מספר זה והגיע לכדי 60 חולים על כל 100 אלף תושבים. הסיבה העיקרית, לדעת האפידמיולוגים, היא העישון. לחובת המודרניזציה של החיים יש לזקוף את העובדה, שב־1977 מתו מסרטן הריאות כ־80 אלף חולים. ואילו ב־1977 מתו מסרטן הריאות כ־90 אלף חולים, ואילו ב־1984 מתו. לפי המשוער. 120 אלף חולים.

יש עוד גורם חשוב להתפשטות סרטן הריאה, והוא חשיפה לחומרים קרצינוגניים. אך גורם זה תורם רק 3־4 אחוז. עד לפני שלושים־ארבעים שנה נחשב סרטן הריאה כמחלה גברית. כיום, עם „שחרור האשה", ההבדל בתחלואה בין גברים ונשים הולך ונעלם.

כאמור, טיפול־המנע הטוב ביותר הוא הפסקת העישון. אך ההצלחה בשטח זה היא חלקית בלבד. החוקרים מתלבטים על כן בשיטות טיפול באנשים שכבר לקו בסרטן הריאה מתוך השיטות הקיימות, הטוב הוא הניתוח. אך גם כאן ההצלחה מוגבלת. רק שיעור קטן (25%) של החולים כשרים לטיפול ניתוחי בעת גילוי המחלה. ז"א היא בשלב כה מתקדם עד כי אין תועלת בניתוח, או שהוא כבר בלתי־אפשרי; חולים שעברו ניתוח אינם זוכים לאריכות־ימים, רק 30־35 אחוז חיים חמש שנים לאחר הניתוח. גם כאן, זוקפים את הסיבה לגילוי מאוחר של הגידול. סטאטיסטית יוצא איפוא, כי מתוך 100 חולי סרטן מטופלים — „נרפאים" שמונה. בנתונים אלה לא חל שינוי בשנים האחרונות, על אף השיפור בטכניקה של הניתוח ובטיפול־מעקב שלאחר הניתוח. על כן ניתן לומר שההצלחה בטיפול תלויה במועד הגילוי.

טוב לחולה כשמגלים את הגידול בשלב אסימפטומטי. גילוי בשלב זה אפשרי על־ידי שיקוף־ריאות במתקן רנטגן. אך בזה לא די. הסקרים הוכיחו כי צילומי רנטגן המוניים לא צימצמו את התמותה מסרטן הריאה. הוסיפו לכך בדיקת כיח וברונכוסקופיה. ואם יש חשד למשהו יש להוסיף עוד ביופסיה. זו אינה בדיקה המונית. היא מוצדקת אם הבדיקות האחרות מעוררות ספיקות לגבי מצבו של החולה. בארה"ב בוצע סקר בהשתתפות 30 אלף מעשנים וחשופים לסיבי אסבסט; הנסקרים נבדקו בעזרת צילומי רנטגן, ציטולוגיה של כיח וברונכוסקופיה. בסיכומו של דבר לא נרשם שינוי משמעותי בשיעור הגילוי המוקדם, בהשוואה לבדיקת רנטגן בלבד. ובכן, גם כיום אין בידי הרופאים שום כלי נוסף לגילוי מוקדם של סרטן־הריאה בבדיקה המונית.

מהסקר הסיקו כי הישרדות החולים היא פונקציה של שלב המחלה בעת הגילוי וכן הסוג ההיסטולוגי של הסרטן. אך אין בידי הרופאים להקדים את הגילוי או לשנות את טיבעו ההיסטולוגי של הגידול.

רק כאשר הסרטן נמצא בשלב התחלתי והוא מטופל טיפול כירורגי, יש סיכוי של 90% שהחולה יחיה עוד חמש שנים ויותר. טיפול בסרטן בשלב שני של המחלה נותן סיכוי של חמש שנים רק ל־44־47 אחוזים.

בשלב זה של הידע הרפואי, הבדיקה האפידמיולוגית הטובה ביותר היא צילום רנטגן לאוכלוסיית הסיכון (גיל גבוה, עישון, חשיפה לחומרים מזיקים) ושליפת מקרים „חשודים" על־פי נתונים מצילום ריאה, כאבי חזה, ועוד. הרוצה לשמור את נפשו ירחק מעישון, וזו הפעולה הבטוחה ביותר.

העישון מזיק גם בהנקה

גרלינדה שטיינברג מפתח־תקווה שואלת „ידוע כי העישון בתקופת ההריון עלול לפגוע בעובר עוד בהיותו ברחם אמו. מה עם העישון בתקופת ההנקה? האם גם בתקופה זו עלול התינוק להיפגע על־ידי המעשנת כמות החלב, ירידת ערכו התזונתי או פגיעה אחרת?"

התשובה לשאלה היא, שעישון עלול לגרום ליונק, שכן אין ספק שגוף האם ספוג חומרים מזיקים, הבאים מן העישון. אם היא מעשנת תוך כדי הנקה. ודאי שהיא גורמת נזק למי שנמצא בסביבתה הקרובה. על אחת כמה וכמה כשמדובר ברך שזה לא מכבר נולד. ידוע מזמן המושג של „מעשן סביל", ז"א אדם שאינו מעשן בעצמו אך נושם עשן שפולטים המעשנים. סקרים מסויימים אף מורים כי המעשן הסביל ניזוק יותר מהמעשן הפעיל. אין לנו נתונים לגבי ירידת כמות החלב או איכותו בגלל העישון. אך על פי מה שנמסר ברור, שמוטב לה למיניקה לוותר. או לפחות לצמצם את העישון בעת ההנקה. ועל כל פנים, לא לעשן ליד התינוק.

אנזים ימיס קרישי דם

צוות חוקרים ממכון וייצמן, חוקרים מישטוקהולם וקבוצת מדענים מיפאן באו בדברים עם חברת מזון יפאנית, אשר תממן פיתוח מערכת ביוטכנולוגיה שפותחה במכון וייצמן להפקת אנזים בשם „פלזמינוגן אקטיבטור ריקמתי", המפרק קרישי־דם שנוצרים בגוף.

כיום פועלות בעולם 15־20 חברות העוסקות בפיתוח תרופה על יסוד האנזים הזה. המסוגל להגביר את יעילות הטיפול בהתקפי לב.

האנזים, בראשי תיבות בלעז TPA, נוצר בגוף האדם. הוא ממיס קרישי דם הנוצרים עקב פגיעות חיצוניות או מצבים פאתולוגיים. אך הכמות המופקת בגוף קטנה ונראה כי אינה מספיקה להמיס מהר קרישי דם גדולים. קרישים אלה עלולים לסתום כלי דם המובילים חמצן ומזון לאברים חיוניים, מצבים אופייניים להתקפי לב או לקרישי דם במוח וכן באברים חיוניים אחרים.

בניסויים שנערכו באנזים TPA וחומר שיוצר בארה"ב, בתאים סרטניים בתרבית רקמה, בהתקפי לב התברר, כי הוא גורם לחידוש זרם הדם ביעילות גדולה יותר מזו המושגת בעזרת תרופות אחרות המצויות כיום בשוק, תופעות־הלוואי היו קטנות יותר. ניתן על כן לומר, כי הנסיון המעשי הוכיח את צדקת ההנחות התיאורטיות. כעת נשאר רק לעבור משלב פיתוח מעבדתי לייצור תעשייתי, במחיר נמוך ככל האפשר. ובמקביל להבין היטב ככל שניתן את פעילותו של האנזים בגוף האדם.

כיום יש מספר תרופות המונעות גידול הקריש. אך אינן ממיסות אותו. תרופות אחרות, הפועלות בדומה ל־TPA, הן אורוקינז וסטרפטוקינז. הראשונה מופקת משתן אדם והכנתה כרוכה בעיבוד כמויות עצומות של שתן, על כן מחירה גבוה למדי. השנייה מופקת מחיידקים, מחירה נמוך. אך יש לה השפעות־לוואי בלתי־רצויות.

הטכנולוגיה שפותחה במכון וייצמן לייצור ה־TPA, במימון ראשוני של המועצה הלאומית למחקר ופיתוח, מבוססת על תאים נורמליים בתרביות תאים. מאחר שמדובר בתאים טבעיים ולא בתאים שעברו שינוי גנטי, כמו תאי סרטן או תאים שעברו טיפול בהנדסה גנטית. ניתן להניח כי האישורים הדרושים להפצתה יינתנו מהר יותר. כאן מן הדין לציין, שהשלב הנוכחי של פיתוח התרופה, מעבר מייצור מעבדתי לייצור תעשייתי, הוא היקר ביותר. מדובר בהשקעה של עשרות מיליוני דולרים. כאשר התרופה תגיע לשלב של יצור מסחרי תוכל גם חברת בת של מכון וייצמן להשתלב בו. החוקרים במכון וייצמן פיתחו גם טכנולוגיה מיוחדת לגידול מרוכז של תאים שמהם ניתן להפיק את האנזים. שיטה זו של גידול תאים, מאפשרת ייצור כמויות גדולות של האנזים. לפי שעה היא מנוצלת לצרכי מחקר. ד"ר בוהק ממכון וייצמן, אשר מסר נתונים אלה. הוסיף ואמר כי אין לדעת מתי יעברו משלב של פיתוח מעבדתי לשלב של ייצור תרופה מסחרית. על כל פנים, שיתוף הפעולה עם שוודיה ויפאן יחיש את התהליך.

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.15 תלמוד: שניים אוחזין. 08.40 בכך לכפרות (יסודי): הגמלים והצרצר. 09.00 אנגלית ו'. 09.20 השעה שלנו: משירי מרים ילן שטקליס. 10.10 אנגלית ז'. 10.30 הגיל הרך — פרפר נחמד: ט"ו בשבט. 11.00 חשבון ה' — חיסור בשברים. 11.15 צרפתית. 11.30 גיאוגרפיה ה"ז: הקדרית מג'ונ'ה. 12.00 ספרות (על יסודי) — השוטר והמזמור. 12.25 אנגלית ט'. 13.00 אנגלית י'. 14.00 מושגי יסוד ביהדות — הגענו למצוות. 14.20 סלם ותעלם — אלענוה דאיעה. 14.45 ראשית עידן התגליות — סיפורם של מגלי הארצות. 15.00 קלאודיו אבאדו — דיוקנו של מנצח תזמורת. 16.00 רחוב סומסום. 16.30 תיבה 2 — פרק ג': צוות התיבה פוגש בנערה הנרדפת על ידי קבוצת נוודים שחוטפים אותה ומבקשים תמורתה כופר — שקי חיטה. 16.50 שבוע שמירת הטבע. 17.00 ערב חדש — מנחה: דן מרגלית. 17.30 "ילדי הפלא" — הפרק האחרון: "מה תאכלו". 18.20 "יש לי סיפור": "מעשה בעופר איילים". מאת ע' הלל. 18.32 תפילת חג המולד של העדה הארמנית (ערבית). 19.00 יומן השבוע (ערבית). 20.02 "עד פופ". התכנית תחלוק כבוד אחרון לריקי נלסון, שהיה אליל הנוער בסוף שנות החמישים ונהרג בתאונת מטוס כחודש שעבר, בדרכו להופעה בחג המולד. עוד בתכנית סרטונים חדשים של זמרת הרוק הקנדית ג'וני מיטשל ועוד. מנחים: ענת דולב ומנחם גרנית. 21.00 מבט לחדשות ומוסף "שער ראשון". 21.45 "בוים מעל ירושלים" — סרט בהפקת החברה להגנת הטבע. 22.00 "הקברט הכלכלי" — משדר דו־שבועי, מנחה: דור גלבוע. 22.30 "משחק הבגידה" — מותחן אנגלי בהמשכים, בן 3 פרקים. 23.20 "מה השאלה?" — תכנית שבועית. 24.00 פסוקו של יום. חדשות.

"האוניברסיטה המשודרת" — "הטלאי הצהוב": והפעם: "המפגש בין החיילים הארץ־ישראליים לבין שארית הפליטה". ד"ר יואב גלבר 18.06 "מנחת ערב" 18.47 פרקי היום מתנ"ך 19.05 "עיונים בפרשת השבוע" 19.30 שידורים לעולים 22.05 "קשר לילי" — מאזינים מתחלקים בחוויות ומחדשים קשר. עורך ומנחה: יונב בן

רשת ב'

08.05 "סעו לשלום" 09.05 "ביקור בית", עם רבקה מיכאלי 10.10 "כל צבעי הקשת" — מגזין יומי 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים 13.00 "בחצי היום" 14.06 "יש עניין", עם גבי גזית 15.10 "סעו לשלום" — מנחה: גרעון הוד 16.05 "שירים ושעורים" 17.10 "יומן כלכלה" 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה 18.06 "שעה חפשית" — מגזין שבועי לעניני חנוך 18.45 היום בספורט 19.00 "היום הזה" 19.35 "דין ודברים" — מגזין לעניני חוק ומשפט 20.05 "מצעד הזמירות" 22.05 "פינת הג'אז" 23.05 "מחפשים את המטמון" מנחה: משה טימור.

רשת ג'

14.06 "לך ולך — שיר וברכה" 15.05 "חדש, חריש ומחודש", עם שוש עטרי 16.05 "מוסיקה לעניין" 17.05 "הצגה יומית", עם יגאל רביד 18.06 "אתם ובוחרים את השירים" 20.05 "קצת אחרת" — פופ מתקדם 22.05 "משלנו" — שירים עבריים 23.05 "הלילה הוא שירים".

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים 06.30 אוניברסיטה משודרת: מבוא אלמנטרי לפילוסופית הטבע של אריסטו. מרצה: פרופ' יהודה לנדאו 07.07 שבע אפס שבע — עם ערי טלמור 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף 11.05 טעם של פעם, עם אורי יניב 12.05 להיט לתאבון 13.05 בסיגנון ישראלי, עם אלי ישראלי 15.05 מה יש, עם ארז טל 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שירים עבריים 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 משהו עולמי — מגזין גלי־צה"ל לעניני חוץ 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה על כלכלה, עם אברהם טל 19.05 רדיו במקום, עם דני קרפל 20.05 "משלנו" מצעד הפיזמונים העבריים 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: מבוא אלמנטרי לפילוסופית הטבע של אריסטו (ש.ח.) 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 שאלות אישיות — לוג יונה ואלכסנדר סגר (ש.ח.) 23.50 צער וחצי — סיקור משחקי הליגה הלאומית בכדורסל 00.05 ציפורי לילה, עם יעקב גלעד 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר" 07.07 "בוקר טוב": טלמן: קונצ'רטו בסול מינור, לחלילית אלט, כלי־קשת וקונטינואו. ויואלדי: קונצ'רטו בדו מג'ור לשתי חצוצרות, כלי־קשת וקונטינואו 07.30 "שחרית מוסיקלית": ביזה: משחקי ילדים, סוויטה קטנה לתזמורת. קסטלנואובו טדסקו: קונצ'רטו מס' 1 ברה מג'ור, לגיטרה ותז'. פרמרי: דיברטימנטו. שוברט: דיברטימנטו בסגנון הונגרי, בסול מינור. בורודין: סימפוניה מס' 2 בסי מינור 09.30 "קונצרט בוקר": רודריגו: קונצ'רטו פסטורלי לחליל ותז'. ולנקה: סוויטה בפה מג'ור. פיליפ וולף: ברנר וגו לקלרנית ונבל. פרוקופייב: קונצ'רטו מס' 2 בסול מינור, לכנור ותז'. רחמנינוב: סימפוניה מס' 2 במי מינור, והגירסה המלאה 11.57 "מגישים שיר" 12.05 "מאוצר הסרטיה": בטהובן: סונטה מס' 4 לצ'לו ופסנתר. ארנסקי: טריו מס' 1 ברה מינור 13.00 "קונצרט צהריים": באך: קונצ'רטו משולש לחליל, כנור וצ'מבלו, בלה מינור. ברהמס: חמישיה לפסנתר בפה מינור. צ'ייקובסקי: סימפוניה מס' 3 ברה מג'ור 15.00 "מילון מוסיקלי" 15.05 "מוסיקה ויזה": מיצירות הלמוט לאכנמאן 16.00 "קונצרט מנחה": שוברט: "באביב". דביסי: "האביב". סוויטה סימפונית. היידן: "עונות השנה", גירסה מקוצרת של האורטוריה 18.30 "קונצרט מהקלטות הסימפ' ים": ולדימיר שקולניק: סימפוניה, עם כריסטון סולו וביצוע בכורה. פרסמן: קונצ'רטו מס' 2 בסול מינור, לפסנתר ותז'. בארבר: הרהורים ומחול נקמה מתוך "מדאה". ברהמס: וריאציות על נושא של הנדל 20.05 "ערב טוב": שומאן: 6 אטיודים בצורת קנון 20.27 "מגישים שיר" 20.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם": מנדלסון: הפתיחה מלוזינה היפה. מנדלסון: קונצ' מס' 1 בסול מינור לפסנתר ותז'. מאהלר: סימפוניה מס' 1 ברה מג'ור 22.05 "מילון מוסיקלי" 22.30 "מן המקורות" — שירת "יזכר" של בני לאפלנר 23.00 "רפי מסנתר": גריג: 10 קטעים ליריים. בטהובן: סונטה מס' 31, בלה במול מז'ור.

רשת א'

07.30 "היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 "חוה", עם בני הגדל 09.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 "מפגש" — מגזין לשידור חי 10.30 "רדיו קל" 11.10 השידור היומי לבתיה"ס. "ספור אני שומע" והפעם: "בוכתם של עצי אשל", מאת יוסי ברגלית 11.30 "השכלה ודעת המורה" "משה מונטיפיורי" 12.05 "פעמי לכל" 14.06 "לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: א. "קוקי חבקוקי" מאת טובה הרשקוביץ. ב. "תעלוליו של הרזרוז" — תסכית מאת טובה הרשקוביץ. ג. "מחליקים של כספי" — מאת מרי מייפסדורוג'. ד. "ספור השבוע": "כנור וחצי", מאת ריטה בן־שחר 15.00 "לילדים הגדולים": "בארץ הלמה" — חידונו של שמוליק רוזן 15.20 "הכדור עגול" — ספורט לנוער 15.53 "מאוצר הספרים" 16.05 "אחרוני ראשונים" — עם רחל מרכוס במלאת 30 למותה. 17.12 "מגישים שיר" 17.20

קולנוע

תל־אביב
אסתר: תפילה למוות 4.10 — 7.15 — 9.30
אורלי: חורה לעתיד
בית לסין: כי מפחד מהשכן מסול 21.15
בן־יהודה: חורה לעתיד
גת: הרבה ולא כלום 4.10, 7.15, 9.30
גורדון: רומן הרמים
דקל: לילות לבנים 7.00, 9.10
דרייב־אין: מושלם 7.00, 9.30
הפה הלוהט 7.15, 9.10
הוד: גולאג 12.00
מוזיאון תל־אביב: נערה ונער 4.30, 7.15, 9.30
לימור חדש: כבודו של פריצי 7.00, 9.30
פאר: מסע עסקים של אבא
סינמה 1: שושנת קהיר הסגולה
סינמה 2: אמדיאוס
פארים: בירדי + בריאן כוכב עליון
רב־חן: 11.45
חן 1: שנת הדרקון 4.15, 7, 9.40
חן 2: סיפורה של מארי
חן 3: ביה"ס לאסירים מתחילים 5.00, 7.20, 9.45
חן 4: הגונים 5.00, 7.20, 9.45 / 4.45, 1.30, 10.30
חן 5: רומן על בטוח 7.20, 9.40
שחף: בשם כל בני ביתי 10.30, 1.30, 4.40, 7.20
תל־אביב: ערפדי החלל
תכלת: אגם הברבורים
צוותא: הנגועים + במקום חלום 8.00

רמת־גן וגבעתיים
אואזיס: שנת הדרקון 6.40, 9.30
לילה: כבודו של פריצי 7.00, 9.30
ארמון: קומנדו 6.45, 9.30
רב־גן:
גן 1: הרבה ולא כלום 4.30, 7.10, 9.40
גן 2: בירדי 5, 7.20, 9.45
גן 3: המפתח 5.00, 7.25, 9.45
גן 4: רומן על בטוח 5.00, 7.20, 9.40

ירושלים
אדימון: קומנדו 4.15, 6.45, 9.15
אורנע: תפילה למוות 4.30, 7, 9.00
בית אגרון:
16.00 חבורת אופני ה־B.M.X
17.15 לחנך את ריטה
19.30 טעם החיים של מונטי פייטון
21.30 עמנואל
בנייני האומה: בשם כל בני ביתי 4.30, 7.00, 9.00
כפיר: חורה לעתיד 4.30, 7, 9
הבירה: הכבוד של פריצי 4.30, 7.00, 9.00
כנהדר: כוואן סוואן 7.00
אורנע: תפילה למוות 4.30, 7.00
מיטשל: מסע עסקים של אבא 4.45, 6.45

חיפה
ארמון: קומנדו 4.30, 6.45
אורה: בשם כל בני ביתי 4, 6.45
חן: בירדי 4.30, 6.45
עצמון: מטרה 4.00, 6.45
פאר: תפילה למוות 6.15
קרן אור המחודש: קאוס 4
רון: חורה לעתיד
אמפיר: הבו ואיש השלג 4.00, 6.45
אורלי: הכבוד של פריצי 4.30, 7.00

נתניה
שרון: שנת הדרקון 7.00
סטודיו: ראסטי ג'יימס 7.00

חולון
כברי: ערפדי החלל 4.30, 7.00
מגדל: שנת הדרקון 7.15

בת־ים
עצמאות: המטרה אמריקה 4.30, 7.15

הרצליה
היכל: ערפדי החלל 4.30, 7.15
מלון דניאל: מסיבה 7.15

באר־שבע
חן: הביוכון הגדול 7.15

חדרה
חוף חדרה: תלמידה מחשכלת 7.00

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ב', 20.1
תיאטרון הבימה:
ניסים ונפלאות בקופסת שימורים (הכל צמוד): 20.30
הבית ברחוב שינקין: 20.30
התיאטרון הקאמרי
לינדסי קמפ ולהקתו
חלום ליל קיץ: 20.30
קידוש – צוותא: 20.30
קסטנר – ת' ירושלים: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ב': 20.1 בשעה 20.30
קידוש

שרותים ● עזרה ● התחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח עין יהב. חולון.
חולון
אהרון — הופיין 32: קופ"ח עין יהב.
ירושלים
רפאל — זלמן שרוצקין 39.
נתניה
הדסה — הרצל 24.
פתח־תקוה
מיניפרם — שפרינצק 20.
רמת־גן
הדסה — כצנלסון 151.
תל־אביב
ארלוזורוב — ארלוזורוב 76.
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.
חיפה
יבנה — אבן סינא 7.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת טל' 100. אילת – 244: חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה': 7.30.
בימי ו' וערבי חג: 7.30.
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה': 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 11.30.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
● ביקור חולים — ילדים, א.א.ג.
● הדסה ע"כ — פנימית, כירורגית, אורטופדית.
● שערי צדק — עיניים.
● משגב לדך — נשים.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־20.00—08.00. בימי ו': 15.00—08.00. טלפונים: 03-433300, 03-433500.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתד' לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות וחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל': 294869, 03-285822.
מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-52432 בימים א'–ה' בשעות 17.00—21.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111.
ער"ן חיפה — טל' 04-672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111.
ער"ן נתניה — טל' 053-35316.
סילוק מפגעים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111. לוד/רמלה — טל' 08-221022. עפולה — טל' 065-93334.

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00.
מבני ברק 8:18
לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

מחיפה, בת־גלים:
לירושלים — א'—ו': 7.00.
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.15, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38. לירושלים 5.35.

20.1.86

הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, בקשה ליתן אישור להקלה/לשימוש חורג של חלקה מס' 366 בגוש 10036 ברחוב ביאליק דהיינו: תוספת של 6% בניה לשטח הרצפה הכולל.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/האישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, רחוב הלל יפה את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדויקת.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
אינג' י. כהנא, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מר צבי שנפלד הגיש בקשה לועדה זאת בתוכנית מס' 19146 לבנות בנין בן 4 קומות מעל קומה מפולשת / קומה קיימת ברח' הרב הירש 17 גוש 6188 חלקה 234 באזור ב"ב בהקלות הבאות.
1. קומה 1 נוספת מעל 3 קומות מותרות.
2. הזזת קוי בנין צדדיים בצד מזרח + מערב ב־0.45 ס"מ דהיינו בניה בקו בנין צדדי 4.05 מ' במקום 4.50 מ' המותר.
3. 118% בנין בגבית מעלית / שפור תנאי דיור / קומה נוספת מעל 105% המותרים. וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים 105 ב' החלה במקום.
כל המעונין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעירית בני־ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.
מר מ. אירנשטיין
יו"ר הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק

עירית אשקלון

הודעה
בהתאם לסעיף 3, 4, 10, 14 לחוק עזר לאשקלון (סלילת רחובות) תשכ"ח־1967
נמסרת בזה הודעה לכל בעלי הנכסים דלהלן, כי מועצת עירית אשקלון בישיבתה מס' 84 מיום 31.12.85 החליטה על סלילת כביש מס' 8 בקרבת הנפט. כביש באורך 100 מ' וברוחב 12 מ' — עפ"י תוכנית מפורטת מס' 4/01/107/11.
בגוש 1931 חלקות — 22, 85, 111.
אלי דיין, ראש העיר

הועדה המקומית לתכנון ובנייה "הדרים"

הוד השרון, דרך רמתיים 36, 052-21178
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לדיון, בקשה לבניית תוספת סככה למבנה קיים באיזור תעשייה נוה־נאמן, הוד השרון בגוש 6660 חלקות 114, 134, ע"י סיידון יהודה והמהווה חריגה, דהיינו: תוספת 6% למפלס קרקע.
כל מעונין, אם כבעל ואם מבחינה אחרת, בקרקע, בבניינים או בנכסים אחרים שהתכנית משפיעה עליהם, יוכל לעיין בהעתקי התכנית במשרדי הועדה המקומית בשעות הקבלה הרגילות ולהגיש התנגדויות מנומקות בכתב לתכנית תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.
י. פיינשטיין
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובנייה הדרים

מרחב תכנון מקומי כפר־סבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה – 1965
בדבר בקשה להקלה ושימוש חורג
הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על מגרש 54 בגוש 7603 שכונת כנה ביתך, הקלות כלהלן: 5% בקו בנין צדדי. שינוי גובה הבנין מ־8.0 מ' ל־8.5 מ'.
כל המעונין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר־סבא, רחוב ויצמן 135, בשעות קבלת־קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.
התנגדויות מנומקות ובשני העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.
יצחק ולד
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא

הועדה המקומית לתכנון ולבניה — העיר חיפה

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי גב' לאה גרומב לאשר בדיעבד הקמת יציע בחנות ברחוב תל־אביב מס' 41 חלקה 70 בגוש 10917 קרית־אליעזר.
הבקשה כרוכה בעודף שטח ליציע מעל למותר של כ־21 מ"ר.
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה'. בין השעות: 08.00–11.30.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.
איתמר ינוביץ
מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 — הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הודעה
לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור לשמוש חורג ממגורים למשרד למקצוע חופשי בקומת קרקע ברחוב רמז מס' 8 גוש 6213 חלקה 160 תיק בנין 008"2/1161.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.
י. כספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 — הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הודעה
לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה לתוספת אחוזי בניה 6% ברחוב חי"ם מס' 11 גוש 6628 חלקה 35.
תיק בנין 011"12/947
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.
י. כספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הועדה המקומית לתכנון ובניה — מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בקשה: גוש 6417, חלקה: 201, ברחוב: גולומב 19 המסומנת כאזור מגורים ג' בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בניה בתוספת בניה בקומת גג. בשטח הבניה בקומת גג של 68.18 מ"ר במקום 45 מ"ר. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
ת.ד. 3847/2
מ. ורבין, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון

ועדת משנה לתכנון ובניה — חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
תיק בנין 2088/7
ניתנה בזה הודעה שהוגשה לועדה המקומית עירית חולון על חלקה 8 בגוש 6018 ברח' שד' ירושלים מס' 1 חולון, הכוללת הקלה של 6% משטח המגרש (1570/12 מ"ר) לשתי הקומות לכל דיירי הבית לשיפור תנאי התכנון והדיור.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים א'.
את התוכנית אפשר לראות במשרדי הועדה, בעירית חולון, רחוב ויצמן, בשעות קבלת קהל.
לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.
ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד ואינו מהווה אישור למתן ההקלה המבוקשת עפ"י חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965.
ניצה ומוטי כהן
רח' שירת 41 בת־ים

פרישמן וצימרמן הפכו תבוסה להפסד בכבוד...

30:62 למכבי ת"א במחצית הראשונה; 47:63 להפועל ת"א במחצית השנייה ובסיכום נצחון לאלופה – 93:109 ★ דרבי תל־אביבי פושר ללא מאגי, ויליאמס ולארגי

מאת יצחק ויסהוף

30:62 למכבי ת"א במחצית הראשונה; 47:63 להפועל ת"א במחצית השנייה, ובסיום — 93:109 למכבי ת"א. זהו סיפורו של הדרבי התל־אביבי בכדורסל, שנערך אמש ביד־אליהו, במחזור הי"ט בליגה הלאומית, והבליט הרכבים חסרים של שתי הקבוצות. במכבי ת"א לא שיחק קווין מאגי (חולה), ואילו בהפועל ת"א נעדרו ארל ויליאמס ומייק לארגי (פצועים).

מה שנראה כנצחון מכריע למכבי ת"א במחצית הראשונה, כשהובילה בסיומה בהפרש של 32 נקודות, הפך במחצית השנייה לסיפור שונה לגמרי. השחקנים הצעירים של הפועל ת"א, עם עמוס פרישמן, שמעון אמסלם, עופר פליישר, הי לי ומורה, עוריאל קלייש, וכן עופר יעקבי וג'ק צימרמן, שהיה הקלעי הבולט בקבוצתו (32 נקודות), הציגו את שחקני האלופה הישראלית כמערומיהם.

פרישמן צלף סלי שלוש־נקודות וחמישה סלים, כשהסל האחרון נקלע עם שריקת הסיום במחצית

● כדורסל

הטבלה הלאומית

.1	מכבי ת"א	18	1524"2072	36
.2	הפ. ת"א	18	1805"1883	31
.3	אל. נתניה	17	1538"1654	30
.4	הפ. חולון	18	1464"1679	30
.5	הג. העליון	18	1650"1718	28
.6	מכ. חיפה	19	1776"1745	27
.7	מכ. ר"ג	18	1813"1687	25
.8	בית"ר ת"א	18	1690"1545	25
.9	הפ. ר"ג	19	1990"1685	24
.10	קרית־אונו	18	1857"1676	22
.11	הפ. חיפה	18	1689"1479	22

המגרש — סל תאום לסלו של הצרפתי סנגל, שהכריע את המשחק בין לימוז' ומכבי ת"א בגביע אירופה, לפני שבועיים.

שמעון אמסלם, שקיבל אשראי ממאמניה, הוכיח כי טמון בו פוטנציאל רב. הוא נלחם על הכדורים החוזרים, וגם קלע מנת־סלים נכבדה (13 נקודות).

ג'ק צימרמן ניצל את העובדה כי שומריו (ארואסטי וליפין) איפשרו לו לחדור אל מתחת לסל. לאוואן מרסר היה חלש, ונכנע לרוב ללי ג'ונסון.

מכבי ת"א היטיבה לשחק במחצית הראשונה. אז תיפקדו לי ג'ונסון ודורון ג'מצ'י היטב. ג'מצ'י קלע במחצית זו 24 מ־30 נקודותיו. ג'ונסון חילק את כוחותיו: 17 נקודות במחצית הראשונה ו־16 בשנייה (שני סלי שלוש־נקודות). ג'ונסון היה גם הריבאונדר המצטיין במשחק עם 20 כדורים חוזרים, כשהמעבר השני קלט מרסר רק 8 כדורים חוזרים.

מיקי ברקוביץ, הגם שקלע 24 נקודות (4 סלי שלוש־נקודות), לא היה במיטבו. תמוהה העובדה מדוע לא הוחלפו שחקני החמישיה הראשונה של מכבי ת"א (בעיקר ברקוביץ וג'מצ'י) בדקות בהן לא היו מרוכזים.

הפועל ת"א הוליכה רק בדקה השנייה — 3:5. מכאן ועד להפסקה צמח ההפרש לזכות מכבי ת"א עד ל־30:62 במחצית.

במחצית השנייה הפך המאבק לריצה ולקליעה, כששחקני הפועל ת"א היו מדוייקים מיריביהם. יתרונה של מכבי ת"א לא הוטל בספק בזכות המחצית הראשונה, היעילה שלה.

שפטו דוד דגן וטוד וורניק, לעיני 3000 צופים, ביד־אליהו.

● קלעו למכבי ת"א: ג'ונסון 33; ג'מצ'י 30; ברקוביץ 24; ארואסטי 8; לאסוף 6; נלסון 5 וליפין 3.

● קלעו להפועל ת"א: צימרמן 32; פרישמן 22; אמסלם 13; מרסר 12; יעקבי 10 ופליישר 4.

היורדת עלולה להיקבע כבר הערב

היורדת לליגה הארצית בכדורסל עלולה להיקבע כבר הערב כאשר ייערכו ארבעת המשחקים הנוספים במחזור הי"ט בליגה הלאומית. השתיים המתמודדות נגד הירידה הן קבוצות הפועל חיפה ואליצור קרית־אונו. קרבות קבוצות התחתית יאפילו על דו־קרב הצמרת בחולון, בין הפועל חולון ואליצור נתניה.

• סוגרת הטבלה, קבוצת הפועל חיפה, תארח הערב ב־8.30 את מכבי רמת־גן ברוממה, בקרב של "להיות או לחדול". הפסד חיפני, כמו בסיבוב הראשון (83:86), לא יותיר סיכויים לחניכיו של המאמן רני כהנא מאחר שבמחזור האחרון, בשבוע הבא, יהיה על הקבוצה לשחק בנתניה. החיפנים יהמרו על כל הקופה. רק נצחון יכול להותירם בלאומית.

• במצב דומה נמצאת גם אליצור קרית־אונו, שתקיים משחק־חוץ באולם הפועל ת"א, נגד בית"ר ת"א. קרית־אונו, עם תשעה הפסדים רצופים, תילחם על נפשה כשעיניה נשואות גם למשחק ברוממה. נצחון קרית־אונו, לעומת הפסד חיפני, יותיר את העולה החדשה בלאומית. הפסד עלול לחסל את סיכויי הקבוצה, שכן במחזור האחרון יהיה עליה לשחק נגד... מכבי ת"א. בסיבוב הראשון היתה קרית־אונו ביאה והביסה את בית"ר ת"א 87:102.

• קרב־צמרת מעניין יהיה בחולון (8), בין אליצור נתניה והפועל חולון. שתי הקבוצות גילו יכולת טובה בסיבוב השני. חולון, על־אף ביתיותה, תצטרך להיות ביאה מול יריב מבריק, שניצח בסיבוב הראשון בקרב סוער – 81:86.

• המשחק הרביעי הערב ייערך בכפר־גלעדי (8) ובו טובים סיכויי המארחים מהפועל הגליל־העליון לגבור על הקבוצה המתאוששת של מכבי חיפה. הגליל ניצח בסיבוב הראשון ברוממה – 90:91.

המשחק החמישי במחזור הי"ט, בין מכבי והפועל ת"א, נערך כבר אמש.

דרבי תל־אביבי בליגה לנשים

דרבי תל־אביבי ייערך הערב במחזור הי"ד בליגה הלאומית לנשים בכדורסל כשקבוצת הפועל ת"א תארח, ללא סיכויים, את המובילה, אליצור ת"א. בסיבוב הראשון ניצחה אליצור – 47:79.

משחק צמרת יהיה בכפר־המכביה בין קבוצות מכבי דרום/רמת־חן ומכבי ת"א. בסיבוב הראשון – 62:87 למכבי ת"א.

שאר המשחקים הערב: הפועל הגליל־התחתון – הפועל גבעת־חיים (77:74); הפועל חיפה – הפועל קריון (39:72); אליצור קרית־אונו – בני־יהודה ת"א (88:78); הפועל ירושלים – אליצור ראשל"צ (61:73).

הפתעות בליגה הארצית בכדורסל אמש

נהריה, גבת ורמלה נוצחו בפתיחת הסיבוב הה־2

שלוש קבוצות צמרת בליגה הארצית בכדורסל פתחו אמש את הסיבוב השני בהפסדים.

מוליכת המחוז הצפוני, הפועל נהריה, נחלה הפסד בכפר־תבור כשנוצחה ע"י הפועל עין־דור — 96:83. בעין־דור הצטיין ראובן רוטשילד, שקלע 27 נקודות.

גם הפועל איתן גבת, השנייה בטבלה הצפונית, נחלה הפסד חוץ למכבי חדרה — 76:66.

במחוז הדרומי נוצחה סגנית המוליכה, אליצור נוה־דוד רמלה, בראשון לציון — 75:72 ע"י מכבי ראשל"צ. בין המנצחים בלטו: איתן אורן — 18 נקודות ורוני גוסני — 16. ברמלה הצטיין מייקל אוליברי — 28 נקודות.

יתר התוצאות במחוז הדרום: הפועל גבעתיים — אליצור ת"א/פ"ת 87:97; מכבי חולון/פ"ת — מכבי דרום ת"א; הפועל גבעת־ברנר ונס־ציונה — הפועל שער־הנגב 78:89; הפועל ירושלים — הפועל קרית־גת 87:90; בית"ר ירושלים — מכבי ירושלים 80:104.

● במחוז הצפון גברה הפועל גן־שמואל בגן־השלושה על הפועל בקעת בית־שאן — 90:91, לאחר הארכה. בתום המועד החוקי היתה התוצאה — 81:81. תוצאות נוספות: הפועל דגניה ב' — הפועל הר־הכרמל 54:69; מכבי נתניה — הפועל כנרת 68:86; מכבי כרמיאל — מכבי קרית־מוצקין 65:70.

צמרת המחוז הצפוני (לאחר 12 מחזורים)

.1	הפועל נהריה	982"1098	22
.2	איתן גבת	894"1045	21
.3	הפ. גן־שמואל	929"973	20
.4	הפועל עין־דור	926"943	20

צמרת המחוז הדרומי

.1	הפ. ירושלים	886"1130	23
.2	נוה־דוד רמלה	971"1134	21
.3	מכבי ראשל"צ	959"1069	21
.4	בית"ר ירושלים	1026"1015	21

מק־פיים ייפגש עם הפועל ר"ג ב... ועדת המשמעת

מאת יצחק ויסהוף

קבוצת הכדורסל של הפועל רמת־גן הפסיקה להתאמן ומצפה בכליון עיניים לסיום משחקי הליגה הלאומית. אולם לראשי הקבוצה ולשחקנה שחום־העור, קארל מק־פיים תהיה הזדמנות להיפגש ביום חמישי בוועדת המשמעת של איגוד הכדורסל, אליה הוזמן מק־פיים בעקבות אירועים סוערים לאחר משחק־ההפסד של הקבוצה להפועל הגליל־העליון, בשבוע שעבר.

עם סיום המשחק ניגש מק־פיים לשופט רמי פישר, קילל אותו ואמר: "אין לך מושג בשיפוט; אתה סתם שמן, שלא מבין מה הוא שורק".

17 ניחשו 13

17 משתתפים ניחשו בשבת את כל תוצאות 13 המשחקים בטוטו וכל אחד יקבל כ־23,900 שקלים חדשים.

520 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו כ־380 שקל; 5450 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו כ־35 שקל ו־34730 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו כ־5.5 שקל.

זעזוע מוח קל לעודד מכנס

כדורגלן מכבי פ"ת, עודד מכנס, סובל מזעזוע מוח קל והרופאים הורו לו לנוח.

במוצאי־שבת, בתום המשחק בכפר־סבא, חש עודד מכנס ברע, פנה לבית־חולים לניאדו בנתניה, שם נבדק ע"י הרופאים שאיבחנו זעזוע־מוח קל.

הסגל יתאמן היום ללא שחקני הפועל ת"א

מאת ראובן חנניה

המאמן הלאומי יוסף מירמוביץ זימן לאימון הנבחרת הלאומית בכדורגל, הבוקר, את איתן אהרוני, מגן האלופה, מכבי חיפה.

אהרוני הצטרף לרפי אוסמו, חברו לקבוצה, וניר לוין, שחקן הפועל פ"ת, שיקיימו הבוקר ב־10.30 אימון־בכורה במדי הנבחרת הלאומית, שתחל בהכנות לקראת המשחק הבין־ארצי נגד סקוטלנד, בשבוע הבא.

הזמנתו של אהרוני, כמו גם של השניים הראשונים, נובעת מפציעות רבות והרחקה (של ברדה), שצמקו את הסגל הכשיר, שזימן יוסל'ה.

שחקני הפועל תל־אביב שוחררו מהאימון לאחר שמאמנם, דרור שויצר נסע עימם לריפוי במרחצאות עין־גדי.

מצטיין צימרמן

אינטר נוצחה שוב יובנטוס רק תיקו בפיזה

● ליגות באירופה

אינטר מילאנו, בה משחק הגרמני קרל־היינץ רומניגה, נחלה את הפסדה השישי העונה בליגה האיטלקית בכדורגל, כאשר נוצחה אתמול, במחזור הי"8, ע"י אבלינו — 1:0.

רומא צימצמה את הפער בינה למוליכה, יובנטוס, ל־2 נקודות, לאחר שניצחה את בארי 2:1, ואילו יובנטוס סיימה בפיזה בתיקו 1:1.

ליובנטוס — 29 נקודות, לפני רומא — 24; נאפולי ומילאן — 22 כל אחת.

נאפולי סיימה בתיקו אפס באטלאנטה, ומילאן ניצחה את פיורנטינה 1:0.

האלופה, ורונה, הפסידה בקומו — 1:0.

תוצאות נוספות: סמפדוריה — אודינזה 0:3; טורינו — לצ'ה 1:3.

אלופת צרפת נוצחה 9:0 במונאקו

האלופה הצרפתית בורדו נחלה את המפלה הצורבת בתולדותיה, כאשר ספגה תשעה שערים ללא מענה במונאקו.

הקשר הבין־לאומי ברנאר ג'נגיני הבקיע 4 שערים, והעלה את קבוצתו מהמקום ה־6 למקום ה־4.

גם השנייה בטבלה, נאנט, נוצחה במגרשה על־ידי מארסיי, הי"14 בטבלה — 0:2.

סאן־ז'רמן פארים ממשיכה לשבור את שיאה: כשהביסה את העולה החדשה, ניס — 0:3, וקבעה 26 משחקים בלא הפסד.

לסאן־ז'רמן בראש הטבלה — 44 נקודות, לפני נאנט ובורדו (36 כ"א), מונאקו ולנס (31 כ"א).

● בבלגיה: האלופה אנדרלכט סיימה בבריז' בתיקו 1:1 עם סרקל, ולה 31 נקודות ב־21 משחקים. היא מדורגת שנייה אחרי פ.צ. בריז' (33), שנוצחה אתמול, במחזור ה־22, על־ידי מולנבק 1:0.

לנדל זכה ב"מאסטרס"

הטניסאי הצ'כי איוון לנדל זכה אמש בניו־יורק בטורניר "המאסטרס" כשגבר בגמר על הגרמני הצעיר בוריס בקר — 3:6, 3:6, 6:7, 3:6.

בחצי־הגמר לגברים ניצח לנדל את גומז מאקוודור — 4:6, 5:7, ובקר גבר על יאריד — 3:6, 4:6.

יואקים נייסטרום ומאטס וילאנדר מול סטפן אדברג ואנדרס יאריד, כולם משבדיה, יתמודדו על כתר הזוגות ב"גראנד מאסטרס" בניו־יורק.

בחצי־הגמר ניצחו נייסטרום ווילאנדר את בן פלאך ורוברט סגוסו מארה"ב — 2:6, 0:6, ואילו יאריד ואדברג גברו על פול אנאקון מארה"ב וכריסטו ואן־רנסבורג מדרום־אפריקה 4:6, 3:6.

לימוז' נוצחה — שאלאן ניצחה

אלופת צרפת בכדורסל, קבוצת לימוז', נוצחה במחזור הי"9 בליגה הצרפתית, על־ידי מונאקו 98:81, ומדורגת רביעית עם 31 נקודות.

וילרבאן (35) צועדת בראש לאחר שניצחה את אביניון 90:98. אחריה — מונאקו (32) ואורתאז (32), שהשיגה נצחון חוץ על וישי, האחרונה בטבלה — 82:105.

שאלאן, יריבתה של הפועל ת"א בגביע קוראץ' מחרתיים, גברה על קאאן — 98:110, ותופסת את המקום החמישי.

בוסטון — סיאטל 122:125

בוסטון־סלטיקס ניצחה אור לאתמול בליגת האנ.בי.אי. בכדורסל את סיאטל סופרסוניק 90:98.

תוצאות נוספות: יוסטון רוקטס־ניו־יורק ניקס 95:104; ניו־ג'רסי נטס־דנבר נאגטס 113:124; קליבלנד קאבלירס־אינדיאנה פייסרס 95:108; פורטלנד־פניקס 87:112; לוס־אנג'לס קליפרס־יוטה 97:131.

טל סנונית הצטיין בליגה האיטלקית

שחקן הכדורמים הישראלי טל סנונית, בן קיבוץ עין־החורש, המשחק באיטליה, היה הגורם המרכזי בנצחון קבוצתו, סורי, בשני משחקים חשובים, שנערכו בסוף השבוע.

סנונית, שהעפיל עם קבוצתו מהליגה הארצית ללאומית, הבקיע בכל אחד מהמשחקים 3 שערים, וזכה לשבחים רבים.

הפתעה: נתניה סחטה נקודה מהפועל ר"ג 26:26

נצחון מכריע להפועל בדרבי ברחובות 10:29

● כדוריד

מאת יוסף חכם

הפתעה נרשמה אמש במשחקי המחזור הי"ב בליגה הלאומית בכדוריד, כאשר קבוצת הצמרת של הפועל רמת־גן סיימה את משחקה הביתי עם מכבי נתניה בתיקו 26:26, לאחר ששחקני עיר הגנים הוליכו במחצית — 11:18.

במשחק שנערך באולם האוניברסיטה ברמת־אביב הוליכו שחקני הפועל רמת־גן ברוב דקות המשחק והיתרון הגדול שלהם היה בדקה ה־17: 26:17. במחצית השנייה התעלו שחקני מכבי נתניה ובמיוחד הצעיר שוערם גיל טריסר, ושחקנם רון בכר השוה 20 שניות לסיום.

שערים להפועל רמת־גן: גרא 8; קורצניר 6; זלינגר 5; אריאלי 3; ורבונסקי 3 ושינפלד 1. למכבי נתניה: דוידאי 7; לפלר 6; בכר 4; פינקלשטיין 4; נורודינסקי 3; דלימן 1 וברק 1. שפטו צבירין וגרוס, לעיני 50 צופים.

●בהיכל־הספורט העירוני

טבלת הכדוריד (לאחר המחזור הי"ב)

.1	מכבי ראשל"צ	280"376	27
.2	הפועל ר"ג	277"317	25
.3	הפועל רחובות	241"328	24
.4	הפועל ראשל"צ	319"361	22
.5	מכבי נתניה	356"371	18
.6	הפועל פ"ת	269"304	16
.7	מכבי רחובות	308"392	16
.8	אליצור הרצליה	315"302	10
.9	הארזים ר"ג	327"261	9
.10	הפועל נופיים	329"275	7
.11	מכבי פ"ת	355"282	6
.12	מכבי ק.־מוצקין	404"271	0

ברחובות הזה כתבנו תמיר דרבי בנצחון מכריע של הפועל רחובות על מכבי רחובות בדרבי — 10:29, לאחר 3:13 במחצית. שערים להפועל רחובות: רון 8; ארלר 6; אלמוסנינוס 4; גוז 4; פרי 3; כהן 2, גמליאל 1 ומשיח 1. למכבי רחובות: גלבוע 4; איתי זיו 3; בלדר 1; רובינשטיין 1 וגולדפישר 1. שפטו: זכצקי ונוטמן.

● באולם מכבי ראשון־לציון גברה המוליכה הלאומית, מכבי ראשל"צ, על הפועל נופיים 20:28, לאחר 8:17 במחצית. כתבנו יצחק פרי מדווח שאת השערים למכבי ראשל"צ הבקיעו: דרוקר 7; כנען 6; צרפתי 4; יוסיפוביץ 4; מוכשוביץ 4; פופקו 2; זיתוני 2 ואילדיס 1. לנופיים: הרבון 8; כס 5; זיפרט 4; הרמל 2 ואלון כהן 1. שפטו: שדה ווילברצויג.

● בקרב־תחתית שנערך במכון וינגייט גברה קבוצת אליצור הרצליה על מכבי פתח־תקוה — 16:17, לאחר 8:19 במחצית. שערים לאליצור הרצליה: מנדיל 5; מלס 3; ר. נתן 3; שמירט 2; צ'סלר 2; פינזילבר 1 והרטמן 1. למכבי פתח־תקוה: קביליו 5; צ'יליכון 4; פריקמן 3; צייטלין 2; דורון 1 ומנע 1.

● באולם העירוני ביהוד גברה קבוצת הפועל ראשון־לציון על הפועל פתח־תקוה — 19:23 לאחר 8:11 בהפסקה. כתבנו שמעון קרודו מדווח שאת השערים להפועל ראשון־לציון הבקיעו: דיין 8; ורד 5; אבידן 4; גובלביץ 1; רפאלי 1; בן־נון 1 ונהמני 1. להפועל פ"ת: קוז'קרו 7; שיבי 3; חלוטה 2; גולדהרט 2; גיל 2; כזום 1; גינלר 1 וברו 1. שפטו: מאיה ופלס.

● באולם נושן בקרית־מוצקין ניצחה קבוצת מכבי הארזים רמת־גן את מכבי קרית־מוצקין — 12:18 (4:8). שערים להארזים: נועלם 6; בן־ציון 4; דלאל 3; גלפנד 3; כץ 1 וולמנוביץ 1. לקרית־מוצקין: שינבנים 6; ר. עמר 2; שיפטן 1; בלום 1; ביטון 1 וטל 1.

סין־דרום־קוריאה 1:2

נבחרת הכדורגל של סין ניצחה בטריבאנדרום, הודו, את נבחרת דרום־קוריאה — 1:2 (1:1), בגביע נהרו.

נעמן בדרך לכתר — ניצחה בבת־ים 0:3

● כדורעף

מאת אבנר מילמן

קבוצת הפועל נעמן, אלופת ישראל בכדורעף לנשים, עשתה בסוף השבוע צעד רציני לזכיה נוספת בכתר האליפות כשגברה בקרב־צמרת במחזור הי"12 בבת־ים על מארחתה, הפועל בת־ים — 0:3 (5:15, 12:15, 8:15). נעמן טרם הפסידה מערכה!

האורחות מנעמן גילו יכולת טובה, בעוד שבת־ים סבלה מהיעדרה של ענת הרשקו, שנקעה רגלה. במערכה השנייה כבר הוליכה בת־ים 4:12, אך נוצחה 12:15. בנעמן בלטה הילה שפירא. בבת־ים: נילי זיגדון. שפט עזרא כהן.

• כדורעפניות הפועל כפר־סבא לא התאמצו לגבור באולמן על הפועל רמת־אביב — 0:3 (9:15, 2:15, 11:15). אסתי בן־ציון מכפר־סבא היתה, כרגיל, הטובה במגרש. שפט גדי איצקוביץ.

• נצחון חלק קצרה קבוצת הפועל עין־החורש/עמק־חפר, באולמה, על אליצור יבנה – 0:3 (5:15, 2:15, 7:15). הוותיקה נאוה טלמון הצטיינה בעין־החורש. שפט אברי בן־דור. שלושה ימים קודם לכן גברה עין־החורש, במשחק דחוי מהסיבוב הראשון, על הפועל בריקאי/עין־שמר – 0:3 (14:16, 10:15, 8:15).

• קבוצת הפועל מרחביה/יזרעאל, בניצחון קל על לביא, הכניעה באולם גורן־יזרעאל את הפועל שער־הנגב – 0:3 (7:15, 8:15, 4:15). שפט סלע.

• נצחון ללא מאמץ קצרה גם אס"א באר־שבע, באולמה, על סוגרת הטבלה, אליצור ת"א – 0:3.

הטבלה (אחרי 12 מחזורים)

.1	הפועל נעמן*	33–0	22
.2	אס"א באר־שבע	32–12	22
.3	הפועל בת־ים	30–11	22
.4	הפ. כפר־סבא	31–13	19
.5	הפ. מרחביה	24–16	19
.6	הפ. עין־החורש	21–16	19
.7	אליצור יבנה	20–25	18
.8	בריקאי/עין־שמר*	10–26	14
.9	הפ. רמת־אביב	6–30	14
.10	הפ. שער־הנגב	9–33	12
.11	אליצור ת"א	0–36	11

* משחק חסר

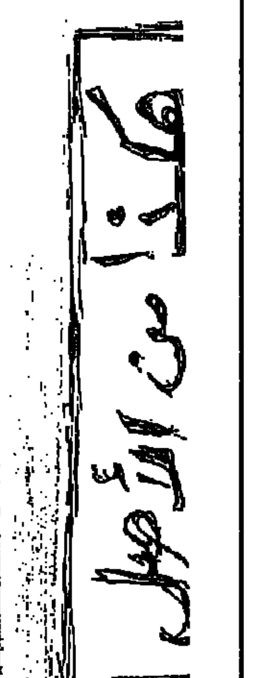

היאכטה של המלכה אליזבת מחלצת מאות זרים מעדן

טנקים פתחו באש על סירות שפינו אזרחים לאוניות שעגנו מחוץ לנמל

ג'יבוטי. — „בריטניה", היאכטה של המלכה אליזבת, הגיעה אתמול לנמל ג'יבוטי ועל סיפונה כ־400 נוספים אזרחי מדינות שונות, שפונו מעדן מחמת הקרבות. אמש שבה היאכטה כדי לפנות אנשים נוספים.

היאכטה המלכותית, שהיתה בדרכה לניו־זילנד לרגל ביקור של המלכה שם, הפסיקה את הפלגתה כדי לפנות, לראשונה בקורותיה, פליטים בימי מלחמה.

ביאכטה התפנה גם השגריר הבריטי בדרום תימן, ארתור מארשל. אך הוא שב עמה לעדן, כדי להמשיך בפינוי.

הנוסע הראשון שירד מכבש היאכטה בנמל ג'יבוטי, היה סעודי, עלי אלדמארי, הוא אמר: „היה לנו מזל, הרבה מזל".

על המזח הסביר קצין של חיל הים המלכותי הבריטי, כי מבצע הפינוי של הפליטים הופסק זמנית, כיוון שטנקים פתחו באש לעבר הסירות שהעבירו את הנוסעים מהחוף ליאכטה. קילומטרים ספורים ממזרח לעדן.

בין המפונים היו 83 סינים, 38 בריטים, 24 מזרח־גרמנים, 20 מצרים, 10 סודנים, יפאנים, קנדים, איטלקים, ארגנטינים, פיליפינים ואמריקני אחד. שהיה בעדן בשליחות הבנק העולמי.

בינתיים כבר המריאו 4 מטוסי סילון סובייטים של חברת „אירופלוט" מג'יבוטי למוסקבה. בהם כל התושבים הסובייטים שפונו בשבת מעדן.

בג'יבוטי לא נשאר אפילו מקום פנוי אחד בבתי המלון, והבסיס של הצבא הצרפתי הועמד לרשות הפליטים.

נאסר מוחמד — „המיתון"

נשיא דרום־תימן עלי נאסר מוחמד, שעל הדחתו נמסר אתמול, קיים קשרים הדוקים עם ברית־המ וגם שאף לשפר את הקשרים עם המדינות הערביות השמרניות השכנות.

נאסר מוחמד, 41, דמות מובילה בתנועה השמאלנית של ארצו מאז שנות ה־1960, היה אישיות מרכזית בפוליטיקה של דרום־תימן מאז זכתה לעצמאותה ב־1967.

ב־1978 העביר את כהונת הנשיא בסוף אותה שנה לידי עבדול־פתח איסמעיל, אידאולוג מרכסיסטי קיצוני. ראש המרד הנוכחי. אולם שוב היה לנשיא שנתיים לאחר מכן כאשר איסמעיל פרש. בנימוק של מצב־בריאות לקוי.

בשנות ה־1970 היה נאסר מוחמד הכוח המניע מאחורי ריפורמה מינהלית וכלכלית. הוא חתר לצמצם את האיבה בין ארצו ובין מדינות ערביות שכנות, וגם ביצר בהתמדה את הקשרים המיוחדים בין דרום־תימן וברית־המ, וביקר תכופות במוסקווה.

הוא שאף להידוק הקשרים עם סעודיה, וגם התקרב לעומאן, שנגדה ניהלה דרום־תימן מלחמה ממושכת בראשית שנות ה־1970. כן תמך בשיחות עם צפון תימן, שמטרתן היתה להביא לאיחוד בין שתי המדינות.

התוכנית שתאושר: מינהרה לרכבות בלבד בין בריטניה לצרפת

לונדון. — 3 עיתונים בריטיים כתבו אתמול, כי בריטניה וצרפת יחליטו כנראה על מינהרה לרכבות בלבד, מקשר יבשתי בין שתי המדינות.

העיתונים כתבו, כי הנשיא פרנסואה מיטראן וראש הממשלה מרגרט תאצ'ר יסמכו את ידיהם על קשר־רכבות שעלותו 3.3 מיליארדי דולרים. כאשר ייפגשו היום בעיר הצרפתית ליל.

תוכנית זו, שהוגשה ע"י קבוצת צ'אנל טאנל גרופ־פראנס מאנש (סי.טי־ג'י), היא אחת משלוש התוכניות בעלות הסיכויים הרבים ביותר להגשמת חלום ישן. מדובר באחד החוזים הגדולים ביותר בקורות ההנדסה.

על־פי תוכנית זו ייבנה נתיב לרכבות־נוסעים מהירות, ובו יסעו גם רכבות להובלת כלי רכב. מצפים, כי הנסיעה בין לונדון ופריס, מרחק של 400 ק"מ, תארך כ־3 שעות ורבע.

אם כי ממשלת בריטניה לא הגיבה על ידיעות אלה, ציין השבועון „אובזרבר" כי התוצאה של הדיונים הממושכים היא תבוסה לתאצ'ר. ראש הממשלה הביעה קודם לכן העדפה לתוכנית, אשר תאפשר נסיעה ישירה של כלי רכב בין שתי המדינות.

עוד מסר השבועון מפי מקורות ממשלתיים, כי תאצ'ר הסכימה לקשר־רכבות רק לאחר שיו"ר חברת סי.טי.ג'י, סר ניקולאס הנדרסון, הבטיח לערוך מחקר על האפשרות להוסיף קשר־כבישים עד סוף המאה הנוכחית.

אולם היו"ר של החברה היריבה, יורורוט, סר ניי'ל ברוקס, אמר לעתונאים: „אם יבחרו בתוכנית אחרת משלנו, לעולם לא יבנו קשר־כבישים".

חברת יורורוט הציעה שילוב של גשר למכוניות ומינהרה לרכבות, תוך ניצול שני איים מלאכותיים באמצע התעלה.

על פי הצעת סי.טי.ג'י, תושלם המינהרה בין צ'ריטון בדרום־מזרח אנגליה ובין פרתאן, מדרום־מערב לקלה, בשנת 1993.

כלי רכב יוסעו על קרונות מיוחדים, שיהיו מסוגלים להוביל 4000 כלי רכב לשעה לכל כיוון. (רויטר עתי"ם)

האחיות מאיימות לנטוש...

(המשך מעמוד ראשון)

נציג „הדסה" וכן נציג נציבות שירות המדינה. במאמץ של הרגע האחרון למנוע את שביתת האחיות.

לעשות מאמץ

בישיבת הממשלה דיווח שר־הבריאות, מרדכי גור, על איום השביתה ואמר, כי יש לעשות מאמץ לבוא לקראת חלק מתביעות האחיות, מבלי לפרוץ הסכמי־מסגרת בחוק התקציב.

אתמול בבוקר נפגשו מזכירות הסתדרות האחים והאחיות עם הכתבים בבית־סוקולוב בתל־אביב והציגו את עמדתן בסכסוך העבודה.

באולם נכחו גם אחיות בתי־החולים, אחיות שירותי־קהילה וכן חניכות בתי־ספר לאחיות. בחומר שחולק לעיתונאים נמצאו נתונים על שחיקת שכר האחיות. לפי נתונים אלה, היה ב־1980 ההפרש בין שכר אחות מוסמכת בדרגה התחלתית, גבוה ב־50 אחוז מאשר של המקבילה במינהל ומשק. מאז נשחק שכר האחות עד כדי כך, שכיום הוא גבוה ב־8 אחוזים בלבד.

נטישת המקצוע

אחות מוסמכת בקהילה, עם 10 שנות־ותק, במשרה מלאה, מקבלת כ־555 ש"ח ברוטו (343 ש"ח נטו). אחות בי"ח במשרה מלאה, עם עבודה נוספת בלילה ושבתות, מקבלת 607 ש"ח ברוטו (377 ש"ח נטו). מסכום זה אי־אפשר לכסות הוצאות עוזרת־בית ושהיית ילד בגן־אמרה אילנה כהן, יו"ר הוועדה של האחיות באסף הרופא.

כרמייה פרן, מזכ"ל הסתדרות האחיות, טענה, כי לשחיקת השכר מצטרפת עובדה חמורה אחרת — נטישת המקצוע — המהווה עול נוסף על הנותרות, כן יש להזכיר את העומס הכרוך בהשתלטות על ציוד חדש המוחדר לרפואה.

הגיעו מים עד נפש

יו"ר הסתדרות האחיות טענה, כי אם יינתנו צווי־מניעה, האחיות יכבדו אותם. אחיות אחרות שהשתתפו במפגש אמרו, כי אם לא יכבדו את צווי בית־המשפט הם ינטשו את בתי־החולים ומחלקות הטיפול הנמרץ — ויהי מה.

בתשובה לשאלה בנוגע לתמיכה מצד יו"ר האיגוד המקצועי ומזכ"ל ההסתדרות, טענה פרן, כי הם תומכים בדרישות האחיות להכיר במסגרת מקצוע מועדף, תואר שהוענק לאחיות עוד ב־1978.

„עיתוי השביתה אינו טוב" — אמרה יו"ר הסתדרות האחיות — „אך הגיעו מים עד נפש".

אווירה מתוחה

הדוברת תיארה את השתלשלות הדברים שגרמו לשחיקת השכר ולדחיית המאבק היא הטילה את כל האחריות על המעסיקים, נציבות שירות המדינה והאוצר. הם שצריכים לדאוג לפעילותה התקינה של מערכת שירותי־הבריאות. האחיות אינן דורשות פתיחת הסכמי־שכר, פריצת הסכמי־מסגרת, או פגיעה בתוכניות הבראה במשק. הן דורשות משא־ומתן להסדרת העניינים, גם אם רק באפריל ימומשו ההסכמים.

הפגישה עם הכתבים התנהלה באווירה מתוחה, מלווה בהאשמות של אמצעי־התקשורת, על שאין הם מציגים את דרישות האחיות באור מתאים ובהיקף נאות.

פרופ. דורון, יו"ר מרכז קופ"ח, אמר בפגישה עם הכתבים, כי הוא מוכן להאזין לטענות ומשוכנע שאין להתעלם ממצוקת האחיות, אך הכל בהכרה שאין לפגוע בתוכנית הבראת המשק.

הכבד בגופו של זורע נקלט יפה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

הילד מאיר זורע, המאושפז בבית־החולים בפיטסבורג בארה"ב לאחר שעבר ניתוח השתלת־כבד. מתאושש לאחר שהכבד שהושתל בגופו נקלט יפה – כך אמר אתמול מנהל מחלקת ילדים בורגים בבית־החולים בילינסון, ד"ר יחזקאל וייסמן. שליווה את מאיר זורע במסעו ושב אתמול ארצה.

ד"ר וייסמן מסר. כי מאיר זורע מאושפז במחלקת טיפול נמרץ וכי הוא עדיין מתקשה לדבר, למרות שמכשירי התנשמה אליהם היה מחובר הוסרו. הוא הוסיף. כי הילד יועבר בימים הקרובים לאחת המחלקות הרגילות בבית־החולים.

ד"ר וייסמן אמר אמש. כי מראה סבל משפחת זורע שכנעו. כי יש צורך בהקמת מרכז להשתלות־כבד בישראל.

מס־הכנסה בשוודיה התלבש על „אבבא"

מאת עלי הכהן, כתב „על המשמר" בדנמרק

קופנהגן. — מס ההכנסה השוודי ידוע בקשיחותו הרבה. כלא התחשב בפרסומו של הנישום או במעמדו. איש לא יכול לטעון בשוודיה, כי מס ההכנסה מפלה לטובה גורם כלשהו.

זהו מס הכנסה כבד ויעיל. אך התושבים של מדינת הסעד הסקנדינבית יודעים גם, כי הם מקבלים את מלוא התמורה בחינוך, סעד, בריאות ועוד.

לפני שנים מספר רתח הבמאי הידוע אינגמר ברגמן על מס ההכנסה שהתלבש עליו, ואיים ברצינות בהגירה מארצו.

עתה גילו שלטונות המס השוודים, כי 2 מחברי להקת „אבבא" לא הצהירו על ניירות־ערך בשווי 8 מיליון כתר (כמיליון דולר). עורך דינם טען, כי הם „שכחו" על קיומם, והדבר יכול בהחלט להישמע הגיוני בהתחשב עם הרכוש העצום שחברי להקת „אבבא" צברו והשקיעו בשנות הופעותיהם ומכירות תקליטיהם בעולם.

השנים מהלהקה בהם מדובר הם בני הזוג (שנפרדו) ביורן ולואוס ואגנטה פלסקוג. מס ההכנסה שלח לבני הזוג חשבון בסך 1.000.000 כתר (כ־121.000 דולר).

בריטניה לא תתיר כניסת פראחאן

מאת מאיר בלייך, כתב „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — משרד־הפנים הבריטי הודיע, שיאסור את כניסתו של המנהיג השחור מארה"ב לואיס פראחאן.

המנהיג הקיצוני הוזמן לבוא ללונדון בחודש הבא. בהודעה נאמר, שכניסתו לא תותר בשל ביטויים אנטי־יהודיים שהשמיע ואשר חזרה עליהם עלולה לפגוע ברגשות הציבור.

ראש ועד שליחי הקהילות היהודיות וחברי פרלמנט, פנו בשבוע שעבר לשר־הפנים והתריעו בפניו על התוצאות המרות העלולות לצמוח אם אכן יתקיים הביקור.

כנופיה ניאו־נאצית למשפט בשוודיה

מאת עלי כהן, כתב „על המשמר" בדנמרק

קופנהגן. — 16 חברים בארגון ניאו־נאצי בשם „המפלגה הנורדית הממלכתית". עומדים השבוע לפני כס המשפט בגטבורג, שוודיה.

הששה מואשמים בטרור, הצתות, התעללות גופנית, איומים־ברצח וחבלות. חמישה מהם צעירים בגילאים 17־22, ואילו מנהיגם, דני בן 56, עליו נמסר כי הוא מכונאי במקצועו.

אולם המשפט מאובטח היטב מחשש לפעולה מצד חברים אחרים בארגון הניאו־נאצי. הנחשב בעיני המשטרה השבדית למסוכן. חמישה הצעירים הודו באחת האשמות — הצתה של מועדון „שמאלי" בגטבורג ב־5 במאי אשתקד. יום השנה לשחרור נורווגיה ודנמרק מהכיבוש הנאצי. הם הטילו את האחריות לכך על מנהיגם בן ה־56, אך זה מכחיש מעורבותו בפיגוע.

אם יימצאו אשמים, הם צפויים לשנות מאסר ארוכות.

מתרבים ה„טפילים" בבריה"מ

מוסקבה. — עיתון סובייטי הביע אתמול דאגה מהעליה במספר האנשים המסרבים לעבוד, החיים על חשבון ידידיהם וקרובי משפחה, או עוסקים בקיבוץ־נדבות ובספקולציות.

העיתון „סובייטסקיה רוסיה" מפרסם דו"ח מפורט מהעיר נובוסיבירסק שבסיביר, ומציין כי רוב ה„טפילים" הם בוגרי בתי ספר ומבזבזים את זמנם כאשר ביכולתם להועיל.

יש „טפילים" החיים בבתי הוריהם, אחרים עוברים לאורכה ורוחבה של המדינה כשהם חיים מכל הבא ליד, ואילו קבוצה אחרת עובדת בחודשי הקיץ בבניין, שם מקבלים שכר גבוה, כדי שיוכלו להתבטל בחודשי החורף בלי לעשות דבר.

העיתון מתרעם על תופעה זו וקורא לשינויים בחוק הפלילי, כדי שהשלטונות יוכלו להעמיד למשפט אנשים כאלה ביתר קלות. (עתי"ם)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 17.1.85

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.45	1.52	1.4748	1.4932	1.4849
לירה שטרלינג	1	2.08	2.18	2.1146	2.1410	2.1341
מרק גרמני	1	0.59	0.62	0.5978	0.6053	0.6020
פרנק צרפתי	1	0.19	0.20	0.1951	0.1975	0.1962
גילדן הולנדי	1	0.52	0.55	0.5306	0.5372	0.5344
פרנק שווייצרי	1	0.69	0.73	0.7058	0.7146	0.7112
כתר שבדי	1	0.19	0.20	0.1932	0.1956	0.1945
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1939	0.1963	0.1952
כתר דני	1	0.16	0.17	0.1635	0.1655	0.1643
מרק פיני	1	0.26	0.28	0.2709	0.2743	0.2729
דולר קנדי	1	1.03	1.08	1.0515	1.0647	1.0598
דולר אוסטרלי	1	1.00	1.07	1.0314	1.0443	1.0382
ראנד דר' אפריקני	1	0.55	0.65	0.6430	0.6510	0.6469
פרנק בלגי	10	0.28	0.30	0.2930	0.2966	0.2947
שילינג אוסטרי	10	0.83	0.87	0.8501	0.8607	0.8562
לירה איטלקית	1,000	0.86	0.91	0.8767	0.8877	0.8827
ין יפאני	1,000	0.72	0.75	0.7285	0.7376	0.7336

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי, חיפה
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, החליטה לאשר, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: „תכנית מס' חפ/1136 א' – אתר לבית הורים בין רחוב נאפו לרחוב סטולנסקין, בחיפה".
שינוי תכנית זה מהווה שינוי לתכניות הבאות:
חפ/229 – תכנית המתאר של חיפה.
חפ/229 א' – תכנית המתאר של חיפה – תיקון.
חפ/229 ב' – איחוד בניה באזור מגורים א' בחיפה.
חפ/718 א' – פיקוח על פיתוח הבניה באזור מגורים א' בחיפה.
חפ/1136 – בינוי על חלקות 81 ו־82 בגוש 10779 בחיפה.
חפ/1 ד' – תיקון תכנית אחוזת שמואל.
הודעה על הפקדת שינוי התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3158, תשמ"ה, עמוד 1329.
השינוי האמור, בצורה שבה הוועדה המחוזית האמורה אישרה אותו, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, חיפה, וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
משה גלזנר
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה
1 בינואר 1986

עיריית הרצליה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

נמסרת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על ידי שמה נאיר מרחוב הנגבתים 197 נוה־ישראל בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום: שם הישוב הרצליה, רחוב הנגבתים מספר 197 גוש 7291 חלקה 153 ומהווה הקלה לגבי המותר באזור בו מבוקשת ההקלה האמור, דהיינו: 1. הקלה בקו בניין אחורי 7.40 מ' במקום 8.0 מ' המותרים. 2. הקלה בקו בניין צדדי 3.75 מ' במקום 4.0 מ' המותרים. 3. הקלה באחוזי בנייה, 54% במקום 50% המותרים.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרדי הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל. וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמורה בכתובת הנ"ל תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

עיריית אשקלון
הודעה

בהתאם לסעיף 3, 4, 10, 14 לחוק עזר לאשקלון (סלילת רחובות) תשכ"ח–1967 נמסרת בזה הודעה לכל בעלי הנכסים דלהלן, כי מועצת עיריית אשקלון בישיבתה מס' 28 מיום 11.12.85 החליטה על סלילת כביש ומדרכות — כביש מס' 4 באשקלון — באורך של כ־2500 מ' וברוחב של כ־50 מ' (כולל מדרכות), בקטעים:
א. שדרות עופר עד שדרות בן־גוריון — בגוש 1466 חלקות — 2, 1, 4, 26, 9; בגוש 1229 חלקות — 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 31, 42.
ב. שדרות בן־גוריון עד דרך ירושלים דרום — בגוש 1238 חלקות — 29, 26, 27, 37, 10; בגוש 1240 חלקות — 12, 14, 17, 16, 13, 6; בגוש 1241 חלקות — 13, 6, 25, וקודם 9, 16, 19, 11; בגוש 1233 חלקות — 20, 11; בגוש 1232 חלקות — 13, 35, 12, 14, 28, 7, 2, 1; בגוש 1231 חלקה — 2; בגוש 1230 חלקות — 9, 10, 19, 6, 30, 7, 27.
אלי דיין, ראש העיר

הועדה המקומית לתכנון ובניה
רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965 להלן החוק:

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה ולהלן הועדה המקומית בקשה להיתר בניה בגוש 6581 חלקה 272 רח' רבוצקי מבוקשת הקלה 6% מכסת הבניה. דהיינו: 66% במקום 60% המותרים לפי תוכנית ה.ר.ע/1/171.
כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע מההקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להיתר ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית במשרדי העירייה.
ב. וולפוביץ, יו"ר הועדה לתכנון ובניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי „טובים"
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' 118/03/8 שינוי מס' 5 לתכנית מפורטת, מושב בצרון.
עיקרי הוראות התכנית: שינוי יעוד חלק בחלקה 31 וחלק מחלקה קודמת מס' 64, מאזור מגורים בישוב חקלאי ל„אזור לבנייני ציבור" וחלוקת החלקה לשתי חלקות נפרדות והקטנת המגרש המיועד למגורים בישוב חקלאי ל־2.335 ד'.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 2763, חלקה 31. אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 2907 מיום 21.3.83 עמוד 1417.
השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „טובים" וכל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
שלום דנינו, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

כתב־אישום נגד חוה יערי יוגש כנראה עד סוף השבוע

החוקרים סבורים כי בידם די ראיות כדי להרשיעה ● מתכוונים להפגישה בקרוב עם „האשה באדום" לעימות גירסותיהן ● הוטבו תנאי מעצרה של יערי מחשש שתשלח יד בנפשה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

צוות החקירה המיוחד החוקר את פרשת הרציחה של התיירת מלה מלבסקי מתכוון להגיש עד סוף השבוע כתב אישום נגד חוה יערי כחשודה במעורבות ברצח.

נודע, כי חוקרי המשטרה נחושים בדעתם להגיש את כתב־האישום, למרות שחוה יערי ופרקליטיה, עורכי־הדין מקרין וקפלן, מכחישים כל קשר לפרשה. חוקרי המשטרה סבורים, כי בידיהם די הוכר ראיות על־מנת להרשיע את יערי בבית־המשפט.

אנשי צוות החקירה המיוחד, בראשותו של פקד מישל חדאד, נעזרים באשה בת 41 המכונה „האשה באדום". „האשה באדום" שנעצרה ל־10 ימים ושמה ומידת קירבתה לחוה יערי נאסרו לפירסום, משתפת פעולה עם החוקרים וייתכן כי בקרוב תפגיש אותה המשטרה עם יערי לעימות גירסותיהן.

מאז הדיון החוזר בבית־המשפט בתל־אביב, בו התלוננה יערי על הרעת תנאי מעצרה ואיימה שתשלח יד בנפשה, הטיבה המשטרה את תנאי מעצרה באבו־כביר. השוטרים מאפשרים לה לקבל סיגריות, אולם מונעים ממנה עיתונים.

● יער לזכרו של דני כץ המנוח, יינטע על־ידי הקרן הקיימת, במסגרת אירועי ט"ו בשבט. היער, בן 5000 עצים, יינטע בקרן הכרמל, סמוך לצומת אליקים.

עורך־דין זוכה מקבלת דבר במירמה בנסיבות מחמירות

עורך־דין מתל־אביב שהואשם בקבלת דבר במירמה בנסיבות מחמירות זוכה אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב.

בעל חנות למוצרי חשמל, שהועמד לדין יחד עימו באשמת מתן חשבונית כוזבת לאותו עורך־דין, זוכה גם הוא ואף זכה לפיצויים מן המדינה בסך 500 ש"ח.

עורך־הדין הוא ראובן רכס, בן 40, ובעל החנות הוא יחזקאל בנימיני, בן 41. שניהם מתל־אביב.

במהלך המשפט התברר, כי ב־10 באוקטובר 1981 קנה עורך־הדין רכס מאביחי גורדון מקלט טלוויזיה ומכשיר וידאו ושילם 1,400 דולר תמורת הווידאו ו־10,000 שקלים תמורת מקלט הטלוויזיה.

התביעה טענה כי עורך־הדין קנה את שני המכשירים בידיעה שהם נגנבו ומשום כך גם שילם תמורתם מחיר נמוך.

ב־2 בנובמבר של אותה שנה אירעה פריצה אצל עורך־הדין בביתו ונגנבו שני המכשירים. התביעה טענה כי עורך־הדין הגיש תביעה לחברת הביטוח על סך 50 אלף שקל. ולצורך איזות תביעתו קיבל מיחזקאל בנימיני חשבונית כוזבת. לדברי התביעה נכתב באותה חשבונית, כי עו"ד רכס קנה את המכשירים מבנימיני במחיר 50 אלף שקל. את החשבונית הציג עורך־הדין לחברת הביטוח — לטענת התביעה — כדי להוציא ממנה כספים במירמה. הוא קיבל מחברת הביטוח את הסכום האמור ומשום כך הואשם בקבלת דבר במירמה בנסיבות מחמירות.

השופט אורי שטרוזמן קבע בהכרעת הדין, כי מי שקונה מכשיר כלשהו מחברו בנסיבות שאינן מעוררות חשד שהמכשיר גנוב, אינו עובר עבירה.

עוד מציין השופט, כי הנאשם ביטח את המכשירים בחברת ביטוח ולחברה אין שום טענה נגדו שהוא לא שילם את הפרמיה הנדרשת.

השופט מציין עוד, כי לדעתו לא היה יסוד להאשים את בנימיני ולא היה גם יסוד לנהל את משפטו עד תום. (עתי"ם)

בפלילים

„העציר עונה באכזריות בנוכחות הקצין הבכיר"

שני רס"רים ממפלג הונאה במשטרת תל־אביב הופיעו אתמול בלשכת השופט המחוזי אדמונד לוי, וביקשו למסור הודעה על מה שהגדירו „התנהגות בלתי הולמת של קצין משטרה בכיר".

ההודעה קשורה במשפט המתנהל עתה בפני השופט אדמונד לוי, שבו עומדים לדין פאול קניג ויצחק ינון, שניהם מחו"ל. הם מואשמים כי הוציאו בעזרת צ'קים מזויפים כמיליון דולר מהבנק „בוק". שני הרס"רים, שמואל הרמן ומרדכי רוזנברג, מסרו את הודעתם לשופט והוא ערך תרשומת מן ההודעה וצירף אותה לפרוטוקול המשפט.

„ב־15 לחודש זה, כשהיינו בחדר 217 במלון בתל־אביב, שם נמצא ומוחזק פאול קניג, נכנס אלינו רס"ר עופר ממפלג הונאה וסיפר לנו שהוא נכח בבית המלון שם היה עצור קניג. רס"ר עופר ראה את סגן־ניצב איתן גולן בחדר שבו היה קניג. ולדבריו ראה סגן־ניצב גולן כיצד השוטר דוד רבין מהמפלג מכה את קניג. כשהיכו את קניג סובב גולן את הראש לעבר החלון כדי שלא לראות את הנעשה". נאמר בהודעת הרס"רים.

רס"ר הרמן סיפר לשופט: „ראיתי את השוטר דוד רבין כשהוא בועט באכזריות בפאול קניג. לאחר שסגן־ניצב גולן צעק והשפיל אותו בנוכחותי ובנוכחות רבין. רבין יצא עם גולן מהחדר וחזר לאחר כמה דקות. הוא צעק עלי מדוע נתתי לפאול קניג לשבת על כסא ועניתי שקניג לא מרגיש טוב ושהוא בסך הכל בן־אדם. רבין משך את הכסא, אמר לקניג שישב על הארץ ובעט בו באכזריות".

השופט העיר, כי לפי מיטב זכרונו לא זכור לו שגולן נחקר בעניין המכות.

דוברת משטרת מחוז תל־אביב מסרה בתגובה, כי הנושא נמצא בבדיקה ובשלב זה לא ניתן להתייחס לנאמר, כיוון שהחומר הוא בדיון משפטי. (עתי"ם)

חברי קיבוץ אפיקים נאלצו לאכול בידיים

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

כל הסכו"ם של קיבוץ אפיקים שבעמק הירדן נעלם אתמול מחדר־האוכל. מדובר בכ־3200 פריטים שמחירם נאמד בכאלף דולר.

עובדת היעלמות הסכו"ם התגלתה אתמול ב־5 בבוקר כשתורן חדר־האוכל הגיע למקום וגילה שכל כלי־האוכל התעופפו ואינם. כתוצאה מכך נאלצו חברי הקיבוץ לאכול את ארוחת הבוקר בידיים ובכל מיני כלים מאולתרים וכן בסכו"ם שהוצא ממכונת שטיפת הכלים.

לאחר ארוחת הבוקר התגייסו החברים לחיפושים קדחתניים אחרי הרכוש שנעלם אך לא העלו דבר. בדאבון לב נאלצה האקונומית להוציא בצהריים מהמחסן סכו"ם חדש שנרכש במיוחד לקראת חג הפסח.

מזכירות הקיבוץ הזעיקה את המשטרה שפתחה בחקירה.

יצויין, שביום־כיפור האחרון חמד אחד מחברי קיבוץ אפיקים לצון. אם כדי להתריע על האפשרות של גניבה או כדי לאנוס את חברי אפיקים לצום. והחביא את הסכו"ם באחד המקלטים. אלא שאז נמצאה האבידה והפרשה הסתיימה בטוב.

הפעם יש חשד סביר כי מדובר בגניבה על־ידי גורם מבחוץ.

פעיל „כך" חשוד בתקיפת שוטרים בהר הבית

פעיל בתנועת „כך" נעצר לחקירה בחשד שתקף שוטרים, שעה שכמה מפעילי תנועתו ניסו להכנס אתמול להר הבית.

סמוך לשעה 9 הגיעו לשער המוגרבים כ־15 אנשי „כך" שביקשו להיכנס להר הבית. קצין משטרה הודיע להם כי הכניסה אסורה וביקשם להתרחק מן המקום.

החשוד התווכח עם הקצין ולדברי המשטרה גם תקף אותו. הוא הובא לחקירה למשטרת העיר ויחד עימו הובאה נערה בת 17 שברשותה נמצא דגל ישראל. השניים שוחררו בערבות עצמית.

החשוד טען כי קצין המשטרה היכה אותו.

דובר המחוז הדרומי, פקד רפי לוי, אמר, כי בפני האיש פתוחות הדרכים המקובלות להתלונן על כך במשטרה. (עתי"ם)

בכיר בעיריית ק. שמונה ונהגו נענשו על גניבה

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

על שלמה אדרי בן 58 מקרית־שמונה, ששימש כסגן מנהל מחלקת הנכסים בעירייה, ועל נהגו, דוד בן שטרית בן 34, גזר אתמול שופט בית־המשפט המחוזי בנצרת, עבדול רחמן זועבי, שנתיים מאסר על־תנאי וקנס כספי בסך 500 ש"ח כל אחד.

השניים הורשעו על־פי הודאותיהם בגניבת 30 לוחות עץ, ממחסן העירייה ומכירתם לבעל נגריה בקריית־שמונה.

השופט זועבי התחשב בגילו המתקדם של אדרי ובעובדה שהיה שנים רבות עובד מסור ואחראי. השופט גם הסתמך על שני מכתבים ששלחו סגני ראש העיר, יואל אברהם ושמואל אוחנה, שציינו. כי אדרי היה עובד מסור במשך שנים רבות ובלט לטובה בהתנהגותו ופעילותו בימי ירי הקטיושות על קרית־שמונה.

לרותי רוזנטל ובני משפחתה
אתכם באבלכם במות האם והסבתא
איטה אפפל
בניכר
קיבוץ חורשים

למשפחת שדמי
משתתפים בצערכם
במות האם—הסבתא
מרי (מיצי) צבדלינג
בית גבעת־עוז

לצביה, חן, עינב וצור
למשפחת ברעם ולקיבוץ עין החורש
אתכם באבלכם במות האב—הסב
אהרון ברעם
עובדי וחניכי מוסד חינוכי „מעיין"

לחברנו מיירים ברעם ומשפחתו
תנחומים במות האח
אהרון
קיבוץ כפר־מנחם

לקיבוץ עין־החורש ולמשפחה
משתתפים בצערכם הכבד במות
אהרונצ'יק
קיבוץ המעפיל

אנו משתתפים באבלה של
אליס והמשפחה
במות האב
חיים שניידר
חניכי ועובדי
מוסד חינוכי מבואות הנגב

עם קיבוץ מענית
משתתפים בצער בנות
אלי שדמי
קיבוץ להבות חביבה

עם המשפחה וקיבוץ מענית
אנו משתתפים בצערכם על מות
אלי שדמי
קיבוץ מצר

לשמונקה ומשפחת אמסטרדם
אתכם בצערכם במות הגיס והדוד
אלי שדמי
בית המגן

למשפחת שדמי וקיבוץ מענית
אתכם בצערכם עם מותו של
אלי שדמי
חברנו מנוער
קיבוץ העוגן
וחברים מהתנועה הסלובקית

לשושה שדמי
איתך באבלך הכבד במות
אלי
מחבריך לעבודה
„באמבר"